

GORENJSKI GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

2. STRAN

Torek 13. septembra 1988

ISKLJUČNO NOVOE NASI NOVINARJI NA KOSOVU

Lamtumire Kosove Do virne perseri! ali Nasvidenje Kosovo, pridemo spet

Je položaj na Kosovu res brezohoden
Med strah, grožnje in negotovost vkovana resnica

Kranj, 12. septembra — So dokumenti, ki so jih o relevantni krizi na Kosovu sprejeli v okoliščinah in partijskih organih federacije, rešili v oči vseh strank, razmišljajo po vrtni s te naše avtonomne pokrajine. Simo v srednji reaktivaciji in pokrajine zadostni in dovolj vsestranski, razmišljajo nam manjka strobovskih, znanstvenih pogledov na posamezno vprašanje.

Kranj, 12. septembra — So dokumenti, ki so jih o relevantni krizi na Kosovu sprejeli v okoliščinah in partijskih organih federacije, rešili v oči vseh strank, razmišljajo po vrtni s te naše avtonomne pokrajine. Simo v srednji reaktivaciji in pokrajine zadostni in dovolj vsestranski, razmišljajo nam manjka strobovskih, znanstvenih pogledov na posamezno vprašanje.

Odprte strani

V petkovi številki Gorenjskega glasa, 16. septembra, boste lahko v posebni prilogi Odprte strani prebrali vtise o posameznih področjih življenja in dela na Kosovu, kot so ga videli naši novinarji Vibe Bešter, Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik in fotoreporter Franc Perdan.

Pisali bomo o nacionalnih odnosih, vzrokih za izseljevanje Srbov in Črnogorcev, (ne)pravnosti države, razmišljanju predsednika slovenske zdravstvene skupnosti, ki je bil tudi udeleženec ekskurzije, o tem, kako se Kosovci preživljajo, o delovanju gospodarstva, standardu, cenah, problemih zaposlovanja, o protestni demonstraciji javnosti odkrite besede, objavili bomo pogovor s predsednikom Društva književnikov Kosova, razmišljanja študentov, ...

V petek, 16. septembra

Drobno gospodarstvo je odsev velikega

V današnjih časih, ko se vsepovsod pogovarjamo, kako omiliti gospodarsko krizo, kako spodbuditi ljudi, da bi več in bolje delali, kako najti delovna mesta za brezposelne, mnogokrat v ospredje postavljamo drobno gospodarstvo. Pri tem pogosto navajamo izkušnje razvitega sveta, češ da ni mogoče imeti močnega gospodarstva brez obrtnikov, da srednja in velika podjetja nujno spremlja tudi razvoj drobnega gospodarstva. Znano je tudi dejstvo, da bolj ko je neka država industrijsko razvita, bolj razvito je drobno gospodarstvo.

Prav lahko rečemo, da je bilo pri nas drobno gospodarstvo dolga leta potisnjeno na stran. Gradile so se velike tovarne in na zasebnike pogosto ni bilo časa niti misliti. Od povojnih let smo sicer sprejeli nekaj zakonov o obrtništvu, takšnih, ki sicer obrtništva niso onemogočali ali zelo omejevali, pa vendar takšnih, ki ga tudi niso prida spodbujali. Z obrtjo so se navadno spoprijeli le najbolj zagnani in delavnih posamezniki, ki so imeli resnično voljo in potrpljenje, da delajo tisto in tako, kot želijo sami, kar mislijo, da je potrebno in pri čemer so videli, da lahko zaslužijo. Vendar pa takih ni veliko. Najnovejša raziskava o obrtništvu v Kranju tako odkriva številke, ki povedo, da je obrtništvo na približno tisti stopnji razvoja in da je obrtnikov toliko, kot jih je bilo leta 1936.

Za obrtnike je med ljudmi dostikrat slišati, češ kaj jim je hudega, vsi imajo dobre avtomobile, hiše, nekateri celo vikende in jahte. Gotovo je, da obrtniki, ki znajo izkoristiti povpraševanje na trgu in ki tudi samo znajo dobro zavhati rokave lahko precej zaslužijo. Toda, namesto da bi se njihov denar prelival v nove delavnice, v nove stroje, ki bi zaposlili nove ljudi, ga porabijo za vikende, za jahte, v neproduktivne namene. Ker so pač ugotovili, da se jim vlaganje ne izplača, da je najbolje delati sam ali le z enim, dvema delavcema, da je tržišče tako negotovo, da nikoli ne veš, kako bo jutri.

Res je, da stari obrtniki še nekako zdržijo v svoji obrti. Toda tisti mladi, ki ostajajo brez služb in vidijo izhod v obrtništvo, kaj kmalu obupajo. Radi bi začeli na svoje, pa vendar nimajo na kupe denarja, ki je potreben za uspešen start. Bančne obresti so odpiralsko visoke, različni predpisi omejujejo ugodnost za obrtnike. Razvoj ovirajo ustavne in sistemske omejitve.

Nekaj novega naj bi prinesla nov obrtni zakon in ustava, ki pa sama po sebi razvoju obrti ne bosta dosti pripomogla. Drobno gospodarstvo je pač odsev ostalega nacionalnega gospodarstva. Dokler to na majavih nogah, pa se tudi obrtništvo ne pišejo prida boljši časi.

V. Stanovnik

Letos je krompir drobnejši

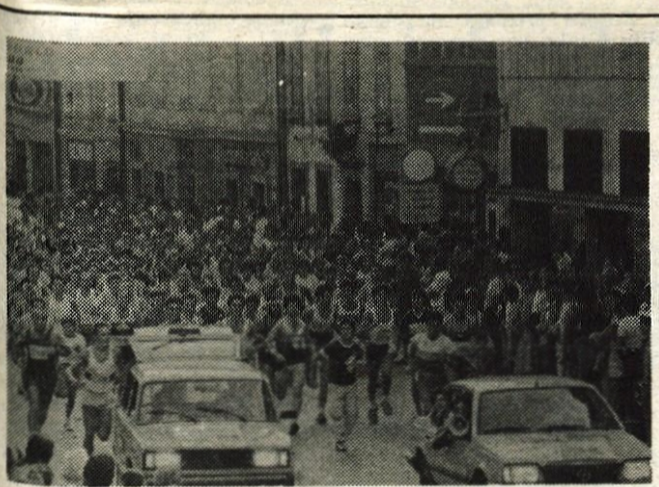
Za letošnjo krompirjevo letino je značilno, da je zaradi dolgotrajne suše pičlejša od običajnih. Krompirja sicer ni dosti manj kot druga leta, je pa slabše kvalitete oziroma drobnejši. Tako strokovnjaki napovedujejo, da bo letos od 30 do 40 odstotkov krompirja manj kot navadno, ko ga pridelamo okrog 450 tisoč ton. Vendar pa hkrati zagotavljajo, da ga za prehrano ne bo primanjkovalo, saj ga bomo uvozili. Te dni se bodo na seji zveznega združenja pridelovalcev krompirja dogovorili, kakšne bodo uvozne količine, kaže pa, da ga bomo kupili na Poljskem in Nizozemskem, kjer suša ni tako okrnila pridelka kot pri nas. Kot predvidevajo, bo uvožen krompir cenejši od domačega, vendar pa zaenkrat še ni nič dokončno znane.

Odkupna cena krompirja v državi je okrog 700 dinarjev za kilogram, v Sloveniji pa ga zadruga odkupujejo po 700 do 800 dinarjev za kilogram. Tako je cena precej višja od izračunanih stroškov pridelovanja. Na tržnicah trenutno moramo za krompir odšteti od 1200 do 1400, v trgovini pa je njegova cena okoli 1600. O ceni krompirja za ozimnico se te dni še pogovarjajo, kaže pa, da bo njegova cena med 1000 in 1200 dinarjev za kilogram.

Dobrodošli, bratje Slovenci

Tako so nas ogovarjali na Kosovu pretekli teden, ko smo bili v tej avtonomni pokrajini. Informacijski preboj na Kosovo, kot se je imenovala naša pot, ni imela nikakršnega namena stopiti na stran tega ali onega na Kosovu. Naš izključni namen je bilo na kraju samem, v pogovorih z ljudmi, s politiki, znanstveniki, vseh narodnosti, spoznati življenje in probleme ljudi, na kratko, spoznavati resnico o Kosovu. Če lahko na kratko strnemo vtise, potem je najmanj, kar lahko rečemo, da marsikaj, kar preberemo v jugoslovanskem tisku, ni korektno, objektivno predstavljeno jugoslovanski javnosti. Prav tako smo spoznali, da oblastveni organi ne urednjujejo vseh svojih nalog in so se zato ljudje primorani samoorganizirati, se zavarovati, upravičeno ali neupravičeno, tudi z orožjem, nočnimi stražami. Razmišljanja novinarjev Gorenjskega glasa o Kosovu objavljamo na 2. strani. (J. K.) — Foto: F. Perdan

Kranj, 11. septembra — Na humanitarni športni akciji Sport Aid, tekmi s časom, je teklo s časom nad petdeset milijonov ljudi vsega sveta. V teku s časom je v 42 mestih v Jugoslaviji nastopilo več kot 150.000 udeležencev. Organizacijski odbor v Splitu je bil skupaj s Kranjem glavnimi prireditelji Sport Aid v Jugoslaviji. To je bila akcija za pomoč lačnim po svetu. Pred več kot milijardo TV občinstva je na bakladi pred palačo OZN v New Yorku sodeloval tudi enajstletni Kranjčan Martin Pogačnik. Tek v Kranju je odprl predsednik republiške konference SZDL Slovenije Jože Smole. Izrekel je priznanje RK Slovenije in klubom OZN. Na kranjski humanitarni akciji Sport AID je teklo na 10 in 5 km več kot pet tisoč ljudi iz vse Slovenije. Najmlajši udeleženec je imel tri leta, najstarejši pa sedemdeset let. Tekače je na startu in ob progi pozdravljala množica gledalcev. (D. H.) — Foto: G. Šinik

Turistični delavci v Kranjski gori

Kranjska gora, 10. septembra — Konec tedna je bilo v Kranjski gori srečanje gorenjskih turističnih delavcev. Pripravili so ga turistična zveza občine Jesenice, HTDO Gorenjka, TD Kranjska gora in gorenjska turistična zveza. V 46 gorenjskih turističnih društvih je nekaj več kot pet tisoč članov, večina družtev pa ima v krajih večjo vlogo kot zgolj delo na področju turizma. Slavnostni govornik sobotnega srečanja je bil Stane Dolanc, podpredsednik SFRJ, ki je govoril o pomenu turizma za naše gospodarstvo in o težavah, s katerimi se turistični delavci srečujejo.

V. S.

Kar se Janezek nauči, Janez zna — To velja tudi za gasilske večine, ki jih vsako leto preverjajo na raznih tekmovanjih. Minuli konec tedna se je tako zbralo na občinskem gasilskem tekmovanju v Kranju prek 950 tekmovalcev, med katerimi je bilo veliko mladih od pionirskih vrst dalje in celo najstarejših članov. Kot so pokazali tokratni rezultati tekmovanja, je velika večina ekip, zlasti članskih, dobro izurjena za vse postopke pri gašenju požarov. Najboljši so si razen tekmovalnih značk priborili pravico nastopa še na republiških tekmovanjih. (S) — Foto: Gorazd Šinik

ADRIA

ADRIA AIRWAYS

Adria Airways obvešča, da je s septembrom pričela samostojno sprejemati in odpošiljati letalske blagovne pošiljke z letališča Brnik. Telefon: 064/27-085

70 Ljubljanska banka

Temeljna banka Gorenjske Kranj

Gorenjc in banka — formula prihranka

TOMAŽ GERDINA
ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

O nevrščeni

Koliko časa je trajalo, da so države članice gibanja nevrščeni spoznale, da bo svet lepši in mirnejši le, če bodo življenjske razmere prebivalcev boljše. Z drugimi besedami, poleg načelnih pobud, da je treba ustaviti vsakršne sovražnosti na svetu, je končno postalo jasno, da je kakršnokoli združevanje lahko uspešno le, če temelji na nečem, kar stvarno koristi tistim, ki se združujejo.

Koliko časa pa bo še trajalo, da bodo nevrščeni doumeli in priznali, kaj je tisti glavni zaviralni dejavnik razvoja teh držav, pa je drugo vprašanje. Dejstvo je, da so se nevrščeni v nešteti tonah papirja vedno zavzemali za mir, popuščanje napetosti in za miroljubno sožitje, obenem pa so v gibanju države z bolj hegemonističnimi in napadalnimi politikami, kot jih vodijo druge grupacije. Nič drugega ni mogoče reči, kot to, da načelno pozivanje k miru pomeni samo lepo fasado, za katero se ne skriva nič ali drugače rečeno, to pozivanje k miru ni pomagalo prav nobenemu kriznemu žarišču. In ko se v gibanje včlanijo države, oziroma bolj njihove vlade, ki ali ogrožajo meje in ozemlje sosedov ali zahtevajo posamezne etnične, verske ali druge skupine ali pa kar vse prebivalstvo znotraj lastnih meja, je povsem jasno, da ideološki platformi nevrščeni kot pomembnemu mednarodnemu dejavniku skoraj nima pomena posvečati pretirane pozornosti. Sploh pa to velja še toliko bolj v času, ko se krčijo antagonizmi med velikimi brati, ko svet ni več razdeljen na kapitaliste in socialiste, ampak je edina razlika v tem, da neke ljudje živijo dostojno (vsaj velika večina), druge pa so lačni, da o svobodi mišljenja in individualnem odločanju o načinu samorealizacije sploh ne govorimo.

Po sedemindvajsetih letih je postalo jasno, da mir in socialna ogroženost ne greta skupaj, zato lahko spodbujanje gospodarskega sodelovanja med nevrščeni, o čemer je v Nikoziji veliko govorila, vplije v razmišljanje malce optimizma, če seveda vse ne bo ostalo le na papirju, kot se je zgodilo še tolikokrat. Sploh pa je v dolgoletni zgodovini človeštva postalo jasno, da gospodarskega razvoja ni ne more biti tam, kjer vladata neumnost, sebičnost in požrešnost majhnih skupin, ki vladajo večini. Spopad s tem pa bo prišel na vrsto v poznejših letih, pa tudi govorniki bodo morali biti drugi. Sedanjí so se izkazali predvsem s ceneno patetiko.

LEJA COLNAR
POGLED ČEZ PLOT

Jugoslavija v malem

Jugoslavija postaja v tisku izven svojih meja vse bolj prisotna tako v tisku kot tudi v pogovoru. O njej se pogovarjajo tisti, ki prej sploh niso vedeli, da obstaja, Gustav Chalupa pa v *Kleine Zeitung* stanje Jugoslavije povzema takole: Titova dediščina razpada. »Slovenski sindrom« stoji nasproti »srbski tragediji« krvavega spora med Srbi in Albanci na Kosovu, pridružil se jim je tudi konflikt z Vojskovodci. Za svoje pravice so se z bali še Muslimani v BiH. Ob tem pa tisoči delavcev romajo v Beograd, ker ne morejo več dostojno živeti. Ekonomska in socialna kriza je plodna osnova za razraščanje starih nacionalnih konfliktov. Geslo »bratstva in enotnosti« je izgubilo pomen. Beograd si prizadeva bolj zategniti centralistične vjete, k čemur naj bi pripomogla sprememba ustave. Svoje pa hoče prispevati še armada, ki se ima za edino pravo zaščitnico enotnosti in jugoslovanstva, kar pa drugi narodi razumejo kot unitarizem in srbski hegemonizem.

Aleksander Orsiich je v istem listu pisal, da naj bi neodvisna komisija jugoslovanskih znanstvenikov, zgodovinarjev in publicistov proučila napake in zmote pokojnega predsednika Tita in rezultate te analize tudi objavila. To zahteva več članov srbske akademije znanosti in umetnosti, Menijo, da je Titova politika tudi po prelomu s Stalinom zavirala razvoj demokratične in pravne družbe v Jugoslaviji ter povzročila ekonomsko in socialno krizo v Jugoslaviji. Nevrščeni pa je državo izolirala od Evrope. Stališča do nacionalnega vprašanja so zelo podobna tistim iz lani objavljenega memoranduma, saj trdijo, da srbski narod niti najmanj ni privilegirani, kvečjemu nasprotno.

Volkszeitung je poročal, da je mednarodno združenje za ogrožene narode sprožilo kampanjo v zahodnoevropskih deželah, s katero želijo opozoriti na diskriminacijo Albancev v Jugoslaviji, kajti menda da noben narod v Evropi nima toliko političnih zapornikov. Srbsko vodstvo pa da je konflikt še zaostriilo, namesto da bi si prizadevalo za omilitev napetosti.

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zasluga za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tiska Ljudska pravica Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Štefan Žargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Jože Košnjek (notranja politika, šport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Zalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kultura), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Danica Dolenc (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), Stojan Saje (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), Danica Zavrl-Ziebrl (socialna politika), Dušan Humer (šport), Vilma Stanovnik (Tržič, turizem), Vine Bešter (mladina, kultura), Franc Perdan in Gorazd Šinik (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Nada Preve in Uroš Bizjak (tehnično urejanje) in Marjeta Vozlič (lektoriranje).

Aktualna naročnina za 2. polletje 24.000 din

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnina 28-463, mali oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

NOVICE IN VARNOST

NASI NOVINARJI NA KOSOVU

Lamtumire Kosove Do virne perserije ali Nasvidenje Kosovo, pridemo spe

Je položaj na Kosovu res brezizhoden

Med strah, grožnje in negotovost vkovana resnica

Kranj, 12. septembra — So dokumenti, ki smo jih o reševanju krize na Kosovu sprejeli v skupščinskih in partijskih organih federacije, republike Srbije in pokrajine zadostni in dovolj vsestranski, razmišljamo po vrnitvi s te naše avtonomne pokrajine. Smo v strategijo reševanja problematike zapisali pravi vrstni red problemov? Predvsem nam manjka strokovnih, znanstvenih pogledov na posamezna vprašanja, začeti pri zgodovini, pri vseh žgočih problemih kosovske stvarnosti.

Večina ljudi, ki smo jih vprašali, kaj mislijo o položaju v pokrajini, ali upajo v strpno rešitev, je skomignila z rameni rekoč: ne vemo, kam bo vse to, kar se sedaj dogaja v pokrajini, pripeljalo. Vsemogoče se piše v časnikih, o čemer ljudje nimamo pojma. Očitno se lahko vsaka, še tako malenkostna stvar, politizira, obesi na veliki zvon, potencira. Verjemite mi, ljudje niso medsebojno skregani. Nekdo nas hoče spreiti, zasejati med nas nezaupanje.

Ko smo potem najodgovorneše ljudi pokrajine, od politikov in gospodarstvenikov, spraševali, jim zastavljali povsem konkretna vprašanja in vrtali, kako si oni zamišljajo scenarij rešitve kosovskega problema, je bil odgovor večinoma zožen na stavek: položaj re-

šujemo skladno s staisci partijskih vrhov Jugoslavije, republike Srbije in pokrajine. Kaže pa, da so razumevanja teh stališč različna. Različne ocene o položaju dajejo politiki, vsi predvsem iz predpostavke, da je treba najprej zatrete vse vrste nacionalizma, posebej albanskega, ker je prav ta leglo vzrokov za sedanja položaj na Kosovu. Albanci naj bi bili vsi po vrsti iredentisti, lenuhi, nasilneži, sovražniki drugih narodnosti. Albanci so užaljeni, zaprli so se vase, večinoma molčijo in trdijo, da so sami prvi, ki so pripravljani počistiti s svojimi narodnjaki, ki počeno ali bi počeli kaj takega. Srbi trdijo, da so pod stalnim pritiskom, da morajo bežati in da je ustava iz leta 1974 vzela republiku Srbiji nekatere pristojnosti, ki jih druge republike imajo. Hočejo no-

vo ustavo z močno Srbijo, ki bo imela več ali popolno besedo tudi v avtonomnih pokrajinah. Za protestne shode je dovolj že najmanjši incident, niti ne trdno dokazan, da je bil narejen na nacionalistični osnovi. V to smo se na Kosovu prepričali.

Različne ocene se selijo v časnike. Kasneje ugotovljena nesernica se ponavadi ne demantira, o posameznih dogodkih so poročila različna: Primer Politika ekspres poroča, da je bilo na protestnem shodu v Vučitrnu 10.000 ljudi, Borba 5000, v resnici pa jih je bilo 1500, od tega dobrih sto zelo glasnih, ostali pa so bili opazovalci. Borba je na primer objavila fotografijo iz Pristine s podpisom, da se je po mestu nevarno sprehajati. Mi v štirih dneh podnevi in tudi ponoči

nismo bili niti enkrat v nevarnosti. Zlorabljen je bilo pismo v ljudi, predvsem srbske narodnosti, iz Nove Gorice, ki so soglasno s protestnimi mitingi. Politika Ekspres si je dovolila zapisati, da to v naslovu, da je Slovenija za mitinge. In se bi lahko našli primeri, tudi takšne, da je »neznan oseba albanske narodnosti« storila to to...

Veliko je torej resnice v ugotovitvi, da je jugoslovanska slika Kosovu predvsem posledica medijskih predstavitev in tudi izkušnja, ne pa resnične stvarnosti. Pa tudi to, da kal problema na Kosovu ni le v nacionalizmi, ampak tudi v gospodarskih in splošni ostalosti, kar pa je v vseh programih za zdaj drugotnega pomena.

J. Košnjek

Če je delo, ni časa za politiziranje

Gospodarska vprašanja v tretjem planu

Nacionalne strasti, ki razvnamo Srbe, Črnogorce in Albance na Kosovu, so ob veliki politizaciji tudi drobni problemov in celo pretiravanih potisnila v tretji plan gospodarska vprašanja, pa čeprav so ta — vsaj po mojem mnenju — najpomembnejša za dolgoročno rešitev kosovske krize. K takšnemu razmišljanju so me navedle besede, ki jih je izrekel eden od delavcev Gorenje Elektromotorji v Đakovici, ene najuspešnejših delovnih organizacij na Kosovu, češ — če je delo, ni časa za prerakanje in razvnejanje nacionalnih strasti. Očitno je, da bo ljudem v pokrajini treba zagotoviti delo, zmanjšati brezposelnost na še dopustno mejo, zaposliti tudi večji delež žensk, kajti potem bo odpadel tudi marsikateri drugi problem ali se vsaj omilil. Mislim na nataliteto, na nacionalne odnose...

Žal v pokrajini zelo malo, vsekakor pa veliko premalo, razmišljajo o gospodarskih problemih. Kosovski časopisi, ki naj bi bili ogledala dela in življenja v pokrajini, skorajda ne pišejo o gospodarskih problemih. Tudi na okrogli mizi, ki je sklenila pot slovenskih novinarjev po avtonomni pokrajini, je bilo več govora o političnih in civilizacijskih vprašanjih, pa tudi ljudje, s katerimi smo se pogovarjali na ulici, po vaseh in drugod, so nam pripovedovali predvsem o posilstvih, nočnih stražah, izseljevanju, kamenjanju hiš, napadih na otroke... Zdi se, da gre pri vsem tem tudi za dobro premišljene metode političnega dela; s politizira-

njem in pretiravanji naj bi ljudi med drugim odvrnili od stvarnih, življenjskih in gospodarskih problemov.

Čeprav je marsikdo na Kosovu še vedno prepričan, da bo sklad za nerazvite oz. združevanje denarja za posamezne naložbe, rešil vse nakopičene težave, pa je resnica takšna, da samo denar ne pomeni ničesar. Tovarne je še mogoče zgraditi, nabaviti tudi najsoodnejše stroje in naprave, delovnih in civilizacijskih navad pa ni mogoče kupiti, te je mogoče spremi-

njati le počasi in vztrajno, brez preskakovanja posameznih razvojnih stopenj. Povedano z besedami, ki sem jih slišal od slovenskega gospodarstvenika: človeka, ki je leta in desetletja sedel na lesenem stolu, ni mogoče posaditi naravnost v oblačinjen fotelj.

Čeprav na Kosovu še vedno in predvsem računajo na pomoč razvitih, tudi sami gospodarstveniki na Kosovu priznajo, da veliko boljše učinke kot razvojni sklad daje združevanje denarja za posamezno konkretno naložbo. Pa ne le

to: tudi kadrovska in strokovna pomoč, kakršno je, denimo, Gorenje dajalo in jo še daje tovarni elektromotorjev v Đakovici, ozirna ma kakršna je v Fapolu v Podgorici, kjer je na čelu slovenski spodarstvenik. Zdi se mi, da je manjkanje dobrih kadrov, strokovnjakov glavni problem kosovskega gospodarstva in da bomo morali tudi na Kosovu sami razmišljati o tem, kako iz tega Samo sklicevanje na program ZKJ ni dovolj, gospodarski program je namreč predvsem strokovni.

C. Zablontnik

Kakšno je pravo ozadje kosovskih dogodkov?

Glavno vprašanje je borba za oblast

Osebnostem želel v informacijskem preboju v južno pokrajino Srbi je dobiti čimveč podatkov, ki razlagajo ozadje sedanjih kriznih razmer. Kaj je pravzaprav iredenta, kaj pomeni parola Kosovo-republika, kdo koga zatira, obstaja pravna država? Uradni viri so glede tovrstnih vprašanih skrivnostni, kaj pravi ulica?

Za kakršnokoli resnejšo predstavitev aktualnih razmer na Kosovu sem želel dobiti preprosto in jasno razlago osnovnih pojmov, ki se vsakodnevno uporabljajo v zvezi z dogodki v pokrajini, ki bi jim nekateri najrajši takoj prilepili oznako izredno stanje. Vendar je razlaga osnovnih besednih zvez (iredenta, kontrarevolucija, ogroženost, Kosovo-republika, izseljevanje Srbov in Črnogorcev...) v marsičem ostala prazna in nedorečena. Predvsem je bilo to opazno, ko sem želel dobiti razmišljanja o pomenu besed, ki vsak dan polnijo časopise (predvsem beograjske čaršije) s strani uradne politike. Tu namreč praviloma naletiš na blok ali pa ti odgovorijo z znanimi parolami iz zakladnice besedne terminologije Marksa, Engelsa, Tita... Nasploh

je bilo pri ljudeh težko izvrtati kakršnekoli tehtnejše uporabne podatke, ki bi dejansko razkrivali podobo osnovnih predpostavk. Do neke mere mi je to sicer uspelo, kot se bo dalo prebrati v petkovih Odprih straneh Gorenjskega glasa, pri predstavnikih »vmesnega sloja« in posameznikih iz »običajnega« ljudstva, vendar sem tudi tu praviloma naletel na zavore. Ljudje nočejo odkrito govoriti, kajti v pokrajini je občutno prisoten strah, ki temelji na politizaciji dobesedno vsakega sicer čisto vsakdanjega življenjskega dogodka.

Še vedno so sveži vtisi z vasi, v kateri živijo složno Albanci s Srbi, vasi, v kateri so samo Srbi in so odločno odbili kakršnokoli stik z nami, vasi, kjer že dlje časa vsakodnevno delujejo tako

imenovane nočne straže. Gre za trojico povsem drugačnih vtisov, ki vsak na svoj način govorijo o mednarodnih odnosih in pokrajini. V ta sklop vsekakor sodi tudi izkušnja s Pristino, kjer ni opaziti ne milice ne vojske in prisotnost na protestnem mitingu Srbov, kar zopet odpira povsem drugačne poglede. Predvsem slednja izkušnja, verjetno zaradi tega, ker mi je uspelo spremljati tako del priprav na miting, celoten miting, kot se kasneje pogovarjati z najožjimi organizatorji in napadeno žensko, zaradi katere je javni protest sploh nastal, ostaja zabeležena toliko močnejše. Če v to povežem še pogovore z nekaterimi novinarji jugoslovanskih oziroma beograjskih časopisov in s tem preidem na področje objektivnega pisanja o kosovskih razmerah, ki logično odpirajo novo in hkrati pomembno vprašanje, ki ima zanesljivo svoj vpliv na razmere v pokrajini in na

njihovo reševanje. Kako si sicer razlagati nasprotujoče si pisanje o istih dogodkih, katerih sem bil tudi sam priča, pa imam o njih povsem drugačno sliko (primer: miting v Vučitrnu)?

Iz zapisov razbiram opazke, ki so nastale v pogovorih v zvezi s reševanjem problematike nezaposlenosti, saj ima pokrajina 12 odstotkov ljudi brez službe. Nekako v ta sklop sodijo tudi opravljeni pogovori na pristinski uniiverzi, kjer so me predvsem zanimali študentski pogledi na aktualne dogode v pokrajini. Ni je pri tem mesto družbeno slovne inteligence, zakaj je mladež čuti? Čemu mladinska organizacija nastopa samo kot gasilec požarov, mladinski tisk pa lahko poroča samo o materialnih stvarih in ne nazadnje, kakšno je kosovsko mišljenje Sloveniji? Del odgovorov, kot že rečeno v petkovih Odprih straneh!

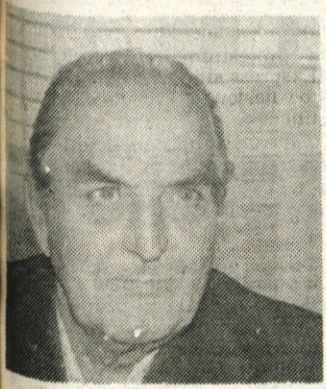
Vine Bešter

Obrtništvo v Kranju od rokodelskih cehev do danes

Premalo časa in posluha za obrtništvo

»Sedaj se v ospredje postavlja razvoj drobnega gospodarstva, ki naj bi ob veliki industriji zaživel in reševalo tudi probleme visoke stopnje brezposelnosti v Jugoslaviji. Podatki o obrtništvu v Kranju kažejo, da je takšna zamisel napačna. Obrtniki sami se temu procesu izmikajo,« pravi v eni svojih trditvev Aci Puhar, ki v raziskavi o razvoju obrtništva v Kranju pove še marsikaj zanimivega.

Kadarkoli v zadnjem času govorimo o omilitvi splošne krize, navadno vsaj z besedami zagovarjamo hiter razvoj drobnega gospodarstva. Pripravlja se sprejem novega obrtnega zakona, slišati je, naj bi končno tudi obrt dobila pomembno mesto v našem gospodarstvu. Kakšne so bile vaše ugotovitve, ko ste vse to raziskovali?

»Raziskava obrtništva je sedaj zelo aktualna, veliko je govora o pomenu obrti, kot neki rešitvi gospodarskih problemov. Zato sem sam imel za potrebno, da ne tega vprašanja lotim. Vendar pa lahko takoj povem, da podatki kažejo, da od drobnega gospodarstva preveč pričakujemo. Marsikaj govori proti temu vzponu. Če pogledamo številke obrtnikov je danes manj kot leta 1936. Druga je struktura, bistveno pa je število zaposlenih. Obrtniki so večinoma po eden, dva... Le nekaj posameznikov prerašča v večjo proizvodnjo. To je strah, nezaupanje, skozi noč večjo zgodovino od osvoboditve do danes.

Znano je, da je razvoj obrti odvisen od razvoja industrije.

Kranj je industrijsko mesto, o vzponu obrtništva sočasno z industrijo pa ne moremo govoriti. Kako si to razlagate?

»Eno je vprašanje področja usluge. Prebivalstvo se je na primer od leta 1936 potrojilo. Kranj je industrijsko razvita občina, z veliko zaposlenih, obrtnikov pa je vedno manj. Tako niti usluge... Znano so podatki o številu in uspešnosti malih podjetij v ZDA, na Japonskem pa tudi v razvitih državah zapadne Evrope. Število zaposlenih se je v zadnjih letih najbolj dvignilo v podjetjih, ki imajo do 20 delavcev. Razviti svet podpira razvoj drobnega gospodarstva, pri nas pa se o tem le veliko govori in piše. Da bi ustvarili pogoje za tak razvoj pa so odgovorni prešibki, brez zagnanosti in obremenjenosti z razno raznimi pomisleki, najpogosteje ideološkimi, z znanim strahom pred večjo neenakostjo. Ali bo delovnim ljudem ljubša enakost v vse večji revščini ali pa obvladovana neenakost v blagostanju, je lahko odgovoriti. Odlučili bi se za drugo rešitev, če bi se lahko. V relativno razvitem Kranju je to nujnost.

niso pokrite. Drugo pa je proizvodna obrt. Industrija je pač taka — če je v krizi, kooperante, obrtnike, odpiše. Na primer Iskra, jih je že brisala in so sedaj brez dela. In to nezaupanje je veliko. Če industriji ne gre, če ne posluje dobro, potem tudi obrt nima kaj delati. To je praksa v zadnjih letih potrdila. Zato je prerasti iz individualne obrti v malo podjetje preveč tvegano. Če OZD zaide v krizno obdobje,

ki včasih traja nekaj let, kar v Kranju so primeri, so delavci zavarovani. Zasebni obrtnik pa lahko dobesedno propade. Uničilo ga bodo delavci, ker jih ne more premestiti na drugo delo še manj pa odpustiti. Večje število zaposlenih tako tveganje še povečuje. Pravna zaščita je tolikšna, da je za obrtnike tveganje z večjim številom zaposlenih preveliko. Vse to pa kaže, da bo zasebna obrt ostala taka, kot je bila, uslužnostna, z malo zaposlenimi.

Kljub temu pa potreba po obrtništvu, po uslužnostnih dejavnosti narašča. Obrtniki proizvajajo različne, zelo iskane izdelke, ki jih velika industrija ne dela. Pa vendar ni čutili navdušenja za te vrste obrti? Raje si poiščejo službo v tovarni.

»Pravica do dela je zgodovinski element iz francoske revolucije. Pri nas se je izrodila v pravico do zaposlitve. Če si zaposlen, je dobro, če pa je treba še kaj znati, je pa drugo. Pri obrtniku pa je treba delati in tudi nekaj znati. Tu je tudi vprašanje našega šolstva. Danes pridejo iz šol mladi ljudje. Veliko znajo, samo delati ne. Pri obrtniku pa je treba znati in tudi pridno delati. Tudi če pogledamo plan občine Kranj do leta 2000, je veliko modrega napisanega. Toda kaj ko se nič ne premakne... Nekaj žal drži. Tam, kjer je industrija zelo močna, ni časa in ne posluha za obrtništvo. Je na robu skrbi. Upam, da bo kriza pripeljala do tega, da bomo sprevideli, da je obrtništvo potrebno in lahko ogromno da za potrebe skupnosti.

»Za nov obrtni zakon naj bi prinesel spremembe. Kaj mislite o njem?

»Osnutek, ki ga je obravnavala slovenska skupščina sem bral,

Od 1131 rednih obrtnikov je le 68 takih, ki imajo 5 ali več zaposlenih in zaposlujejo skupaj 423 delavcev. Vsi ostali obrtniki pa zaposlujejo le po enega, dva delavca, nekaj je takih, ki imajo dva ali tri, a največ je takih, ki delajo sami. Če upoštevamo, da je bilo decembra 1987 v občini registriranih 1131 rednih obrtnikov z 1301 zaposlenim delavcem, torej pride le 1,1 delavec na eno obrtno delavnico. To pomeni, da je med celotnim številom obrtnih delavnic zelo malo tistih bolj podjetnih in ustvarjalnih. Večina jih le v lastnem delom opravlja usluge in manjše storitve.

preštudiral. Bojim pa se, da nič ne bo. Nekaj novosti je, ni pa tiste korajže, kot se pričakuje. Bojimo se močnega obrtnika, da bo prerasel v proizvodnjo z deset, dvajset zaposlenimi. Kljub temu da je to v svetu znano kot izhod. Tam, kjer je industrija močna, so ta podjetja močna. Kranj bi se moral posebej zavzeti, pustiti veliko industrijo, jo omejiti, ker nima nobenega kritja. Moja prejšnja knjiga (Gospodarski vzpon Kranja odvisev od neomejenega priseljevanja delavcev) to jasno govori. Industrija v Kranju hoče nove ljudi, ki jih ni. Potem je pač priseljevanje.

Vaša študija o obrtništvu in vzrokih zaostajanja kaže tudi na druge zaključke?

»Obrtna dejavnost je zlasti po zadnji vojni v nespodbudnem položaju. Ekonomska nemoč, povezana z ideološko trdoživostjo in administrativno okorelostjo poraja nezaupanje v obrtniških krogih. To nezaupanje pa je v bistvu le strah pred tem, da bi mala delavnica prerasla v večjo proizvodno enoto. Tega se bo obrtniki, mnogi odgovorni politiki pa se bojijo takih obrtnikov. Čas bo pokazal, da so oboji zelo kratkovidni.«

Zaloge odjedajo plače poslovojem

Niti potrošniška histerija niti pomanjkanje blaga nista izpraznila polic v prodajalnah, temveč se to dogaja zaradi zalog. Poslovojem in vodjem enot namreč trga pri plačah, če je skladišče prepolno. Zato poslovojdje raje do kraja izčrpa zaloge, preden spet naroče novo blago. To pa je videti tudi na policah.

Zaradi pokrivanja obratnih sredstev so vse, tudi živilske, prodajalne obsojene na zmanjševanje zalog. Z dovoljenim normativom le-teh trgovine ni moč založiti, tožijo poslovojdinje, ki pa niso bile pripravljene izdati svojih imen, saj pravijo, da jim že tako ali tako trga pri plačah. Sram me je, da bi bila trgovina prazna, je dejala ena od njih, zato imam večjo zalogo, kot je dovoljeno, in zato vsak mesec plačujem. Plačujem za dobro ime Živil. Saj skladišča niso toliko zatrpna, kot bi pričakovali glede na vrednost zalog, toda kot vemo, se neznansko povečujejo cene in zaradi njih je vrednost zalog toliko večja. Kje tiči razlog, da so ravno poslovojdje udarjeni z destimulacijo

ditov za pokrivanje obratnih sredstev. Danes je namreč obrestna mera tolikšna, da te domala pokoplje, splošna znaša 29 odstotkov, revalorizacijska pa 418 odstotkov. To je tudi razlog, da smo za zmanjševanje zalog uvedli (de)stimulacijo pri nagrajevanju. Dolga leta smo poslovojdje opozarjali, nato s simboličnim plačevanjem skušali dose-

Julija so v 72 prodajalnah z živilskimi izdelki imeli za 6.555.100. 350 tisoč dinarjev realizacije blagovnega prometa. Zalog je bilo za 4.026.569.170 tisoč dinarjev. Normativ zalog pa je bil 66 odstotkov.

či zmanjšanje zalog, zdaj pa je od odstotka zalog, ki so v prodajnem skladišču nad dovoljenim normativom, odvisna tudi poslovojdjeva destimulacija.

Zaloge računajo na mesečno realizacijo. Kljub kazni se zaloge bistveno ne zmanjšujejo. Od 72 živilskih maloprodajnih enot jih je julija 16 imelo prevelike zaloge, kar so kajpada čutili tudi

poslovojdje pri mesečnih izplačilih. Najvišji julijski odteglaj je bil 130 tisočakov, najmanjši okoli 20 tisočakov. Pri okoli 800 tisoč dinarjih mesečnega dohodka, kolikor ga dobi poslovojdja, to sicer ni veliko. Toda če so odbitki vsakomesečna praksa, so prikrajšani za kar veliko denarja.

Ne bi sicer radi sodili, ali so zgolj poslovojdje prodajalnik krivi za kopičenje zalog, ki prejkone nastajajo zaradi zmanjšane kupne moči prebivalstva. Prav gotovo pa je nekaj narobe s »politikom« prodaje, saj vemo, da se v skladiščih kopičijo zlasti izdelki neživilske ponudbe. Interes živilskih trgovskih firm bi zatorej moral biti zmanjševanje blaga, ki ne gre — denimo dragih pi-jac, kozmetike, galanterije, šolskih potrebščin, kar je vse moč dobiti tudi v drugih, temu namenjenih trgovinah. Živilske prodajalne pa se kljub zmanjšane-mu povpraševanju še kar v velikih količinah zalagajo s tem blagom, namesto da bi ga ponujale po kosih ali pa sploh opustile. D. Z. Žlebir

Grenka spoznanja rekordnega turističnega izkupička

Letošnje napovedi o rekordnem turističnem prilivu postajajo resničnost. Kljub slabi turistični predsezoni in kot kaže nič kaj boljši posezoni, bomo letos dosegli (morda celo presegl) dve milijardi dolarjev turističnega priliva. To pa je tisto, kar smo načrtovali in s čimer bi zato morali biti zadovoljni.

Čeprav so letos z različnih krajev naše obale (pa tudi gorskih in zdraviliških) prihajali statistični podatki o rekordnih obiskih na vrhuncu sezone, pa ti podatki še zdaleč ne pomenijo, da se je v našem turizmu kaj bistvenega premaknilo na bolje. Žal je za vzrok za velik skok turističnega priliva (že v prvem letošnjem polletju naj bi se povečal za okoli 53 odstotkov v primerjavi z lanskim letom) največkrat slišati razlago, da zaradi upadanja kupne moči odмира črna in siva borza deviz. Poleg zmanjšanja obsega menjave deviz na črno je upadanje realnih osebnih dohodkov pripomoglo tudi k zmanjšanju iznosa dinarjev v tujino. Zato se je tudi povečalo povpraševanje tujih poslovnih bank po dinarjih. Tako je Narodna banka samo v letošnjem prvem polletju prodala več dinarjev v tujino kot lani v celem letu. Tujci sedaj raje menjajo denar v naših menjalnicah kot doma, za kar ni kriva le izenačitev tečajja, pač pa tudi hitro drsenje dinarja. Tujci so seveda zelo preračunljivi, zato letos niso bili v naših menjalnicah nič začudeni, ko so vsak dan menjali po deset mark. Natančnih podatkov o tem, koliko denarja so v naših menjalnicah zamenjali tujci in koliko naši državljani, ni, čeprav je znano, da se pred blagajniška okenca vse večkrat pojavljajo domačini. Ti na račun hitrega dviga življenjskih stroškov, hočeš nočeš, morajo iz nogavic potegniti skrite zaloge za hude čase.

Nekateri podatki že govorijo, da bo pri nas letos turistov manj za okoli pet odstotkov. Turistični delavci in naši predstavniki v tujini tudi ugotavljajo, da so velike turistične agencije večji del gostov usmerile v Španijo in Turčijo, kjer so vložile svoj denar v modernizacijo ali gradnjo novih turističnih naselij. Mi pa s poslovnimi akcijami (in seveda z zakonom o tujih vlaganjih) kar zavlačujemo. Pri tem je znan podatek, da v Turčiji opravijo vsu formalnosti glede vlaganja tujega kapitala v enem dnevu... Obenem nam je menda celo jasno, da bo kapital usmerjal priliv tja, kjer se je angažiral.

Čeprav bodo naše turistične in gostinske delovne organizacije spet s strahom čakale zaključne račune, bomo govorili o rekordnem turističnem izkupičku. Morda se bomo hkrati celo zavedali, da je ta predvsem posledica pomanjkanja denarja pri nas, valutnih sprememb, še zdaleč pa ne večjega obiska ali celo izboljšanja naše turistične ponudbe. Včasih je pač tako lepo govoriti o rekordih, čeprav imajo sila grenak priokus.

V. Stanovnik

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Agrokomerc počasi okrevra

Predvsem s pomočjo sredstev, ki jih je skupščina BH usmerila v velikokladuški Agrokomerc za oživitve proizvodnje, se počasi izboljšuje položaj v delovni organizaciji »Poljeprivreda«, ki oskrbuje s surovinami prehrabeno industrijo tega kombinata. Tako bodo že letos iz lastnih površin in površin kooperantov dobili okoli 10 tisoč ton zelenjave, žitaric in sadja, kar bodo predelali in poslali na tuji in domači trg. Prav tako so se začeli dogovarjati za splošno adnsko setev, nakupili so sortno seme, umetno gnjilo in druge nujno potrebne surovine. Poleg tradicionalnih šampinjovov so začeli gojiti tudi štorovke, ki jih bodo poslali na trg že letos. Odprli so tudi sto delovnih mest, ki jih bodo v glavnem zasedli delavci iz drugih organizacij tega kombinata. V. S.

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Nova Iskrina tovarna v Ljubljani

V Ljubljani so konec prejšnjega tedna izročili novo tovarno, kjer bodo izdelovali tračna jedra in druge elektromehanske elemente. Investicija Tovarne specialnih elementov in materialov je bila 2,5 milijarde dinarjev, to pa je le prva faza gradnje. Iskra bo še naprej vlagala v nove zidove, saj bo letos odprta še stavba elektronike. Z novimi programi, kadri in trženjem pa predvidevajo, da bo tovarna postala še močnejša. V. S.

Preložen problem

Naenkrat ni kadrovskih presežkov

Kranj — Po eni strani je seveda dobro, da si v kranjski občini ni treba beliti glave, kako zaposliti okoli tisoč delavcev, kolikor naj bi jih bilo preveč zaposlenih — največ od tega v Telematici. Gotovo pa bo ta problem znova aktualen že v začetku leta 1989.

Če je še pred leti bilo v Kranju več delovnih mest, kot je bilo delavcev zanje, pa se je v tem letu položaj že povsem spremenil. V šestih mesecih tega leta se je v kranjski občini za slab odstotek zmanjšalo število zaposlenih. Takšno gibanje zaposlenosti je bilo sicer predvideno, vendar pa se v gospodarstvu, še posebej pa v industriji zaposlenost niža celo nekoliko močneje, kot pa je bilo predvideno. Ker je na voljo manj dela, se je to odrazilo tudi na povečanjem številu nezaposlenih. Zdaj jih je v Kranju 570, kar je za 200 več kot konec lanskega leta. V odstotkih pomeni to 1,7, kar je celo več kot na Gorenjskem. Takšen dleč nezaposlenosti je za gorensko regijo nekaj novega, prav tako za kranjsko občino, kjer je dolga leta veljalo, da je razmeroma lahko najti delo.

Ni pa mogoče napovedovati, ali bodo trenutna razmerja na področju zaposlovanja ostala taka, kot se trenutno kažejo. V jesenskih mesecih se običajno poveča število prvih iskalcev zaposlitve — mladim, ki ne nadaljujejo šolanja oziroma tistim, ki so zaključili šolanje. Če je bilo takih v prvem polletju med brezposelnimi slaba četrtina, bo zagotovo v naslednjih mesecih ta odstotek občutno višji.

Nenavadno pa je, da se kljub napovedim, da bo letos največji problem v kranjski občini, kako zaposliti kadrovske presežke, tega vsaj za sedaj ni čutili. Presežki, ki so jih napovedovale delovne organizacije, kot da so se »poskrili«. Vendar pa bo bolj držalo, da so se v delovnih organizacijah odločili za sedaj ta problem odložiti za kasneje. Nekaj tudi zato, ker so v nekaterih delovnih organizacijah, kjer so že ugotovili, da imajo preveč delavcev, dobili nova naročila. Tak primer je za Iskro Telematika, kjer so sicer pred časom naredili 730 delavcev kot presežek, z nekaterimi novimi sklopjenji mi posil in s prerazporeditvijo delavcev pa bodo vsaj za sedaj ohranili enako število zaposlenih.

Ne glede na to, da se je problem kadrovskega presežka za zdaj omilil, in deloma razrešil z naravnim fluktuacijo delavcev, pa bo ta problem čez čas znova aktualen. Kajti prehod iz leta trajajočega ekstenzivnega zaposlovanja v intenzivno, ki ga zahteva in določa zares ekonomsko gospodarjenje, je očitno tako huda sprememba, da je še nismo pripravljene sprejeti ne preresiti.

L. M.

Začel se je celjski obrtni sejem

Vse za obrt, obrt za vse

Celje, 9. septembra — V petek dopoldne so v organizaciji Zveze obrtnih združenj Slovenije, splošnega združenja obrtnega gospodarstva Slovenije in zavoda RSC Golovec odprli enainvajseti mednarodni sejem, ki poteka pod geslom Vse za obrt, obrt za vse. Celjski obrtni sejem že več let velja za največjo prireditve obrtništva pri nas, z letošnjim doslej največjo in najboljše pripravljeno ponudbo in organizacijo (pa tudi povečano prostornino) pa ta sloves le še potrjuje. Da pa je obrtništvo vedno večjega pomena za razvoj našega celotnega gospodarstva potrjuje tudi obisk najvišjih državnih predstavnikov ob odprtju sejma. Odprl ga je predsednik ZIS Branko Mikulič, spremljal pa ga je predsednik republiškega izvršnega sveta Dušan Sinigoi.

Razstavljalec na letošnjem sejmu je okrog 3100, razstavljajo pa tako obrtniki, kooperanti kot organizacije združenega dela iz Jugoslavije in tujine. Na 28 tisoč kvadratnih metrih pokritih zunanjih površin je 741 razstavilnih in prodajnih prostorov, od tega so jih 129 pripravili obrtniki iz drugih republik in pokrajin, kar le potrjuje željo organizatorjev, da bi sejem resnično postal čimbolj jugoslovanski. Tudi tujih razstavljalcev je 23.

Za obrtni sejem so značilne tudi številne spremljajoče prireditve, okrogle mize, strokovna srečanja in posveti ter tiskovne konference. Pripravljajo tudi poslovne dneve lesarjev, kovinarjev in električarjev, gotovo pa bo zanimiv tudi petkov posvet z delegati Zbora združenega dela o spremembah in dopolnitvah obrtnega zakona in zakona o davkih občanov. Dobro pa je poskrbljeno tudi za obiskovalce, saj so vsak dan organizirane kulturne in zabavne prireditve.

Obsežno delo v planinskem gospodarstvu

Kranj, 9. septembra — Kranjsko planinsko društvo je eno tistih, ki se ne ukvarja samo z rekreativno in izobraževalno dejavnostjo, ampak posveča veliko skrbi tudi gospodarjenju s planinskimi objekti. Letos je vložilo zajetno vsoto denarja v razne prenove.

Najobsežnejše in najzahtevnejše delo so to poletje opravili člani PD Kranj v sodelovanju z delavci RTC Kravec pri tovarni žičnici na Ledine, ki je obratovala skoraj 15 let brez zastojev. Zamenjali so vse nosilne stebre in jeklenico za žičnico. Naložba, ki je veljala okrog 40 milijonov dinarjev, bo zagotovila nadaljnje nemoteno obratovanje naprave vsaj za desetletje. Poleg tega so pri Kranjski koči na Ledinah postavili nov, 15000-litrski zbiralnik za vodo, saj je bil dosedanja premajhen.

Sklenili so tudi obnovitvena dela na tovarni žičnici na Kališče, uredili poti na več vrhov v Kamniških Alpah ter z barvnimi premazji zavarovali leser — opaže in notranjost Planinskega doma na Kravcu. Denarja za toliko del gotovo ne bi mogli zagotoviti, če ne bi skrbno upravljali vseh treh svojih planinskih postojank, ki so dobro obiskane

S. Saje

V. Stanovnik

Praznik na Kokrici — Poleg turističnih in športnih prireditev ter nedavnega slovesnega razvija prapora društva upokojencev je bila v četrtek popoldne v kulturnem domu Franca Mraka na Kokrici slavnostna seja skupščine krajevne skupnosti ob letošnjem krajevnem prazniku. V slavnostnem govoru je predsednik skupščine KS Mladen Mihalinec ugotovil, da so v zadnjem obdobju v krajevni skupnosti pod vodstvom sveta, še posebej pa z zavzemanjem predsednika sveta Lojzeta Dežmana, zares veliko naredili in program skoraj v celoti uresničili. »V prihodnje pa nas v krajevni skupnosti čaka prav na komunalnem področju, ob tako intenzivnem delu kot zadnji dve leti, še najmanj za deset let dela,« je poudaril Lojze Dežman, ko se je zahvalil vsem, še posebno pa prizadevnim krajanom, za delo. Na slavnostni seji so podelili priznanja (na sliki) KS Darku Urani, Metodu Zabretu, Mihi Jeriču (mlajšem), Jani Plestenjak, Ivanu Rihterju, Olgi Lombar, Mancu Vrlinšek, Stanetu Kolarju, Jožetu Koželju, Stanku Hribarju, Francu Čadežu, Ivici Rutar, Štefanu Ošinu, Vinku Strniša, Jožici Dežman in tekaški sekciji ŠD Kokrica. — A. Ž.

Predavanja za onkološke bolnike

Ljubljana, septembra — Ta mesec začena Društvo onkoloških bolnikov redna mesečna predavanja za bolnike in njihove svojce. V predavalnici Onkološkega inštituta v Ljubljani (stavba C) se bodo srečali vsak tretji četrtek v mesecu. Prvo predavanje bo v četrtek, 15. septembra, ob 16. uri, ko bo prof. dr. Janez Kuhelj govoril o zdravljenju z obsevanjem. V naslednjih mesecih pa se bodo zvrstile še tele teme: zdravljenje bolečine, samopomoč kot osnovni dejavnik v zdravstvu, kemoterapija, alternativni načini zdravljenja, različne vrste raka in njihovo zdravljenje ter kancerogeni dejavniki pri nastanku raka.

Praznične prireditve v Kranju

Kranj — Ta teden praznujejo tudi prebivalci krajevne skupnosti Kranj Center. Že v nedeljo je bil na balinišču poleg stadiona Janka in Stanka Mlakarja balinarski turnir, osrednja prireditev pa bo v četrtek, ko bo ob 17. uri v predavalnici Gorenjskega muzeja proslava, na kateri bodo podelili bronaste značke. V prostorih društva upokojencev bo v petek ob 17. uri srečanje nad 80 let starih Kranjčanov. Dve prireditvi pa bosta tudi v soboto, 17. septembra. Ob 9. uri bo z avtobusne postaje odpeljal avtobus (brezplačno) na proslavo v Lajše, na vrtu gradu Kieselstein pa bo ob 17. uri promena koncert Pihalnega orkestra Kranj.

S prostovoljnim delom privarčevali nad 10 milijonov

V občini Radovljica bo v šolskem letu 1988/89 vključeno v 11 vrtcih s 59 oddelki 1170 predšolskih otrok, kar je približno toliko kot lani. Tudi letos bo za malčke oz. za njihovo vzgojo in varstvo skrbelo 59 vzgojiteljic in 30 varuhin.

Teh nekaj podatkov ne navajamo zaradi statistike in primerjav, pač pa zavoljo opisa, kako potekajo priprave na začetek novega šolskega leta v sedanjih nezavidljivih gospodarskih in gmotnih razmerah, ki jih še posebno bridko občutijo v družbenih dejavnostih, med drugim zlasti v vzgojno-varstvenih organizacijah oz. otroškem varstvu.

O poteku priprav smo se pogovarjali z ravnateljico VVO Radovljica Jerico Ogrič. Povedala je, da so tudi v počitniških mesecih vrtci redno poslovali, razen v Kamni Gorici, od koder so otroke priključili v vrtec v Kropi, iz Bohinjske Bele na Bled in iz Srednje vasi v Bohinjsko Bistrico. Zaradi lepega vremena so bili malčki v tem času največ v naravi in na igralih. Čas počitnic so zategadelj izkoristili za temeljita vzdrževalna in obnovitvena dela na vseh zgradbah in v prostorih vrtcev. Del je bilo izredno veliko, denarja pa malo, zato so se vsi zaposleni dogovorili, da bodo prostovoljno s solidarnostno akcijo sami opravili vsa dela. Najtežji posel so brez dolgovnega dogovarjanja prevzeli vzdrževalci v vseh večjih vrtcih: v Radovljici, na Bledu, v Gorjah, v Lescah in v Bohinju. V Radovljici je znašal predračun za obnovitev strehe in kritine blizu 7 milijonov din (novih), na Bledu pa za popravilo kanalizacije nekaj nad 6,4 milijona din; za pleskanje, beljenje, in druga vzdrževalna dela so prvotni predračuni prav tako v vseh vrtcih krepko presežali finančno zmogljivost VVO Radovljica. Ker so vsa omenjena dela izvedli brezplačno in denar porabili zgolj za nabavo materiala, so tako prihranili precej nad 10 milijonov din. Pri tem niso všteta dela pri generalnem čiščenju in urejanju prostorov, ki so jih opravile zaposlene delavke iz vseh vrtcev in uprave VVO Radovljica. Opozoriti kaže, da svoj varčevalni (stabilizacijski) program uresničujejo tudi sicer preko celega leta. Z bistvenim zmanjševanjem stroškov, ki se jim sicer ne bi mogli izogniti. Tako namesto brišač, namiznih prtov, posteljnih prevlek in drugega perila nabavljajo redno v Bombažni tovarni Trzič ostanke blaga, iz katerih vzgojiteljice in varuhinje same skrojijo in šivajo perilo za potrebe vrtcev in tako privarčujejo velike vsote denarja. Najbrž marsikdo od staršev ne ve, da prav zaradi tako racionalnega poslovanja niso oskrbnine tako visoke, kot bi sicer bile, če bi morali kriti vse stroške.

J. R.

Spominska plošča osvoboditeljem Gorice

Kranj, 8. septembra — V soboto, 17. 9. 1988, ob 17. uri bodo na stavbi krajevne skupnosti v Šempetru pri Novi Gorici odkrili spominsko ploščo osvoboditeljem Gorice, to je borcem Prešernove brigade, Škofjeloškega odreda in VDV. Na prireditvi, ki sodi v okvir proslav ob krajevnem prazniku v Šempetru, bo slavnostni govornik takratni komandant Prešernove brigade Ferdo Tolar-Mirko. Skupnost borcev Prešernove brigade vabi borce enot, ki so sodelovale v tamkajšnjih bojih, pa mladino in druge občane, da se udeležijo svečanosti. Najprimernejša zveza iz ljubljanske smeri je avtobus, ki odpelje iz Ljubljane ob 11. uri in 30 minut v Novo Gorico. Od tam vozi v Šempeter lokalni avtobus.

S.

Gasilstvo v Trziču

Stoletni tradiciji sledi mladi rod

Trzič, 9. septembra — Člani Gasilskega društva Trzič so do 105-letnice društvenega delovanja dogradili prizidek k domu gasilcev in priskrbeli novo orodno vozilo. V prihodnosti želijo pridobiti še več mladih in članstvo obogatiti z znanjem gasilskih veščin.

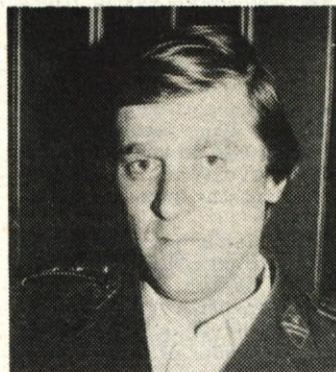
Gasilstvo ima med prebivalci Trziča globoke korenine, saj je tamkajšnje gasilsko društvo že pred petimi leti praznovalo 100-letnico delovanja. Danes društvo povezuje blizu 60 članov, od katerih jih je približno polovica pripravljenih za pomoč ob požarih ali drugih nesrečah.

»Za naše društvo je pomembno,« naglašala sedanji predsednik GD Trzič Leon Bahun, »da smo v zadnjih letih pomladili članske vrste. Tako smo lažje kos raznim nalogam. Naša prva dolžnost je gašenje požarov na področju celotne občine, kjer skrbimo tudi za črpanje vode ob poplavih, dovoz vode ob suši in podobno. Zaradi velike požarne ogroženosti je treba kar pogosto pohiteti nad ogenj. Letos je, na srečo, zatišje pri požarih. Sicer pa smo imeli mnogo dela pri dokončanju prizidka k našemu gasilskemu domu in pripravi praznovanja 105-letnice društva.«

Pri gradnji prizidka so tržiški gasilci opravili od 1984. leta prek 2000 ur prostovoljnega dela, od sprasila lesa za ostrešje iz gozda

do pomoči pri zidarskih delih. Prav zato niso zmogli vseh rednih nalog, zlasti sodelovanja na gasilskih tekmovanjih in pri izobraževanju.

»Pohvaliti je treba delavnost našega članstva,« dodaja Marjan Toporiš, ki že sedmo leto opravlja poveljniško dolžnost, »saj brez vztrajnosti ne bi zmogli vseh del pri domu. V prizidku smo pridobili prostornejšo garažo in klubsko sobo, v stari sejni sobi pa sedaj urejamo telovadnico. Ob tem smo se vsak ponedeljek zvečer zbirali na vajah za gašenje. Še letos bomo v društvu pripravili tečaj za izprašane gasilce in tečaj nemščine, ker se bo več naših članov udeležilo gasilskega tečaja v Celovcu.«

Letošnji praznik so tržiški gasilci izkoristili za prikaz svoje usposobljenosti na vaji v reševanju iz goreče stavbe in ponesrečenega avtomobila, pri čemer so sodelovali tudi gasilci iz sosedstva in zamejstva. Med svečanostnim zborom v dvorani tovarne Peko so pregledali dosežene rezultate v preteklih petih letih in za delavnost nagradili več čla-

Prometna varnost v škofjeloški občini

Več nesreč prvo polletje

Škofja Loka, 9. septembra — Škofjeloški izvršni svet je na seji v zadnjo nedeljo pregledal poročilo o varnostnih razmerah v prometu na občinskih cestah. Povečanje nesreč v letošnjem prvem polletju za 23 odstotkov glede na enako obdobje lani in neurejenost prometnih površin sta ga spodbudila k sprejemu programa za izboljšanje razmer.

Prometna varnost na cestah po škofjeloški občini se je v prvi polovici letošnjega leta podobno kot drugod po Sloveniji še nadalje poslabšala. To prikazuje po-

Na slabšanje varnostnih razmer v prometu vplivajo, kot ocenjujejo v škofjeloškem občinskem oddelku za notranje zadeve, tudi mnoge objektivne slabo-

datek o nesrečah, ki se jih je pripetilo prek 200 oziroma 38 več od enakega obdobja lani. Zaradi nesreč so izgubili življenje 4 ljudje, kar je sicer nekoliko manj kot lani, vendar je bilo ponesrečenec s hudimi telesnimi poškodbami kar za 37 odstotkov več, povečalo pa se je tudi število nesreč glede na materialno škodo. Še posebej zaskrbljuje, da so bili v 9 nesrečah udeleženi otroci do 15. leta starosti. Kot kolesarji so povzročili 3 nesreče, od katerih se je ena končala s smrtjo otroka. V nesrečah so se 4 otroci hujše ranili, 3 pa lažje.

Med vzroki, ki so zakrivali vse nesreče, so še vedno v ospredju neprimerna hitrost (72 nesreč), vinjenost (59 nesreč) in izsiljevanje prednosti (46 nesreč). Tudi v večini drugih nezgod so ugotovili kršitve prometnih predpisov. Zato ni čudno, da so morali pogostejše pot dolesj ukrepati proti nepremišljenim voznikom delavci milice. Tudi občinski sodnik za prekrške je imel precej več dela; v prvem polletju je dobil samo zaradi odkritja vinjenosti voznikov oziroma zavrnitve ugotavljanja alkoholiziranosti 323 prijav, kar je skoraj 60 odstotkov več od lani.

sti. Opozarjajo predvsem na malomarno vzdrževanje prometnic in signalizacije, vse slabšo teh-

nov; štirje so dobili republiška priznanja, enajstim so dali občinska in sedemnajstim priznanja za dolgoletno delo. Najbolj vesel je bil sklep praznika, ko so izročili v uporabo novo orodno

gasilsko vozilo. Zanj so prispevale denar tudi tržiške delovne organizacije, kar potrjuje vrstičnost gasilskega društva v domačem kraju.

S. Šelj

Hvala za potrpljenje, krvodajalci!

Ljudje, ki že leta in leta darujejo kri, zaslužijo dvakratno zahvalo. Ne mislijo na plačilo, ko solidarno darujejo kri za ljudi v nesreči, na operacijski mizi ali porodni postelji. Hvale vredni ob njih so tudi aktivisti Rdečega križa, ki za vsako akcijo hodijo od Poncija do Pilata, da zberejo zadostno število krvodajalcev, kot ga veleva plan. Žal trud in humanost enih in drugih nista plačana niti s korektnim odnosom Zavoda za transfuzijo krvi v Ljubljani, tistega, ki zbira dragoceno tekočino. To pa je tudi drugi razlog, zakaj so krvodajalci vredni, da pred njimi snamemo klobuk.

Krvodajalci »veterani« najbolj občutijo, da jih na Zavodu za transfuzijo sprejemajo kot nadležne stranke, ki jim je pač treba vzeti kri, če že vztrajajo pri tem. Seveda se čutijo prizadete, opeharjene in osramočene, saj so prišli nekaj darovati in ne prosit. Živimo v času, ko ima prav vse svojo denarno ceno. Krvodajalci, ki dajejo nekaj zastoj, bi si zato zaslužili lepše ravnanje, zlasti od institucije, ki ima od njih korist.

Zgodba ni nova. Ze spomladi je takšno ravnanje sprožilo ogorčenje prostovoljcev, ki na ta način za svoje solidarno ravnanje ne dobe niti moralnega zadoščenja. Avgusta so na primer v Kranju spet pripravili krvodajalsko akcijo, z nekaj več kot 150 prostovoljci je za poletni čas kar lepo uspela. Toda ljudje na Hujah in Golniku so zaman čakali avtobus Zavoda za transfuzijo, čeprav je bil naročen še deset dni prej. Saj so bili ti ljudje deležni opravičila, vendar od občinski organizacije RK, ki je svoj del obveznosti korektno opravila, medtem ko s pravega naslova ta spodrsrlaj ni bil vreden niti omembe. V Kranju bo 30. septembra nova akcija. Človek bi pričakoval, da bo odziv pilcel, saj je Zavod za transfuzijo storil vse, da bi odgnal krvodajalce. Toda že zdaj je na občinski organizaciji RK zbranih blizu 80 prijav. To potrjuje teorijo, da so krvodajalci trden, potrpežljiv živjel. Torej znova: lepa hvala tudi za potrpljenje, krvodajalci!

D. Z. Žlebiri

nično urejenost vozil, prepočasno modernizacijo cestnega omrežja, pereče pomanjkanje parkiršč v naseljih in preblago kaznovanje politiko do kršilcev prometnih predpisov.

Razpravljali ca na seji izvršnega sveta so se strinjali, da je moč pričakovati izboljšanje razmer delno zaradi večjih kazni za prometne prekrške v skorajšnjem času in delno tudi zaradi obvezne registracije za kolesa z motorji v prihodnosti. Vseeno pa

Promet v Škofjeloški občini poteka na 133 kilometrih regionalnih in 197 kilometrih lokalnih cest. Med slednjimi je še 44 kilometrov neasfaltnih cest. Razen tega je po krajevnih skupnostih 371 kilometrov kategoriziranih javnih poti (le 23 km asfaltnih), 251 kilometrov nekategoriziranih javnih poti in 127 kilometrov krajevnih poti. V občini je registriranih blizu 13.600 motornih vozil, med njimi kar prek 10.100 osebnih avtomobilov. Za vse kategorije vozil je izdanih 24.371 voznških dovoljenj, od tega največ, 15.260, za vožnjo osebnega avta.

so naglasili potrebo po prepreevanju nesreč, kar bo med mladimi moč doseči le z večjim nadzorom s strani staršev in bolj poglobljeno prometno vzgojo v šolah ob pomoči zunanjih sodelavcev. Obenem, ko so obravnavali možnosti za rešitev nekaterih zelo dolgo zapletenih prometnih vzlovov v Škofji Loki, so kot najboljši izhod za ureditev razmer na cestah ponovno terjali upoštevanje izgradnje mestne obvoznice v dolgoročnih planih cestne skupnosti SRS.

Izvršni svet je sprejel obsežen program konkretnih nalog za izboljšanje prometne varnosti. Gre za obveznost SPV Škofja Loka, šol in sredstev javnega obveščanja pri širjenju varnostne kulture, skrb transportnih organizacij za brezhibnost vozil, boljše delo škofjeloškega AMD pri izobraževanju voznikov in pesteren nadzor miličnikov nad udeleženci v prometu. Obenem gre za predlog službam in podjetjem, ki skrbje za promet, katero probleme bi kazalo čimprej rešiti.

S. Šelj

Stanovanjski gradnji pohaja sapa

Štirikrat manj stanovanj

Kranj — Medtem ko je minula leta v Kranju zraslo povprečno po 400 stanovanj letno, jih bo letos komaj 100. Večina — 80 stanovanj bo dograjeno s solidarnostno zbranim stanovanjskim denarjem.

Vsi, ki so leta in leta ponavljali, da v Kranju nikoli ne bo moč goče zgraditi toliko stanovanj, da bi lahko med drugim ujeli tudi velike potrebe po zaposlovanju novih delavcev, so imeli seveda prav. Delovna mesta, ki jih je imelo kranjsko gospodarstvo na voljo, niso mogli pokriti z domačimi delavci, zato je bil priliv delavcev od drugod zelo velik. V Kranju se ni ravno malo gradilo, povprečno okoli 400 stanovanj na leto.

Toda letos se je situacija spremenila. Priliva novih delavcev iz drugih regij in republik skorajda ni. V prvih šestih mesecih se

jih je v Kranju zaposlilo le 12. To seveda kaže na popolno ustavitve zaposlovanja od drugod.

Vendar pa to seveda ne pomeni, da bo zdaj tudi kaj lažje priti do stanovanja. Formula, ki je veljala pretekla leta, da so delovne organizacije, če so rabile nove delavce, rabile tudi stanovanja zanje, ne velja več. Kajti upočasnila ali skoraj ustavila se je tudi stanovanjska gradnja. Zastoj se je sicer že pred časom napovedoval, vendar je število sto stanovanj v enem letu, za tako mesto kot je Kranj, osupljivo majhno. Pa še to večinoma gre za solidarnostna stanovanja — okoli osemdeset.

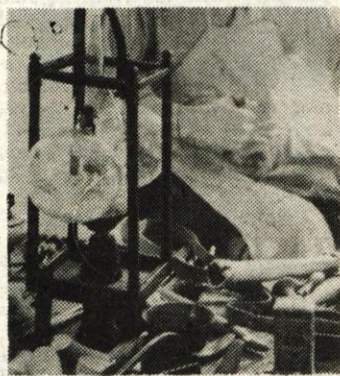
Vzrokov, da se stanovanjska gradnja ustavlja, je več, najvažnejši pa je vsekakor pomanjkanje denarja za gradnjo. Delež sredstev za solidarnostno stanovanje se sicer nateka in združuje, medtem ko se je delež zbranskega denarja za stanovanja v delovnih organizacijah vse manjši. Tam, kjer so še pred letom ali dvema odmerjali izjemno visok odstotek za stanovanjsko gradnjo, so zdaj pristali le na obveznih dveh odstotkih. Kranj se je torej znašel pred dejstvom, ko za gradnjo pripravljena zemljišča so, denarja za zidavo ne bo. Nekoliko bolj trdna živa je verjetno individualna stanovanjska gradnja, a bo tudi tej ob dragih kreditih slejkoprela pošla sapa.

L. M.

Obnovljene zbirke tržiškega muzeja

MUZEJ OBNAVlja VSEBINO

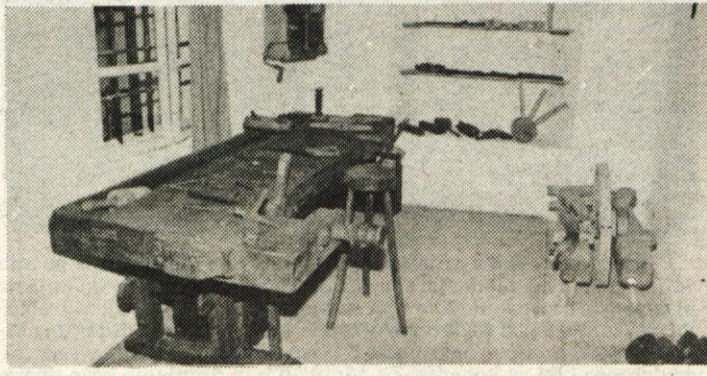
Tržič — Ko bodo v tržiškem muzeju lahko vsaj delno posodobili zbirke, ki jih imajo zdaj, se bodo šele lahko lotili kulturne dediščine tudi na vsem ostalem področju, ki ga muzej pokriva. Za zdaj jim zastavljeno gre po načrtih, saj je čevljarska zbirka skoraj že povsem obnovljena ob veliki pomoči tovarne Peko. Izjemno bogata tradicija Tržiča pa se kaže tudi v ostalih tehniških zbirkah, ki pa še čakajo obnove.

Med obnovljeno čevljarsko zbirko v Tržiškem muzeju je še posebej znamenita čevljarska »luč na gavge«.

vsem zaokrožen prikaz razvoja tržiškega čevljarstva in čevljarstva sploh.

Novo urejena zbirka je seveda pritegnila že v teh dveh poletnih mesecih okoli tisoč obiskovalcev, toda kot se običajno to dogaja, jih je bilo le malo iz domačega kraja, večinoma od drugih, pretežno tuji turisti. V tržiškem muzeju pa razmišljajo, da bi uredili muzejsko vsebino tako, da bi bila zanimiva tudi za domačine. Tržičani se sicer s svojim muzejem in z vsem kar hрани od pretekle in sedanjih zgodovine spoznajo kot šolarji, kasneje pa jih pot praktično nič več ne zanese tja. Današnji muzeji pa

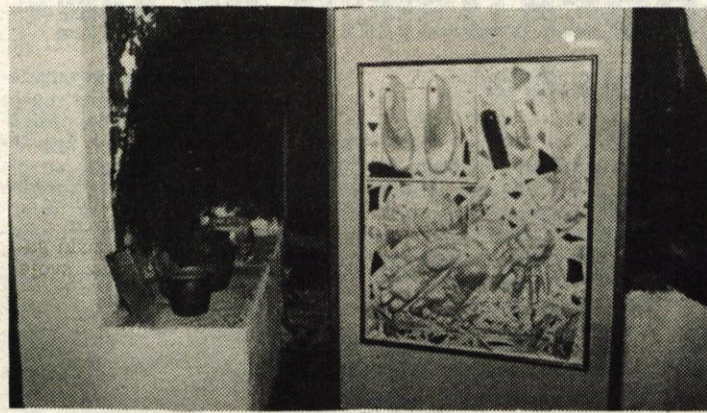

Nekatere zbirke so v tržiškem muzeju še potrebne prenove — kot na primer lesnopredelovalna.

seveda lahko z novimi metodami postanejo prav tako novi in zanimivi tudi za vse, ki menijo, da zgodovino domačega kraja že poznajo.

»Zato pripravljamo vrsto novosti. Prav zdaj nastaja vodnik po muzeju. Nekatere zbirke bi radi dopolnili z video filmi, ki bi jih zavrteli obiskovalcem, da bo-

vedal Janez Šter. Obenem pa bi v zbirki zanimivo predstavili še oglasarstvo v Tržiču, izdelovanje skodel, kolarsko obrt in še kaj. »Upam, da nam bo uspelo za novo, drugačno postavitev lesne zbirke vzbuditi zanimanje tržiških delovnih organizacij, ki se ukvarjajo s predelavo lesa. Zdaj kaže, da bo muzej le s takšnimi

Na prenovi notranosti čaka tudi Kurnikova hiša, kjer je med drugimi tudi galerija. Prav zdaj so na ogled dela nastala na nedavnem ex tempore.

do nazorno spoznali predstavljano dejavnost. Če zdaj se pripravljamo tudi na prenovu zbirke NOB. Pripravljen je že za preselitev v Paviljon NOB, dopolnili pa jo bomo z diapozitivi, z magnetofonskimi trakovi in podobnim,« pripoveduje Janez Šter.

Na podoben način vabljivejši za obiskovalce, bi v tržiškem muzeju v bodoče radi predstavili tudi ostale zbirke. Čeprav so tekstilni oddelek pred kratkim obnovili pa vendar manjka prikaz barvarstva. To je pravzaprav velika pomanjkljivost, če vemo, da je prav v muzejski hiši bila nekdanja barvarna. V dokaj neuglednem položaju je trenutno tudi zbirka, ki predstavlja razvoj lesno predelovalne industrije, predvsem zaradi pomanjkanja prostora.

»Imamo pa seveda že zamisel, kako bomo to zbirko posodobili. Danes je seveda treba tudi poznati še druge plati, gozda — na primer njegove bolezni in ne le, kaj vse se da izdelati iz lesa. Kakšen je bolan les in to zaradi sodobnih bolezni — tega znanja je med ljudmi še malo, zato bi tej tehnološki zbirki dodali še nien ekološki del,« je po-

sodelovanji, kot je bilo zadnje s Pekom, lahko uresničil posebne zamisli s posodabljanjem muzejskih zbirk.

Vendar pa se načrti tržiškega muzeja glede obnove tehniških zbirk ne končajo v muzejski stavbi. K muzeju sodi še nekaj stavb — Kurnikova hiša in Gormovka. Kurnikovi hiši so pred nedavnim sicer obnovili streho, vendar pa je okoli tristo let stara stavba potrebna temeljitejša obnova, saj so tudi ostali leseni deli zelo dotrajani. Zdaj mora priti na vrsto obnova notranosti, kjer je na ogled nogavičarska delavnica, črna kuhinja, »hiša« in drugo. V zgornjih prostorih je zdaj galerija. V muzeju upajo, da bodo lahko nosilne lesene dele stavbe obnovili prej, preden bodo pod težo starosti popustili. V Tržiču zares ne manjka delovnih organizacij lesne stroke, ki bi imele morda razumevanje za te vrste težave tržiške kulturne dediščine.

Med znamenitimi tržiškimi stavbami je tudi stara kovačija — Gormovka, ki so jo pred časom tudi že obnavljali. V njej je dovolj prostora, da bi na enem mestu prikazali kovaško in fužinarsko tržiško tradicijo. L. M.

Prešernovo gledališče Kranj

PREMIERA SLOVENSKE NOVITETE

Kranj — V četrtek bo Prešernovo gledališče odprlo novo gledališko sezono s krstno uprizoritvijo Pravljično Eme Kurent v režiji Barbare Hieng.

V dneh, ko Prešernovo gledališče uspešno zaključuje vpis gledališkega abonmaja za novo sezono (vpisujejo še do vključno 16. 9.), bodo v kranjskem gledališču že v četrtek, 15. 9., ob 20. uri premierko uprizorili slovensko dramsko noviteto »Pravljično Eme Kurent. Avtorica novega slovenskega gledališkega besedila pomeni novo ime v slovenski dramatik. Njeno dramaturško spretno napisano delo skozi dialog ter s komedijskimi elementi odslkava intimo višjega srednjega sloja naše družbe.

»V svoji dramatik stremim k odsevanju življenja, k prečiščenosti in arhetipski obliki stvarnosti. Vzor so mnogi, predvsem imam rada Čehova, inspirirajo me vsi dramatik absurda, Pinter, Albee, Dürrenmatt — vendar sem mnenja, da vsaka doba in vsak narod zahteva lastno, specifično dramatik, h kateri želim v bodoče prispevati v slovenskem prostoru.« Tako je med drugim v spremnem besedilu za gledališki list svoje uprizoritve zapisala Ema Kurent.

Krstno uprizoritve so pripravili igralci Prešernovega gledališča: Bernarda Oman, Matjaž Višnar, Judita Zidar in Pavel Rakovec. Režijsko je predstavo vodila Barbara Hieng, dramaturg je Matija Logar, scenograf Marko Krumberger, kostumografinja Jerneja Jambrek in lektor Ludvik Kaluža.

/ar/

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ — V Prešernovi hiši je odprta spominska razstava grafičnih in slikarskih del *Stefana Simoniča*.

V Galeriji Mestne hiše je na ogled spominska razstava akvarel *Ljuba Ravnikarja*.

V galeriji Kavka razstavlja *Izidor Jalovec*. V Prešernovem gledališču bodo v četrtek, 15. septembra, ob 20. uri za izven uprizoritvi *Pravljično Eme Kurentove*.

JESENICE — V razstavem salonu Dolik je odprta razstava slik akad. slikarja *Leona Koporca*.

V galeriji Kosove graščine so na ogled slike *Alenke Sottler*. RADOVLJICA — V galeriji Šivčeve hiše je odprta razstava ilustracij akad. slikarke *Marjanje Jemec-Božič*.

ŠKOFJA LOKA — V galeriji Loškega gradu danes, v torek, odpirajo 7. občinsko razstavo fotografije.

TRŽIČ — V Kurnikovi hiši, odprta je vsak dan, razen ponedeljka, so od 16. do 18. ure na ogled likovna dela s tržiškega *Ex tempore*.

KAMNIK — V frančiškanski cerkvi bo jutri, v sredo, ob 20. uri koncert baritonista *Sama Vremsaka*. Na orglah ga bo spremljal *Hubert Bergant*.

V razstavišču Veronika je odprta razstava akad. slikarja *Viktorja Šesta*.

ŽELITE POSTATI ČLAN ŽIRIJE?

Pred tednom dni smo objavili prvo obvestilo, ki se je nanašalo na letošnji mednarodni festival športnih in turističnih filmov v Kranju konec tega meseca. Tokrat v zvezi s tem ponujamo našim bralcem in hkrati ljubiteljem športnih in turističnih filmov zanimiv izživ. Eno od festivalskih nagrad bo namreč podelila žirija občinstva. Zato vabimo vse, ki bi vas tovrstna dejavnost zanimala, da izpolnite spodnjo prijavnico in jo pošljete do torika, 13. septembra, na naš naslov: Gorenjski glas, kulturna redakcija, Moša Pijade 1, 64000 Kranj. Izmed prispelih prijav bomo izžrebali žirijo občinstva, ki jo bomo tudi ustrezno nagradili (brezplačne naročnine za naš časopis, propagandni material, vstopnice...)

PRIJAVNICA ZA ŽIRIJO OBČINSTVA

Ime in priimek

Naslov

Starost

Poklic

PONATIS BOHINJSKEGA ZBORNKA

Radovljica — V nakladi 1000 izvodov je pred kratkim izšel ponatis Bohinjskega zbornika. Prispevki s posvetovanja pred dobrim letom v Bohinju so namreč izšli v zborniku v nakladi 2000 izvodov, vendar je bila celotna naklada hitro razprodana, saj so jo odkupile tudi delovne organizacije v radovljiški občini. Kot so povedali v Knjigovznici Radovljica, kjer so zbornik ponatisnili, je približno polovico naklade še na voljo... verjetno pa bo kmalu na prodaj tudi v knjigarnah.

L. M.

OBČINSKA FOTOGRAFSKA RAZSTAVA

Škofja Loka — Zveza kulturnih organizacij Škofja Loka prinja danes, v torek, ob 18. uri v galeriji Loškega gradu 7. občinsko razstavo fotografije. Na razstavi sodeluje s fotografijami 36 avtorjev iz petih škofjeloških foto klubov: Fotosekcije Planinskega društva Ziri, Foto kluba Gorenja vas, Foto klub LTH, Foto kino kluba Anton Azbe Škofja Loka in Foto klub Iskra. Na otvoritvi bodo predvajali tudi diapozitive.

EX TEMPORE LOKA 88

Škofja Loka — Zveza kulturnih organizacij Škofja Loka prinja v sodelovanju z drugimi gorenjskimi zvezami in Loškimi muzejem Ex Tempore Loka 88. Prireditve bo 23., 24. in 25. septembra v Škofji Loki. Na prireditvi bo komisija izbrala najboljše likovno delo za nagrado Grand prix, ki jo v višini 700.000 din zagotavlja Termika. Škofjeloške delovne organizacije pa so prispevale denar za odkupne nagrade. Občinske zveze kulturnih organizacij Gorenjske pa bodo podelile posebno nagrado v višini 700.000 din za najboljše likovno delo. Slike na prireditvi, ki so jo finančno podprle več delovnih organizacij škofjeloške občine, bodo na ogled v galeriji Loškega muzeja.

KRONIKE MAJHNH NOROSTI

Tak je naslov najnovejše, že sedme po vrsti, novelistične knjige slovenskega pisatelja mlajšega srednjega rodu Eda Torkarja. Pod tem naslovom se skriva sedem erotičnih zgodb, ki vas bodo zabavale, ganile ali šokirale, zagotovo pa ne dolgočasile. Junaki in junakinje teh zgodb so navadni, vsakdanji ljudje iz najrazličnejših družbenih slojev in okolij, ki pa jim je skupno to, da jim nemir srca in poželenje mesa ne dasta spati in jih ženeta zmeraj novim in novim pustolovščinam naproti.

Torkarjevimi zgodbami se pozna, da so privrele iz srca umetnička in da jih je dodelala roka zanesljivega obrtnika. V njih, se nežnost prepleta z grobstvo, sentimentalnost z ironijo. Erotiko, to večno temo življenja in literature, nam pisec prikaže v vseh pojavnih oblikah in iz različnih, tudi nasprotujočih si vidikov. Enako pristen in prepričljiv je v opisih fantovskega hrepenenja po zlatih dekliških laseh, zakonskih radosti in stisk, kupljive pristaniške ljubezni homoerotičnih doživetij...

Knjigo Kronike majhnih norosti lahko naročite po pošti in sicer po prednoročniški ceni 9.500 din, ki je znatno nižja kot bo maloprodajna cena v knjigarni. Naročila sprejema Literarna sekcija pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, p. p. 20, 64270 Jesenice. Plačilo poštarju ob prevzemu.

Prav tako lahko na tem naslovu naročite knjige Vena Dolenca Strasti in odpustčanja (pesmi, 2.200 din), Milana Kristana Izpiski (kratke proze, 3.000 din), Damjana Jensterla Potovanje klobca volne (črtice, 4.500 din), Franceta Vogea Spomini na Dovje (poljudno etnografsko delo, 6.500 din), Antona Torkarja Beg iz pekla (vojni spomini, 8.500 din) in pravkar izdani zbornik novejših poezij jesenških pesnikov 84 Pesmi (9.500 din).

DOMAČI ZDRAVNIK

ŽITNI ZEBRAT ZDRAVI PLJUČA, ZBOLJŠUJE KRI

Zebrotu pravijo tudi konopljevka, ranjenica, rumenkasto beli zebrot, vodeničnica. To je do 60 cm visoka, močno razraščena enoletnica, s štiriobotnim stebлом, ki na kolencih ni odebeljeno. Neredko je steblo v spodnjem delu rdeče nadahnjeno in po vsej dolžini dlakavo. Jajčasti do suličasti listi so svileni dlakavi in imajo dolge dlakave peclje. Prav tako so mehoklaskavi rumenkasto beli usnatni cvetovi z nenavadno rumenimi lisami. Na spodnji strani je rdeče vijoličasta risba. Cvete od julija do septembra. Dobimo jo ob poteh, redko na polju, večkrat v kamnolomih. Zel nabiramo ob cvetenju; pri tleh jo odrežemo in v senci posušimo, najbolje na čistem, zračnem podstrešju. Mattioli (leta 1565) je pristeval zebrot h koprivam, tako da naletimo v njegovem delu na označitev »rumena mrva kopriva«.

V začetku 19. stoletja so nenadoma začeli oznanjati sloves zebrot, čes da se z njegovim čajem lahko zdravijo skoraj vse bolezni pljučne jetike. Dajali so mu zveneča imena, dosegal je bajne cene, posebno še zato, ker so si izmislili, da je »uvožen«. Oblast je odkrila sleparijo in o zebrotu nihče veni hotel nič slišati. Tako je prišla dragocena zdravilna rastlina ob dober glas.

Podobno kakor pri njivski preslici povzročata tudi pri zebrotu topljiva kremenčeva kislina, združena s saponinom, mehčanje in izločanje v pljučnih nakopičenih sluzi. Z izločanjem bronhialne sluzi ne pride samo do olajšanja, ampak tudi do izboljšanja splošnega počutja, tako da se s prebujenim tekom povrnejo tudi telesne moči. Podobno kakor njivska preslica vpliva tudi zebrot na izboljšanje in obnovno krvi in tako moremo zaradi treh združenih bistvenih dejavnikov - izločanja sluzi, povečanja teka in izboljšane sestave krvi - upravičeno pričakovati uspeh zdravljenja pri akutnih in kroničnih katarjih, pri slabih pljučnih, katarju pljučnih vršičkov in pri naležljivih gripoznih boleznih. Ker je po Bohnovih ugotovitvah zebrot po sestavi rudninskih snovi najbližji sestavi človeške krvi, ga lahko najpogosteje priporočamo pri slabokrvnosti, krvnih in vrančnih boleznih.

Čaj pripravljamo kot preliv. 2 čajni žlički zelišča prelujemo s skodelico zelo vroče, vendar ne vrele vode in pustimo stati 5 do 10 minut. Čaju lahko dodamo med. Na dan popijemo 2 do 3 skodelice po požirkih. Večja količina je dopustna v posebnih primerih, vendar le po zdravnikovi odredbi in pod njegovim nadzorstvom. Za zebrot vprašajte v lekarni.

V ljudskem zdravilstvu hvalijo zebrot kot zelišče, ki odpravlja iz telesa nakopičeno vodo, priporočajo pa ga tudi pri tvoravosti, ker zebrot čisti in obnavlja kri.

Upravičen strah

- Izgubil sem denarnico z desetimi milijoni!
- Ali si že povsod pogledal?
- Vse žepe sem že obrnil, razen enega. Si ne upam. Če je še tam ni, me bo namreč kap.

Najbrž res

- Kakšna šala je lahko še tako neumna — pa se ji bodo nekatere ženske vseeno smejale.
- Katere pa misliš?
- Tiste z lepimi zobmi.

ureja DANICA DOLENC

Duško Dudič

MED PESKOM IN SNEGOM 5

Popotovanje na najpogostejši možni način iz Pakistana preko puščave Takla-makan na streho sveta — Tibet

Oasis Cafe je pri hotelu Seman. Samo čez cesto je treba iti. Stopiš notri in pozabiš, kje je Sinkiang. Dolgolasi frajer se je dobro naučil angleško, zaposlil dve kurtizanski Ujgurki, prostor opremil z bambusovimi stoli in mizami, prilepil zbledele posterja Amerike in Avstralije ter začel z businessom. Oasis Cafe upam, da bo postal legenda. Je redko mesto v Ljubki republiki, kjer so tehnično usposobljeni scvetri jajca in pommes frites?! Kitajska kuhinja je poezija, se strinjam. To sem preveril v različnih provincah. A ko sem mesec in pol za zajtrk srkal rezance in potem na mizo dobil dva ocvrta jajčka, verjemite, sta se mi zdela kot dve mehki sladki angelski ritki.

V Oasis Cafeju so imeli tudi glasbo: Beethoven, Men at Work in nekaj ujgurskega dromedarskega disco ritma. Tu smo se zatolkli po prihodu v mesto, tu je bil napredaj kruh (madona, je res tako dober?), tu so prodajali »Kashgari stuff« (hašiš powder), tu smo imeli večne popotniške debato na temo »So saharске kamele za 150 dolarjev res boljše od kašgarskih za 100?« Tu sta spet John in Alice iz ZDA. »Šit, kako si preživel na busu?« vpraša nonšalantno ameriško. »Ja, na Balkanu so nam utrdili riti, pa je šlo kar v redu. Toda ti, ti, za morec kapitalistični, zate sem se kar malce bal,« mu požugam. »Ti ga kar seri, ampak dan po prihodu sva pa res ležala. Pa ne drug na drugem.« Med besedami smo se vrgli na pijui (pivo). Mladci okrog nas so bili kar srečni. »Glej ga, Patrick!« John nakaže proti vratom. Anglež, ki smo ga morali zaradi obnemoglosti napojiti nekje v bližini Gilgita, je tu. Kolesaril je iz Delhija do Kunjereba. »Ti je zaribalo po Khunjereba, a? Ni šlo več dalje, a? Si ga nesel do Kašgarja, a?« ga zadovoljno masiramo. »Praviš debeli. Pogledite sebe pa mene. Prevažate se ko biki v klavnico. In jaz? Atlet!« zarohni večni šaljivec. Takšni pogovorki so med fizičnimi napori popotovanj kar sproščujoči. Daozem, taichi, Konfucij so bili kajpak tudi na menuju, zlasti pa sedanja partijska preestrojka v političnem vrhu in Deng Xiaopingovo novovalovski reforme, ki so bile tu najbolj prisotne ravno v privatnem podjetništvu Oasis Cafeja.

Zgodnja jutranja noč je še bila, ko sem moral na avtobusno postajo. Oslovsko taksi mafija je bila pred vhom Semana in za pet yuanov smo odrgali. Na postaji je bilo obsedno stanje, ki nastane pri deportaciji oz. vojaški mobilizaciji. Borba za avtobuse, borba za sedeže - vnaprej rezervirane in plačane. Toda to je le LRK. Tri dni in pol čez Takla Makan. Da, Turfan je bil naprej onstran puščave.

Treba je odpreti zemljevid in videti vse stranstvo te ogromne puščave. Tricetrtnine Sinkiang je in le puščavski veter ve, koliko dni se je Marco Polo mučil po njenem obrobju. Danes je po severnem robu zgrajena pečeno-makadamsko-asfaltna cesta. Po Karakorum Highway-u ultra de-luxe razkošje. Ustavljali smo se v mestih, ki so bila v popoldanski pripeki podobna mestom duhov iz socialističnega divjega zahoda. Tu in tam, za kakšnim posancim kotom, je Ujgur prodajal lubenične rezine. Pogosto sem preverjal tudi budnost ljudske vojske in milice ter lupal za hišami, avtobusnimi postajališči in kasarnami, ki so prisojne prav v vsakem peščinem zaselku. Nič. Nikoli nič. Verjetno so zaradi zaspanosti čuvarjev ljudskega reda sinkiangska mesteca najbolj svinjska od vseh, kar sem jih doslej videl.

»Duš, pridi v sekret,« me po dnevu in pol vožnje Nemeč povabi na opazovanje. »Pri Alahu! Šel bi za drevo pa žal nobenega več ni.« Schwaib je bil eden najzanimivejših sopotnikov. Mesec dni sva se skupaj vozila na Tibet. Imel je nekaj čez štiri-deset let, zgledal jih je petnajst manj, devet let že živi v Indiji in pred sedmimi je postal musliman. Čest la vie.

Spali smo v hotelih, ki so bili križanci med pigmejskimi kolibami, jugoslovanskimi kasarnami in centralnoturškimi penzionci. V enem so imeli celo televizijo in pred njo stoglavo množico. Ujel sem ravno poročila. Za tem je množica spremljala revolucionarni film kalibra: »Nemcev je bilo kot listja in trave, (kitajskih) partizanov pa pet, izid je pa jasen.« Drugi dan nas je ujela peščena ujma in podaljšala »izlet« za en dan. Pešek se je dvigoval ter plesal okoli nas kot najgostejša toča. Vse je bilo živo in še danes ne vem, kaj je gledal voznik, ki je kar ril dalje. Maska čez nos in usta me je vsaj malce zavarovala. Toda ko smo bili nekajkrat prisiljeni izstopiti, sem bil palček. Počutil sem se, kot bi me nekdo prav na hitro zasipaval z lopatami peska. Zelo agresivna nevihta je bila to.

Četrtri dan smo se izkrcali v Daheyonu, umetni industrijski-kasarniški točki na železniški progi Peking-Urumqi. Bil sem sam sredi dopoldneva, pred sanjavo železniško postajo v Ljudski republiki. Turfan je bil štirideset kilometrov proti jugu. Vedel sem, da je vlakom malo, ljudi pa dobro milijardo. Optimizem se je spremenil v agonijo takoj

po prestopu v postajni prostor. Cel Sinkiang je čaka pred okenci. Nekateri, kot je to običaj, so prišli že zvečer, spali pod okencem, in zjutraj upali na karto. Od kod se mi že zdi, da je ta grda navada splošna socialistična, prisotna v azijskem in evropskem socializmu? No ja, kakorkoli že, stal sem tam, petdeset metrov od okenca ter po petih minutah teoretiziranja o smislu tega početja odšel v Turfan, kjer sem karto za desetkrat več denarja kupil pri državni agenciji. Brez čakanja in z zavestjo o ohranjenem mentalnem zdravju.

V bundi, kapi, rokavicah in dolgih gatah sem se v odprtem kombiju priselil v Turfan, depresijo dvesto metrov pod morsko gladino. Hotel je bil mamutski kompleks s krilom za petičneže in krilom za klošarje. Po vseh drobnih hotelčkih po Aziji sem se kar težko navadil na te glomazne državne institucije. Hotel je bil za socialistične razmere neverjetno dobro urejen. V njem je bilo vse: od policije do pošte, pa do enkratnega vrta, kjer smo ob večerih kradli brezkoščično turfansko grozde. Štirje smo bili v sobi. Schwaib, Aki z Japonske, Peter iz Sydneya in jaz. Schwaib se je najprej orientiral, zmolil in šel iskati najbližjo mošejo. Aki je bil vpet med najmanjši walkman na svetu in kašgarski hašiš. Peter je računal, kako bo s stotimi dolarji prišel do Katmanduja.

Uživali smo v prenapeti vročini oaze. Na bazarju smo družno nabavljali lubenice, medene melone, grozde in spretno grizli šiš kebab (kot naši raznjiji). V drobnih restavracijah smo naročili najboljšo »nudlec« na Kitajskem. Ni vrag, da se je tu nad njimi navdušil Marco Polo, jih kasneje prenesel v Benetke, kjer so se preobrziili v špagete ter postali zaščitna znamka italijanske kuhinje.

Turfan je ogromno zgodovine. Podobno kot v Kašgarju tudi tu prevladujejo Ujguri: simpatici, prijazni, trgovsko vsiljivi na prijeten turkестanski način. Muslimami so postali v osmem stoletju, pred tem pa je bilo to eno izmed žarišč budizma. V Gaochang sem šel s Francozinjama z odprtim Suzuki-pick-upom mladega islamskega podjetjeza. Japonskega konja mu je namenil črnoborzijski zaslužek. Sedaj je postal hijena, ki čaka pred Turfan-Binguanom (hotelom) ter praska za znatnejšimi turisti in jih razvaža od znamenitosti do znamenitosti.

Ujguri so se iz Mongolije priselili v Sinkiang v devetem stoletju. Zelo malo je ostalo od Aochanga - njihove nekdanje prestolnice. Spominja na razmesarjeno krstvo deželo na prostem. Pred tisočletjem je bilo obzidje visoko dvanaest metrov. Zdej stojim na istem zidu sedem metrov niže.

Oči so mi zatrepale šele v Jiaoheju. Za nerazpognaven odtenek bolje ohranjen mesto čepi na ogromnem otoku v sotočju blatnih rek. Kanjon levo, kanjon desno. Starec s suho podolgovato brado

PET MINUT ZA BOLJŠI VIDEZ

IZMENIČNA KOPEL

Ulezite se v kad s prijetno toplu vodo in se v nji sprostite po mili volji. Da vam bo udobneje, si pod zglatve položite majhno gumijasto blazinico. Pod vodo delajte sprostitvene vaje s pritezanjem trebušnih mišic. Vaje pod toplu vodo delujejo z dvojno močjo. Kdor ima suho kožo, naj posebno pazi, da ne bo voda prevroča. Dolijte v vodo žlico dobrega olja za kopanje. Za namiljenje in drgnjenje kože uporabljajte samo dobro in premaščeno milo.

Potem ko smo se očistili in docela sprostili (to zadnje je posebno pomembno), naj toplu voda izteče do polovice. Nato odpremo pipo za mrzlo vodo, se v kadi uležemo vznak in z obema rokama mešamo preostalo toplu vodo z mrzlo. Mešamo kar naprej, kopalna voda pa je vse bolj mrzla. V treh minutah bo vse telo gomazelo in žarelo. Poživljeni boste in prav nič vas ne bo zeblo. Nato se ognirno v že pripravljeno in kar se da veliko kopalno rjuho ter se z njo do suhega odrgnemo. Če imamo čas se zaviti v kopalno rjuho uležemo v posteljo in se pokrijemo, zrahljamo vse mišice in pozabimo na vse skrbi, na resnične in tudi na umišljene.

POSKUSIMO ŠE ME

KUMARIČNA OMAKA

600 g kumar, 20 g maščobe, 30 g čebule, 20 g prekajene slanice, 20 g moke, česen, sol, kumina

Na maščobi zarumenimo sesklijano čebulo, dodamo na kocke narezano slanino, jo ocvremo, premešamo moko, nekoliko opravimo še to, dodamo česen, in ko zadiši, primešamo olupljene in na lističe narezane kumare.

Premešamo, solimo, nekoliko zalijemo ter kuhamo, da so kumare mehke.

Na koncu dodamo še kumino, in če je treba, še malo jušnega koncentrata.

DUŠENE KUMARICE S SMETANO

4 srednje velike kumarice, 30 g moke, 30 g masla, 1 manjša čebula, šopek peteršilja, 4 dl mleka, 4 žlice kisle smetane, sol.

Kumarice olupimo in narežemo na koščke. V ponvi na maslu svetlo popražimo čebulo, posipamo z moko, premešamo in prilijemo mleko. Dodamo kumarice ter nad šibkim ognjem 15 minut dušimo. Nazadnje primešamo še kiselu smetano in sesklijano peteršilj. Po potrebi še solimo.

Tako kumarična omaka kot dušene kumarice gredu odlično k pire krompirju.

VELIKODUŠNOST

Kapetan je kontroliral red v kasarni. V neki sobi je na tleh zagledal pas.

»Cigav je ta pas?« je vprašal.

Grobna tišina.

»Cigav je ta pas, sem vprašal!«

Vse tiho.

»Če mi takoj ne poveste, ne bo nihče štirinajst dni dobil dovoljenja za izhod v mesto!«

Pa se opogumi Jože:

»Od nikogar ni, tovariš kapetan. Lahko ga vzamete.«

TA MESEC NA VRTU

V začetku septembra naj dobi pozna cvetača še en obrok gnojila. Prednost damo gnojilnemu zalivku v koncentraciji 0,3 odstotka, ker lahko rastline v takšni obliki hranilne snovi takoj uporabljajo.

Cvetača, ki do konca septembra še ni povsem razvila glave ne sme biti izpostavljena nočnemu mrazu. V neugodnih letih, posebno v višinskih legah, lahko zdrkne ponoči živo srebro pod ničlo. Kadar se bojimo nočnega mraza, dobro zavarujemo cvetačo s papirnato odejo. Uporabimo močnejši ovojni papir, ne pretežko lepenko ali več plasti časopisnega papirja. Papirnato odejo moramo otežiti in zavarovati, da je veter ne odnese.

Fizol, ki ga pridelujemo za suho zrnje, pospravimo takoj, ko se začne sušiti in krčiti. Rastline v vrtu povežemo — kar je boljše kot izrjaviti — in jih s stroki navzdol obesimo na suhem in zračnem mestu, da se do konca posušijo. Pri tem dozori tudi stroki, ki ob spravilu niso suhi. Ponekod v Sloveniji fizol na njivah (v manjšem obsegu) jeseni kar izrjavajo, povežejo s slamo v manjše snopce, te pa nalože med rebra kozolcev, kjer fizol dozori in se posuši.

Kitajski kapus je septembra v polni rasti in potrebuje veliko vode in hranil. Gnojimo mu v začetku, v sredini in ob koncu meseca; najboljši so gnojilni zalivki v koncentraciji 0,3 odstotka, ki vsebujejo mnogo dušika.

Zimsko endivijo bomo spravljali oktobra, zato ji v začetku septembra četrkrat pogojimo. Gnojilo mora hitro delovati, zato bolj ustreza zastopina umetnih gnojil kot suh granulat.

Kdor hoče podaljšati obiranje jajčevcev in paprike do oktobra, mora rastline najpogosteje do srede septembra zavarovati pred nizkimi nočnimi temperaturami. Svojevrvsten šotor iz oken lahko naredimo nad ogroženimi rastlinami, lahko pa tudi iz okvirov z napetimi plastičnimi folijami. Okna ali okvire pritrđimo na latatast ogradjce. Tako jih ne bo veter odnesel ne večji piš razbil

stekel. Kdo nima okvirov in oken, lahko za silo pokrije posamezne rastline čez noč z jutro nastimi vrečami ali kakšnim podobnim materialom. Neposredno na rastlinah ležeča plastišna folija ne varuje rasti in pred mrazom. Med rastlinami in folijo mora biti še plast zraka, ker je folija sorazmerno slab toplotni izolator.

Grah, ki ga pridelujemo za zrnje, je treba pobrati lakrat, ko so stroki že precej suhi in še niso začeli pokati, sicer nam gobe bodo pobrali golobi. V nasprotju s fiziolo pri grahu potrgamo stročje in ga sušimo na redkih ponjavah; tu ga večkrat premešamo. Če je nevarnost, da bi pre nabiranje strokov zrnje že upadlo, delamo to zgodaj zjutraj, ko so zreli stroki zaradi rose še vlažni.

Lisnati ohrovit mora do mrazu ustvariti mnogo listne mase, zato mu moramo septembra tedensko dognojivati. Gnojilni zalivki so boljši kot gnojilo. Z njimi dobi ohrovit tudi vodo, ki je potrebna za sprejemanje hranilnih snovi. Gnojilni zalivki naj bodo 0,2-odstotni. Zelo koristno je, če mešanemu gnojilu dodamo pre razstapljanjem še nekaj dušičnega gnojila, na primer nitratnogonka ali kalkamonsalpetra.

Plodove kumar, ki smo jih že menili za seme, poberemo, ko so dozorele, toda še preden se na njih začno kazati znaki gnobobe. Mesnate stene kumar morajo biti še čvrste, toda kumare že popolnoma zrele. Pri vseh sortah kumar se ne moremo povsem zanesti samo na barvo, saj nekatere tudi zrele ohranijo zelen skorjo. Semena pozorijo v plodu, če jih shranimo na zavratnem mestu in varne pred deanjem.

DROBEN NASVET

V ljudskem zdravilstvu se lapuhove korenine poznano sredstvo za potenje. Vzamemo za dobro noževo konico posušenih korenin v prah stolčenih korenin s toplu vodo in medom oslajeno vodo.

Kdor je veliko na nogah in mlet — te otekajo naj polaga na zvečer zelene lapuhove liste, pa naj koplje noge v vodi, ki ji dodal nekaj izvlečka lapuhovih listov.

Iz lapuhovih listov pripravljamo tinkturo prgišče cvetov na liter navadnega žganja, pustimo stati 6 do 8 tednov in nato odcedimo, ki jo jemljemo pri zasleditveni jenu v prsih. Glede na stopnjo zasleditve jemljemo 3 do 5 krogov na dna 8 do 10 kapljic na košček sladkorja.

in svojim večnim »hija, hija,« me z oslovsko vprašanje pripelje proti zmesi sivih oblakov in peščene prahu. V trinajstem stoletju je Jiaoheju bonbastično izkazal sam gospod Džing Khan. Takšen kajpak s stoletji vetrov in nizkega neba — je še danes. Ne vem, kakaj je v Jiaoheju nebo tako nizko. Tik nad čelom mi je viselo, tik nad stenami meniških sob. Vse je bilo tako svinjsko daleč, še Turfane sem mi je zdel porinjen v neko drugo deželo. To sem tiste usodne brezčasne cone našega planeta. Jiaohe v Sinkiangu, Pagan v Burmi.

Sejanje budizma po svileni cesti je posebej bogato obrodilo tudi v Bezeliku. V navpični steni peščenjaka je tisoč budističnih jam-templjev. Za spet vse uničeno. Kasnejši zavojevalci v imenu Alaha so freske razpraskali, kipe pa bodisi razbijali ali izkazali. Tako malo je pristnih ohranjenih arheoloških spomenikov na Kitajskem. Če jih nisom pojedli čas in horde starih banditov, so storile horde komunističnih divjakov za časa Mao.

Komunistom ni uspelo priti le v božjo mater in petsto jam puščavske Dunhuanga. Sem sem prifrčal po najbolj pozabljemem, skoraj neobljudenem pesku Kitajske; preko pljukov kitajskega proletariata v drugem razredu vlaka Urumqi-Sanghaj. Štiri dni čez pol azijskega kontinenta. Do Liuyuana je le en dan. Potniki z vidno neprizadetostjo, prav počasi, po polže sluzasto na tresoč tla spuščajo svojo silno. Nacionalni šport številka ena - pljuvanje - je nekaj tako normalnega, da omembe vrednega, da v bistvu sploh ne vem, za kajkar o njem pišem. V Evropi se odkašljamo na Kitajskem gredu do konca in se še odpljuvajo. Pa kaj!

Drek pa kaj! Upam, da še veste, da sem bil v avtobusu preko puščave Takla Makan štiri dni. Štirje dnevi neumornega slinjenja!

Dunhuang je poleg budističnih jam znan še po najzanimivejših poljskih razmejitvah. Marijuana hvse povsod. Marijuana med polji, marijuana med brazdami, marijuana med Budo in Maom. V mestu sem padel z vso zakajeno zahodnjaško dekadentno sodrگو. Edino jaz ideološko čist in moralno politično neoporečen.

Tu sem se soočil tudi s pravim seksihotelom A kategorije. Pred vhom so imeli nekaj starih zloščenic črnih volg funkcionarjev province Gan su. Na srečo rušilna miselnost, da brez kravate in solinidnih čevljev ne moreš v deluxe hotel, še ni prodrla tako daleč, kot je Dunhuang. Pešek je šel z mene, ko sem se odločil za kosilo. Kosilo grande, kosilo kitajskih cesarjev. Ogromna okrogla miza, na njej najmanj deset različnih jedi, okrog mene Francozi, Nemci, Američani z mltuljški. Priznam, dobro so zgledali in lepo so bili rejeni.

(se nadaljuje)

TEMA TEDNA

Pozdravljen, kovinar Darči!

Letos, 13. maja, natanko za dan varnosti, smo se odkrito pogovarjali z našim preddvorskim someščanom, **Darkom Škodo**, ki se je prav na dan naše vesplošne varnosti mudil nekje v Italiji. Tese je prav na dan varnosti brezskrbno užival, že čez glavo in bi se nam rad vrnil.

Ni preteklo veliko Save, ko ga je sestra vsega skrušenega in pobitega, predvsem pa skesanega, pripeljala nazaj v Dob, v arest. Tam je vzdržal nekaj težkih, dolgih samotnih dni in noči, zastražen, nenehno opazovan, pod hudimi psihičnimi bremenami, ki jih naš simpatični bančni ropar pač ne prenese.

Ln zato nas prejšnji teden niti malo ni šokirala vest, da se je naš Darči do grla naveličal zaporniških rešetk, ki jih je kar nekaj mesecev moral opazovati s samotne areštantske postelje... V glavo mu je šnila priročna misel, ki prej ali slej prešine vsakega arestanta: da bi rešetke prežagal in si sam izsilil izhod v širni svet.

Sredstva javnega obveščanja na dolgo in na široko objavljajo intervjuje s šefi našega najbolj zastraženega zapora na Dobu, kjer se po pravici odkritosrčno čudijo, kako je sploh mogoče, da jo je tako elegantno pobrisal.

Mi pa - saj smo na Gorenjskem - imamo »information« o našem Darčiju vedno iz prve roke. Tistega dne, ko je prebegnil, se je spretno izmaknil vsem zastraženim bankam na Gorenjskem in se uspel prilitotapati v naše uredništvo, kjer smo se takole menili:

Darči, je bilo težko? Žaganje pa pila pa vse tisto?
»Bah! Ajfroh! To zmore vsak otrok!«
 Že, že, ampak... Vsi se odkrito čudijo, KDAJ si pilil in žagal tisto 25 cm široko luknjico?
»Ponočil Kot vsi pošteni zaporniki.«
 Saj se je ja silšalo!
»Nič se ni silšalo. Zraven sem žvižgal in pel in če je kaj huje zaškripalo, sem še veselo zajodlal.

Kaj pa pes?
»Kakšen pes?«
 Tisti pes zadaj na dvorišču, ki bi MORAL zalajati, pa ni. Kaj še nisi silšal za intenzivna razmišljanja, kaj je delal pes in kaj si ti delal z njim, da ni zalajal.

»Že od malih nog vem, da klobasa dela čuda. In zakaj naj bi bili zaporniški pes izjema?«
 Dobro, Darči, pustimo to... Kam pa zdaj? Na nove rope?
»Ma, kakli! Kaj pa naj bi sploh še oropal v bankah? Tisti fiki po suhih blagajnah me sploh niso vredni. Moja naslednja prekupacija bo: kovinarstvo. Pri nas smo vsi kovinarji, že od pamtiveka je biti kovinar privilegirana stvar, tako rekoč stvar ugleda in prestiža. Lahko bi me zaposlili tudi pri Zavodu za raziskavo materiala, kovinarska smer, saj sem vam ja dokazal že vsa svoja praktična znanja...«

In kdaj se spet vidimo?
»Najkasneje naslednje leto, 13. maja, vas spet pokličem...«
 D. Sedej

GLASBENA LESTVICA RADIA ŽIRI

V okviru poletne sheme Radia Žiri se je iz šestih oddaj o narodnozabavni glasbi Glasbene razglednice izoblikovala oddaja, ki bo enkrat mesečno namenjena v terminu glasbenih sred ljubiteljem narodno zabavnih viž.

Prvič v jesenskem terminu bo oddaja na sporedu v sredo, 14. septembra, ob 17. uri na valovih Radia Žiri.

- Predlog narodnozabavnih melodij:
1. Veseli godci — Ansambel Jevšek
 2. Sinko moj, zaspj — Ansambel Rž
 3. Zaihtela bi od sreče — Ansambel Stoparji
 4. Čas ljubezni — Ansambel Lojzeta Slaka
 5. Moja dežela — Ansambel Slovenski muzikantje
 6. Vse moje misli so pri tebi — Ansambel bratov Avsenik
 7. Vračam se v Slovenijo — Ansambel Jožeta Burnika
 8. Alpski venček številka 1 — Alpski kvintet
 9. Pod marelo — Ansambel Marelja
 10. Še en liter — Ansambel Vilija Petriča

Glasovnicno izrežite in jo nalepljeno na dopisnici pošljite na naslov: Radio Žiri, Trg osvoboditve 1, Žiri 64226. Izmed glasovnic bo izbrane poslušalci, ki bo prejel glasbeno kaseto.

Gost sredine oddaje bo Robi Stopar, vodja ansambla Stoparji. Pri odgovoru pa tudi napišite, katerega gosta bomo v studio povabili na naslednjo oddajo?

KUPON

Ime in priimek
 Naslov
 Odgovor

Čvek

Rajko Medenica zdravi Muhameda Alija

O Muhamedu Aliju, nekdanjem boksarskem šampionu, se pet veliko sliši. Znano je, da je zbolel za Parkinsonovo boleznijo in zdaj se je zvedelo, da se je odločil, da se bo zdravil v Hilton bolnici v Južni Karolini, kjer bo njegov zdravnik — nihče drug kot naš zdravnik Rajko Medenica. Terapija vsebuje kompletno zamenjavo krvne plazme z neko umetno substanco. Medenico zdaj predstavljajo kot imunologa, ki se je specializiral pač za take bolezni... Pri nas doma pa ga poznamo kot drugega strokovnjaka.

Vse bolj zdravi in vse bolj — nori

Vsi statistični podatki kažejo, da je ameriški narod vsebolj zdrav in da je ob enem vse več Američanov prepričanih, da so vedno bolj bolni. Neka raziskava je pokazala, da Američani izredno skrbijo za svoje zdravje in so za vsako malenkost pri zdravniku, prepričani, da so neozdravljivo bolni...

Lokal umazanega Haryja zaprt zaradi — umazanije

Restavracijo, last filmskega igralca Clinta Eastwooda so zaprli zaradi — umazanije. Sanitarni inšpektorji so izjavili, da je toliko higienskih prekrškov, da jih niti naštetati ne morejo. Eastwood je zdaj strah, saj je nekdo celo prisegel, da so popolnoma očistili mesto, če postane župan. No, zdaj so mu lokal zaprli, odprt je ostal le — bar.

Rdeči križ je vedel za nacistična taborišča

Švicarski zgodovinar trdi, da ima dovolj dokazov za trditev, da je mednarodni Rdeči križ prav dobro vedel za vse strahote, ki so se dogajale v nacističnih taboriščih. Objavili pa jih zato niso, ker so se bali, da bi Nemci zato vkorakali v Švico! Zgodovinar pravi, da je neka delegacija Rdečega križa iz Berlina nekajkrat obiskala taborišča smrti in posla la poročilo na sedež organizacije v Ženevi. A tedanji šefi niso poslušali nasvetov, da bi strahotna dejstva objavili...

Britanska mornarica in ženske

Britanska kraljevska mornarica se je prvič v zgodovini odločila, da na pomorske manevre pošlje tudi — ženske. Prve, ki bodo prekršile tradicijo, staro več stoletij, bodo pripadnice Ženske kraljevske pomorske službe. V Kraljevski mornarici se torej ne ozirajo več na mnenja mornarjev, ki trdijo, da ženske na ladji prinašajo nesrečo. Za začetek pa so se odločili, da bodo ženske stacionirane le na ladjah, ki sodelujejo na manevrih.

Zmanjšajte proizvodnjo!

Takšen naslov bi pričakovali v kakšnem japonskem časopisu, vendar tokrat prihaja vest iz Velike Britanije. Minister za kmetijstvo se je ljubeznivo obrnil h kmetom in jih prosil, naj zmanjšajo proizvodnjo žita. V Britaniji si prizadevajo, da bi zmanjšali viške v evropski skupnosti. Da je stvar resna, pove podatek, da je vlada pripravljena prispevati po 200 funtov za vsak hektar obdelovalne zemlje, ki ga bodo namenili gozdom ali prostoru za kampinganje!

KJE SO, KAJ DELAJO NAŠI ZNANI NEKDANJI SPORTNIKI

IRENA BREZAR — KAVAŠ

Nikoli v življenju ni nič nedoročenega še posebno ne, če se v osnovnošolskih letih zapišeš športu. Še posebno ne, če postaneš tekmovalec v atletiki. Velikokrat delamo napako, ko predstavljamo naše bivše znane gorenjske športnike. Velikokrat in skoraj vedno pišemo resnico o tistih, ki so ime Gorenjske ponešli v svet in bili v svojih časih vrhunski športniki. Prevečkrat pozabimo na tiste, ki so ves čas svojega športnega udejstvovanja stali ob straneh tistih, ki so s svojimi športnimi uspehi polnili časopisne, radijske in televizijske medije. Ena tistih, ki so stali ob strani, je tridesetletna delavka ZTKO Kranj Irena Brezar-Kavaš.

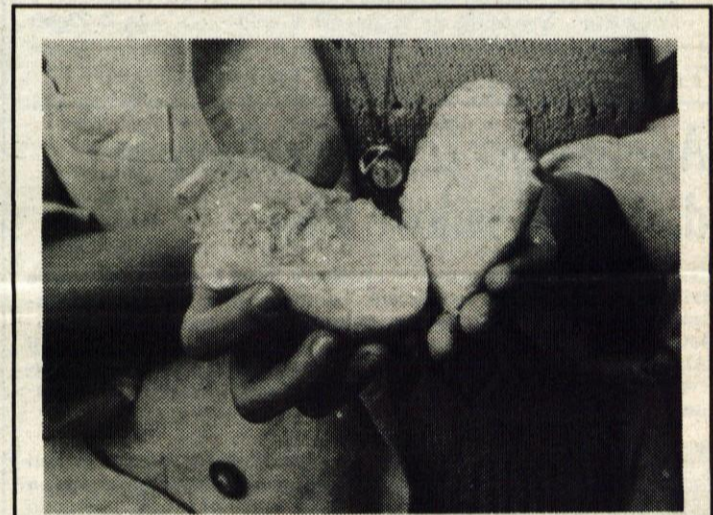
Irena Brezar-Kavaš je svojo atletsko pot kot tekmovalka začela v osnovni šoli Franceta Prešerna v šolskem športnem društvu. »Moj prvi trener je bil profesor telesne vzgoje Peter Kukovica. Že na začetku svoje atletske poti sem bila tekačica na kratke proge. To je bil sprint na 60 in 100 m. Leta 1971 sem tako postala tekmovalka AK Triglava iz Kranja kot sprinterka. Takrat smo tekači na kratke proge v zimskem času trenirali na šolskih hodnikih, v času letne vadbe pa trikrat do štirikrat tedensko na stadionu Stanka Mlakarja, kjer smo imeli dobre pogoje za trening in vadbo. Na 60 m sprinta sem z osmimi sekundami imela v tej disciplini rekord Gorenjske. Na 100 m pa je bil moj najboljši čas 13.2. Dosegla sem ga na stadionu Stanka Mla-

karja v Kranju, ko so tudi tekmovali olimpijski upi jugoslovanske atletike. To je bil takrat na 100 m čas, ki je zadostoval, da sem bila v konkurenci mlajših mladink tretja slovenska tekmovalka v tej disciplini atletskega teka.

Leta 1976-77 sem se poslovila od tekmovalništva v atletiki in začelo se je delo v službi, postala sem mati in žena, treba je bilo skrbeti za vzgojo otrok. Postala sem družinska mati. To so bili tudi glavni razlogi, da sem se poslovila od športa.

Mladi, ki se vključujejo v športno pot naj vzdrijo vse napore in v to vključujejo vse svoje življenjske sile. Še posebno naj bodo poslušni nasvetom trenerjev. Le tako bodo postali dobri športniki in tekmovalci. Ko prenehajo svojo tekmovalno pot, naj nato ne zakrijejo v službi ali kje drugje. Svojo moč naj še vedno sproščajo kot rekreativni športniki. Le tako ne bodo ostali osamljeni.«

D. Humer

Žemlja za dva tisočaka

Ljubelj, 7. septembra — Odšteti za sendvič z malo žemljo, rezinico salame in sira dva tisočaka, je pri teh cenah postalo že vsakdanje. Takšne prodajajo tudi v bifeju poleg Komposove menjalnice na Ljubelju. Toda če imaš smolo, kot jo je imel minul sredo naš fotoreporter, ko je odvil skromno malico, lahko dobiš namesto sendviča le prerezano žemljo (pa še ta ni pretirano sveža). Ugriznil je vanjo, se razjel in jo slikal. Pa naj še kdo reče, da pri nas delo ni cenjeno. Žemlja namreč v trgovini stane 220 dinarjev, če pa jo prerežejo, je zanjo treba odšteti dva tisočaka...

SPOMINI NA PRIHODNOST

Proč z narodno mlačnostjo!

Kaj je pisal Gorenjec 26. septembra leta 1908: »Predrznost škofjeloškega nemčurja v Škofji Loki je neizmerena. Redijo ga vboge slovenske delavke. Za prenaporno celodnevno in zdravi škodljivo delo jim plačuje komaj pičlo kronco na dan. To je uprav sramotno plačilo. Dasi je bil njegov oče še naklonjen Slovincem in mestu Škofja Loka, pa on vedno in povsod vsiljuje miloščino. Ločani so že zdavnaj siti njegovega izživljanja. Svoje loške, izključno slovenske odjemalce, osrečuje ta možakar vselej z nemškimi računi. Da bo enkrat tega nesramnega izživljanja konec, apeliramo potom javnosti na vse zavedne Ločane, da mu vsi brez izjeme vrnejo račune, ki jih bo zopet razpošiljal 1. oktobra v zadevi električne razsvetljave. Pristavijo naj opazko: Vrnjeno, ker nerazumljivo. Ob enem apeliramo na vse naše zavedne trgovce, da od zdaj naprej ne sprejemajo nemške korespondence več... Proč z narodno mlačnostjo!

Male gorenjske vasi Češnjica pri Kropi (1)

Piše Igor Kavčič

Veliko češenj

Češnjica je razložena vas na 480 m nadmorske višine in se razprostira na lepi ravnici vrh južne dobrowske planote med Ovsisami in Kropi. Najbližja večja kraja sta Kropa in Podnart oddaljena le nekaj pet do šest kilometrov. Naselje obsega dva dela in sicer, spodaj je Na kmetih, zgoraj pa Na kajžah. Bojda je bilo v času, ko so gradili prve hiše, na tem področju zelo veliko češnjevoga drevja in od tod vasi tudi ime Češnjica. Še dan danes se ena od kajž v vasi imenuje pri Češnovcu. V vzišeni legi vasi je majhna cerkva svetega Tomaža, na kateri je vtisnjena letnica izgradnje 1696. Vas je omenjena že pred 700 leti, saj je v urbarju iz leta 1291 zapisano, da je bilo v Češnjici pet hiš in petindvajset prebivalcev, v popisu leta 1931 so

Prednja stran hiše Pri Rožmanu

našteli sedemnajst hiš in triinosemdeset vaščanov, danes pa je v vasi kakih petindvajset hiš z okoli osemdeset prebivalci.

Kmetje in kajžarji

V spodnjem delu vasi, imenovanem Na kmetih, že več rodov obstaja pet kmetij, katerim se po domače reče: Pri Rožmanu, Pri Žitarju, Pri Alešu, Pri Boštariju in Pri Cajhnu. Nekatere izmed kmetij so tudi večkrat zamenjale lastnika, tako da so se priimki gospodarjev menjali, kljub temu pa so domača imena ostala še po prvem lastniku. Nekdaj so bile Češnjica in pa okoliške vasi najbolj severno ozemlje loškega gospostva. Mogočne hiše Na kmetih so tudi že precej stare, nekatere tudi več kot tisolet. Najlepši primerek je stara Rožmanova hiša, katere prednja stran je lepo poslikana s freskami. To so bili precej veliki grunti, saj je vsak gospodar imel v hlevu po več glav živine, poleg tega pa še nekaj gozda, pašnikov, njiv in pa okrog hiše velike sadovnjake. Po vojni so lahko obdržali le po petinštrideset hektarov zemljišča, saj jim več ni dopuščal zemljiški maksimum. Tako je bilo nekaj zemlje razlašene in takrat so objavili s posebno odločbo, da bodo kmetje za odvzeto zemljo dobili nekaj denarja, pa še do danes ni bilo nič. Vsaka od petih kmetij je ime-

la Na kajžah zgrajeno še eno stanovanjsko poslopje, v katerem so stanovale tako imenovane bajtarske družine. Stanovanje so plačevali z delom pri kmetu, čigar je bila hiša oziroma bajta. Ostale hiše so bile bolj skromne in pa manjše kot one v spodnji vasi. Tako imenovani kajžarji so imeli le po dve, tri glave živine, zemlje pa le za lastno preživljanje. Včasih so bile družine na Češnjici zelo številne tako je bilo tudi veliko otrok, ki so nekako v začetku stoletja brezskrbno potepanje po vasi morali zamenjati za šolo. Šola je bila v bližnjih Ovsisah. Po prvi svetovni vojni je bila to dvorazredna šola, leta 1935 pa je prosvetno ministrstvo izdalo zakon o osemletni šolski obveznosti. Prvi razred je trajal štiri leta in drugi prav tako. Tako ni bilo pomembno ali si razred izdelal ali ne, glavno da si osem let hodil v šolo.

Rožmanova Lenčica

Rožmanova kmetija skriva na hlevu zarisano imenitno pripoved. Na prednji strani hleva je bila z ogljem narisana Lenčica na konju, na drugem pa vojščaki s sulico v roki. Slika je sedaj precej poškodovana, tako da sta vidna le še konja. Zgodba je iz časov, ko so Turki prišli ropati tudi na Gorenjsko. Vsaka kmetijska je morala dati v cesarsko vojsko vsaj enega moškega. Oče

Spodnji del vasi, Na kmetih

Rožman pa je imel sedem hčera, a nobenega sina, sam pa je bil prestar za vojsko. Kot pripoveduje zgodbica, se je ojunčila najlepša in najumnejša hči, Lenčica po imenu. Zajahala je vranca in odšla na Dunaj. Tam so vojaki posumili v njen spol. »Za moškega je prelep, prenežen, za žensko pa preveč drzen,« so razmišljali.

Sklenili so napraviti preizkus. Šli so v bogato založeno trgovino, češ, če je možki, bo izbiral med puškami in sabljami, če pa je ženska, bo iskala pisane trakove in pušeljce. Lenka je segla po puški in sablji. Vojaki so sklenili napraviti še en preizkus. Postavili so jo v umazano kamro, vso prašno in pajčevinasto.

ureja DARINKA SEDEJ

Z gumenjaki po divjih vodah

Tara — za pustolovce

Kranj, avgusta — Tara, ena naših rek, svetovno znana po slikovitem kanjonu, enem najglobljih na svetu, uvrščenim tudi v UNESCO-v program naravnih lepote, je dala ime tudi kranjski zasebni turistični agenciji, ki jo vodi Matjaž Šmid. Od maja, ko so jo na daljšem iskanju vendarle ustanovili, je pripravila že duucat spustov po Tari, spogleduje pa se tudi z divjimi vodami drugod.

Matjaž Šmid, še donedavna zaposlen v inštalacijskih službah v Kranju, sicer pa izprašan potapljač, čolnar in splavar, se je lotil organiziranja aktivnega športnega turizma, ki je bil povprečnemu poznavalcu doslej neznan. Rafting, spust z gumijastimi čolni po divjih vodah, je maja zapolnil vrzel v naši turistični ponudbi. Duocat spustov po Tari, ki je zajel domače in tuje turiste, veliko zanimanja pa požel tudi med sindikalnimi izletniki, dokazuje, da ima tovrstni turizem veliko privrženцев, da ni le za elito, ki obvladuje večino čolnarjenja, temveč za mnoge ljubitelje narave. Izkušeni krmarji vodijo gumijaste čolne vzdolž Tare, izletniki, zavarovani z rešilnimi pasovi, pa se lahko oprimejo veslanja na gumijastih orjarkih, izdelanih za pustolovščino na divjih vodah.

»Tridnevni izleti, ki jih ponujamo od maja do konca septembra prek turističnih agencij Kompas in Odisej, vse češče pa tudi prek kranjske Počitniške zveze, so praviloma takole pripravljene: prvga dne se nastanimo v Žabljaku, najvišje ležečem jugoslovanskem mestu, naslednjega dne splavimo svoja plovila na Splavišču pri Djordjević Tari. Po prvem dnevu na reki se ustavimo v taboru Splavarjev Radovan Luka, kjer večerjamo ob ognju in čez noč šotorimo. Drugega dne si med spustom po kanjonu ogledamo naravne lepote, med njimi so pravi biseri slapovi Bajlovića Sige z vzhodno in podzemnim jezerom. Pod noč se ustavimo v drugem splavarskem taboru, Brštanovica, nato pa se tretjega dne spustimo do Ščepan polja pri stočcu Pive in Tare. Planinci pa se lahko poleg vseh teh dogodovščin vzpenjo v Durmitorsko pogorje, ki se dviguje blizu kanjona,« pripoveduje Matjaž Šmid.

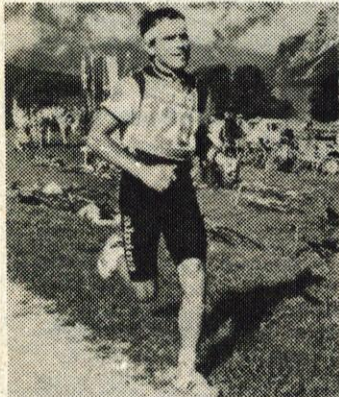
Še do 20. septembra kanijo splavariti po kanjonu Tare, kjer konkurirajo Fočanskemu turističnemu društvu, ki turiste prevaža po reki z lastnimi splavi. Lepota in skrivnostnost reke, ki je zaščiten kot naravni park (vendar je bila pred leti že namenjena gradnji hidrocentrale), sta zvalila tudi Kranjčane, čeprav imajo zapreženi čolnarji tudi v domačih alpskih rekah obilo možnosti za tovrstni šport in turizem. Mikavna je Soča, ki so jo letošnje pomlad že nekajkrat preveslali, s Šobcem pa se dogovarjajo tudi o »raftingu« po Savi, in sicer za prihodnje leto. K temu jih je spodbudilo zadovoljstvo večine Tarinih gostov, ki so se, naveličani udobnega komercialnega turizma, začeli vračati k naravi.

D. Z. Žlebir

Triatlonec Lojze Oblak iz Gorenje vasi

Atletika pri ŽAK Ljubljana je dala prve sadove teka

Gorenja vas, 6. septembra — Triatlon je zvrst športa, ki združuje tri športne panoge. To so veslanje, kolesarjenje in tek v naravi. Temu športu se je kot rekreativec zapisal tudi še ne dvainštiridesetletni Lojze Oblak iz Gorenje vasi, zaposlen v delovni organizaciji Alpina Žiri. Na delovnem mestu dela kot servisier tekmovalce obute. Pri delu je vreden, prav tako pri svojem rekreativnem športnem udejstvovanju ter tudi kot družinski oče.

Bohinj je bil v letošnji sezoni že četrtič organizator triatlona jeklenih. Tokrat je nastopilo sto dvaindvajset tekmovalcev in tekmovalk, ki so se zapisali v tej športni veji kot rekreativci. Če četrtič je na triatlonskem tekmovanju v Bohinju zmagal še ne dvainštiridesetletni servisier športne obutve v Alpini Žiri Lojze Oblak, ki je doma v Gorenji vasi. Športno udejstvovanje mu daje življenjsko voljo. Je dober delavec in dober družinski oče. Kaj več se o življenjski poti Lojzeta Oblaka ne da povedati, čeprav je od jutra do večera v stalnem gibanju. Nima volje, da bi posedal in zapravljaj čas. Delovni ali športni in kot oče.

»Cilj, ki si ga zastaviš kot športnik v triatlonu, je dosežen, ko premagaš vse tri discipline. To je tvoj ponos in v zadovoljstvo ti je tudi, da si premagal vse s svojim znojem in svojo voljo. Če si zmagovalec, je tvoj naslednji cilj: Zakaj ne bi zmagal še v naslednji sezoni? Pa ne samo v tej športni veji rekreacije, temveč v vseh tistih športih, ki so vezani na tvojo telesno pripravljenost. Pri vseh odreditvah, na treningih in tekmovanju, je vedno tudi v ospredju tvoje delovno področje in seveda tvoje družinsko življenje ter tvoja okolica. Pri triatlonu je seveda tudi pogoj, da moraš biti dobro urjen v vseh treh disciplinah. Ne smeš zatajiti v veslanju, ne v kolesarjenju in ne v teku. In če si uspel ti ni mar vseh naporov, ki jih vložiš v to. Večina ljudi misli, da so to športniki, ki so nekaj več od vrhunskih športnikov. A to ne drži. Če ne bi tekmoval v tej športni panogi, potem bi v drugi. Nihče nikoli ne pomisli, koliko odrekanj je potrebno, da si lahko tak, kot si. Nihče ne pomisli, da je pri vsem tem prikrajšana družina in skoraj vse ostalo. Nihče ne pomisli tudi tega, koliko moraš dati iz rok, da si lahko nabaviš opremo, ki jo potrebuješ.

Treniramo in tekmujemo s ciljem, da si vedno boljši, v svoje zadovoljstvo. Prednost v tem tekmovanju je tudi ta, da smo kot celotna družina. Po tekmovanju sedemo skupaj in prijateljsko pokramljamo. Seveda, kje ga je kdo polomil, kje je bil eden boljši od drugega in kje si ga ti prekosil.

Moje mnenje je, da ti po vseh uspehih in neuspehih na tekmovanjih ne sme priti vse to pod kožo in v srce. Ne sme priti tako daleč, da bi vrgel puško v koruzo in da bi odnehal. S tem zatajiš sama sebe.

Svojo športno pot je Lojze Oblak začel kot mladinec pri atletskem klubu ŽAK Ljubljana, kjer je treniral kot srednjeprogaš, saj je tekmoval v teku na 800 in 1500 metrov. Bil je tudi smučarski skakalec in alpski smučar. Lojzetu Oblaku želimo, da bi vedno ostal zvest športu kot tovariški sotekmovalec.

D. Humer

Tečaj za nogometne sodnike

Kranj, 8. septembra — Društvo nogometnih sodnikov Kranj vabi vse ljubitelje nogometne igre, da se pripravijo na tečaj za nogometne sodnike. Tečaj bo organiziran v prvi polovici oktobra. Prijave je treba poslati do 26. septembra na naslov: Društvo nogometnih sodnikov Kranj, Stritarjeva 5, Kranj.

D. H.

ureja JOŽE KOŠNJEK

Jugoslovanski reprezentantje odpotovali na štiriindvajsete letne olimpijske igre v Seul

Le kanček sreče do uspehov

Bled, 11. septembra — Le kanček sreče in uspehi bodo tu, To je bilo geslo vseh ljubiteljev športa pred odhodom jugoslovanskih olimpijcev na štiriindvajsete letne olimpijske igre v Seul v Južno Korejo. Med 137 tekmovalci in tekmovalkami je tudi sedem Gorenjcev. To so plavalci kranjskega Triglava Darjan Petrič, trener blejskih veslačev Miloš Jansa ter veslači dvojec brez krmarja in dvojec s krmarjem. Za Jugoslovanojo bodo veslali Blejčani: Milan Jansa, Sadik Mujič, Bojan Prešeren, Sašo Mirjanič in krmar dvojca s krmarjem Janez Ambrožič.

Iz Beograda so na dolgo pot v Seul, v Južno Korejo, odpotovali jugoslovanski olimpijci, ki bodo zastopali barve Jugoslavije na štiriindvajsetih letnih olimpijskih igrah. Med vsemi našimi reprezentanti je tudi sedem gorenjskih športnikov. Srečno pot in veliko uspehov. To naj bo naše sporočilo jugoslovanskim reprezentantom in seveda tudi ljubiteljem letnih in zimskih športov.

Od blejskih veslačev so se v petek v Zaki poslovili predsednik VZ Jugoslavije in VZ Slovenije, Herman Savec, predsednik organizacijskega komiteja svetovnega prvenstva v veslanju, ki bo natančno čez leto dni na Bledu, Vlado Klemenčič in starosta veslačev Bleda in Jugoslavije Božo Benedik. Med njimi jim je uspehe zaželel tudi predstavnik TKS in ZTKO Slovenije Rajko Šugman.

Rajko Šugman — Rad bi rekel v imenu TK Slovenije, da je Slovenija dala na to letno olimpijado obilo dobrih tekmovalcev in tekmovalk. Še nikoli doslej nismo imeli toliko reprezentantov iz Slovenije. Kar šest veslačev iz

Zbor veslačev Bleda v Zaki pred odhodom njihovih tekmovalcev v Seul.

Bleda vas je. Skupaj z vašim trenerjem. Da ste se uvrstili v reprezentanco, pot ni bila lahka. Prepričan sem, da se boste častno borili za barve Jugoslavije, Slovenije, Gorenjske in Bleda.»

Herman Savec — »Po štiriindvajsetih letih ima Slovenija spet dva svoja čolna na olimpijskih igrah. Želim, da se bodo oba dvojca Bleda in četverec borili tako dobro, da bodo vse tri po-

sadke v finalu. To bo hkrati uspeh, ki bo še kako dobrodošel za svetovno prvenstvo, ki bo prihodnje leto na Bledu.»

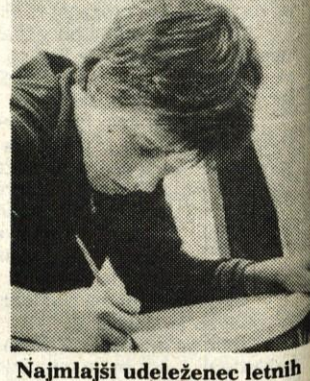
Vlado Klemenčič — Veliko je bilo že povedanega. Vse govornice so tik pred odhodom odveč. A poudarim naj le, da smo srečni, da potujete v Seul. Prepričan sem, da se boste srčno borili, dali vse od sebe, vso voljo in moč. Pričakujemo, da bodo vsi ti uspehi, ki jih boste dosegli še večji impulz za organizacijo svetovnega prvenstva v veslanju, ki bo natančno čez leto dni na Bledu.

Božo Benedik — Želim vam kanček športne sreče. Vemo, kako težke bodo kvalifikacije za vstop v finale. In prav tu bo potrebna. Srečno na pot in uspešno vrnitev.»

V Seulu se bo predstavil Kranjčan Darjan Petrič, plavalec kranjskega Triglava. Tudi Darjanu srečno. Njegov brat Borut je pred njegovim odhodom dejal: »Vem, koliko je Darjan sposoben odplavati obe disciplini. Še nikoli se ni tako intenzi-

Zadnje priprave pred odhodom Sadik Mujič.

Najmlajši udeleženec letnih olimpijskih iger krmar dvojca s krmarjem Bleda Janez Ambrožič.

večno pripravil. Sposoben je veliki finale na 1500 m odplavati s 15:20. V finalu pa, kakor bo čemu ne bo uspelo, to ne bo pregreb jugoslovanskega športarstva ne plavanja. Ne bomo jadjikovali.»

D. Humer
Foto: G. Šinik

Stanko Slivnik in predsednik organizacijskega komiteja svetovnega prvenstva v veslanju Bled 89 Vlado Klemenčič.

Avtorally, Kriška planina 88 uspel

Cerklje — V nedeljo je športna komisija pri Avto-moto društvu Cerklje organizirala tradicionalen avtorally Kriška planina 88, na katerem je nastopilo 20 tekmovalcev. Start rallyja je bil v Cerkljah, cilj pa na Kriški planini, 1600 metrov visoko. Zmagal je Boštjan Suhel iz Ljubljane pred Markom Prosencom iz Cerkelj in Ivanom Kernom iz Pšate. Četrti je bil Brane Dolinar iz Pozeneka, peti pa Janez Globočnik iz Cerkelj.

V soboto pa je avto-moto društvo Cerklje pripravilo tradicionalno sprenostno vožnjo za motoriste, na kateri je zmagal Ivan Kern iz Pšate pred Tomažem Staretom iz Sp. Brnika in Markom Zavrlom iz Vopovelj. Četrti je bil Jože Glavan, peti pa Jože Baselj iz Vasce.

J. Kuhar

Naše alpinke na treningu na Novi Zelandiji

Kranj, 11. septembra — V četrtek so na zimske priprave na Novo Zelandijo odšli najboljšje jugoslovanske smučarke v alpskih disciplinah. Na trening jih je odšlo pet, ki bodo vadile v dobrih snežnih pogojih do začetka oktobra. Trening jim bo koristil, saj se bo kmalu začelo tekmovanje za sezono 1988-89 v svetovnem pokalu.

Moška reprezentanca, ki ni imela sreče, da bi trenirala v Argentini, se pripravljajo na ledeniku v Saas Feeju v Švici.

D. H.

Polovični uspeh gorenjskih ekip

Kranj, 12. septembra — V tretjem kolu druge slovenske članske nogometne lige so štiri gorenjske ekipe imele le polovični uspeh. Naklo je doma premagalo Primorje, Triglav pa je bil uspešen v igri s Primex Adrijo. Sava je brez uspeha go-

stovala pri Slaviji. Enak neuspeh pa so dosegli Jeseničani v Beli Krajini.

Izidi — Naklo : Primorje 1 : 0, Triglav : Primex Adria 1 : 0, Slavija : Sava 3 : 0, Bela Krajina : Jesenice 3 : 1.

D. H.

Kokrica — Kaveljci in korenine so tekli na Kokrici — »Korenine in Kaveljci« so imeli v soboto tekme na Kokrici na progi po Udenborštu. V teku za moške na 21 km in ženske na 10 km je nastopilo kar trinajdeset kaveljevcev in korenin. Med njimi je 21 kilometrov prog preteklet tudi kranjski maratonec Marko Dovjak, ki je bil veliko hitrejši od ostalih. Sicer je med kaveljci zmagal Grade Milenkovič iz Idile Koper, ki je za 21 km potreboval 1 : 21,52, drugi je bil Matjaž Borek iz Ljubljane 1 : 28,29, tretji pa Goran Križnar iz Kranja 1 : 29,52. Korenino so teklo na 10 km dolgi progi. Zmagala je Kranjčanka Greta Rozman s časom 47 : 43, druga je bila spet Kranjčanka Darinka Erzetič s 49 : 08, tretja pa naša bivša smučarska tekačica Milena Kordež iz Škofje Loke. Za to proggo je Milena potrebovala 54 : 19.(DH) — Foto: G. Šinik

Vaterpolisti Vodovodnega stolpa na Nizozemskem

Kranj, 12. septembra — Leta 1912 so na Nizozemskem začeli vaterpolsko igro. Od takrat vsako leto organizirajo močan mednarodni vaterpolski turnir v Utrechtu. Na letošnjem je nastopilo več kot sto ekip v konkurenci članov, mladincev, kadetov in pionirjev. Med njimi so igrali tudi članice in pionirke.

Na letošnjem turnirju so bili častni gostje tudi vaterpolisti Vodovodnega stolpa iz Kranja, ki so predstavili slovenski vaterpolski igrali so s sprememljivo srečo, saj so od štirih tekem le eno igrali neodločeno, ostale tri pa so izgubili.

Izidi — British Students : Vodovodni stolp 7 : 7, Losser : Vodovodni stolp 12 : 5, ZPB Unico : Vodovodni stolp 10 : 5, De Meeuwen : Vodovodni stolp 9 : 3.

D. H.

Štirinajsta kolesarska dirka za pokal Kokrice

Brane Dežman absolutni zmagovalec

Kokrica, 11. septembra — Športno društvo Kokrica, kolesarska sekcija, je v nedeljo organizirala štirinajsto kolesarsko dirko za pokal Kokrice. Dirka je bila hkrati tudi državno prvenstvo za veterane in republiško prvenstvo za ženske, članice kategorije A in B. V dirki so se vključili tudi pionirji in rekreativci. Tako je v vseh kategorijah nastopilo nad sto tekmovalcev in tekmovalk.

Najboljši rezultat znane proge na Kokrici je dosegel domačin Brane Dežman, ki je bil tudi absolutni zmagovalec, medtem ko je ekipna zmaga odšla v Škofjo Loko v KK Janez Peternelj. Pokrovitelj štirinajste dirka Kokrice so bili: DO Oljarica, Draga Česnica, Lojze Dežman, Tone Ervaj, Tone Rendulič in Mira Markič.

Rezultati A — 1. Lenarišič (Grosuplje) 38,36, 2. L. Oblak (Marjetiče), 3. Juvančič (Mladinska knjiga), veterani B — 1. Brane Dežman (Kokrica) 39,36 2. Kavčič 3. Gliha (oba Grosuplje), veterani C — 1. Ščurk (Grosuplje) 27,34 2. Novak (Kokrica), 3. Gale (Grosuplje), veterani D — 1. Omrzel (Grosuplje), 2. Blažun (Rog Franek), Sink (J. Štucin), veterani E — 1. Žirovnik (Rog Franek), 2. Smolnik (Ljubljana), 3. Erznocič (Alpina), rekreativci R 1 — 1. Jurij (J. Peternelj), 2. Derling (J. Peternelj), 3. Černe (Zadvoj), R 2 — 1. Jokofel (Grosuplje), 2. Jeraj (Integral), 3. Udovič (J. Štucin), članice A — 1. Pavlič (Krka) 21,20, 2. Rakuš (Bled), 3. Krnc (Krka), članice B — 1. Ursič (Jup Dol) 20,53, 2. Šalamun (Vrhnika) 22,14, pionirji A — 1. Hojnik (Sava) 13,70, B — 1. Berce (Sava) 7,17, ekipno — 1. Janez Peternelj (Škofja Loka), 2. Grosuplje, 3. Jakob Štucin.

D. Humer

Smučarski skoki

Rakovec prvi, Žagar drugi v ZRN

Reit im Winkl — Ekipa skakalcev SSK Iskra-Delta-Triglav v preteklih dneh nastopila na dveh tekmah v tem zahodnonemškem turističnem kraju. Na 50-metrski skakalnici je nastopilo več kot 110 skakalcev, na 30-metrski skakalnici pa 50. Kranjčani so dosegli nekaj odličnih uvrstitev. Na manjši skakalnici je Uroš Rakovec zmagal med pionirji do 11 let, Blažun pa je bil v isti kategoriji tretji. Na večji skakalnici pa je bil Žagar med starejšimi pionirji drugi.

Vrstni red — 50 m skakalnica: pionirji do 13 let — 10. Erznocič, pionirji do 15 let: 2. Žagar, 10. Mesec, 14. Polajnar, 16. Kozelj, 17. Zarnik, 29. Simčič, mlajši mladinci: 16. Verbič.

30 m skakalnica: pionirji do 11 let — 1. Rakovec, 3. Blažun, 5. Sodnik, 6. Vertnik, pionirji do 13 let: 9. Bertonec, 10. Teran, 11. Žagar, 12. kart.

J. J.

Pred pol stoletja so na Joštu zasvetile prve žarnice

Prvi je bil na vrsti hlev

Mile Vozel iz Kranja je bil eden slovenskih elektrotehnikov, ki so prebijali led pri elektrifikaciji Gorenjske. Leta 1929 je bil med prvimi diplomiranci takratne elektrotehniške šole v Ljubljani in še isto leto nastopil službo v Majdičevi elektrarni v Kranju. Danes bi človek mislil, da so ljudje elektriko sprejeli z največjim navdušenjem, da so se kar pulili, kdo jo bo imel prej v hiši, da bo rešen teme, leščerba, smrdljivega petroleja, da bo namesto enega konja vleklo »gepi« na dvorišču vsaj pet konj. Toda, ne. Za vsak priključek elektrike je bilo treba nič koliko obiskov pri gospodarju, prepričevanj, dokazovanj. Avgusta 1938 je imel eno uspešnejših akcij v obmoštarskih vaseh, ko so napeljali elektriko v Pševu, na Javornik, v Zubukovje in na samega Jošta.

Tista leta si je želel, da bi prišel čas, ko bodo ljudje spoznali vso koristnost elektrike in sami prihajali k njemu prosit, naj jim napeljejo elektriko. Toda tega ni nikoli dočkal. Ko so prišli drugi časi, v prvih povojnih letih, ko je bila želja po elektriki res v vsaki hiši, je Mile bil drugačen: boji s pomanjkanjem električne energije, boji z večnimi redukcijami toka. Tistih časov se najmanj rad spominja. Zanimivi pa so bili začetki elektrifikacije vasi okrog Kranja.

»Majdičeva elektrarna je bila zgrajena za potrebe kranjske industrije, posebej za Jugočeško, Čehi so dobavljali material za njo,« pripoveduje Mile Vozel. »Višek energije pa je oddajala zasebnim odjemalcem na desnem bregu Save, nekako do Smarne gore, nad levim bregom pa so, razen nekaj najbližjih vasi, gospodarile kranjske deželne elektrarne. Majdičevi so bili zaradi viška električne energije iz njihove elektrarne silno zainteresirani, da bi jo oddali. Jaz sem imel med drugim to nalogo, da sem jo ponujal, prepričeval ljudi. Veliko je lahko pripomogel napreden župan v kraju. Tak je bil na primer župan Papler v Besnici. Prav ta je, potem ko je Besnica že dobila elektriko spodbujal gospodarje pod Joštom, naj se vendar odločijo za njo.

Kmete je bolj privlačevala zaradi pogona motorjev, kot zaradi razsvetljave. Vendar, ko je bila že tu, so jo napeljali tudi v hlev in hišo.

Za objoštarske kmetije smo šli skupaj v akcijo besniški župan Papler, stražiški župan Ješe Franc in jaz. V Pševem pri Petrovcu smo sedeli in se pogovarjali.

»Zdajle vam luč sveti!« je prepričeval kmete Papler.

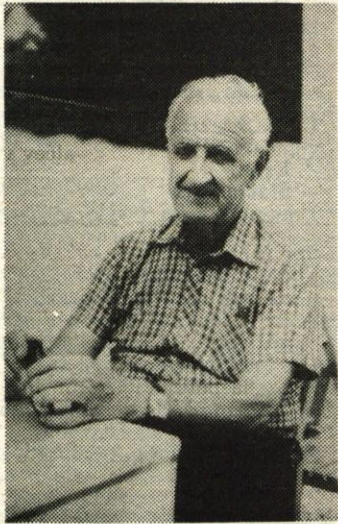
Malo so bili omehčani že od prej, zdaj pa je padla dokončna odločitev: elektriko bo vzelo 10 kmetij za 10 elektromotorjev. Bili so tudi pripravljene sodelovati. Električne drogeve, ki smo jih mi pripeljali do vozovja, so potem razvozili po hribu. Naši delavci so skopali jame, postavili drogeve. Elektrovod na Jošta je bil grajen za 10.000 V, deloval pa je z močjo 3.000 V. Banske uprava je zanj primaknila 5.000 dinarjev. Vse hiše v Pševem, na Javorniku in v Zubukovju so takrat dobile elektriko. Tudi hiša pod Sodarjevo potjo, ki stoji čisto na samem, je je bila deležna. Le še romarska hiša pod cerkvi v in cerkev sta ostali brez nje. G. Šarc, župnik v Stražišču, je bil takoj za to, da Jošt še tisto leto dobi luč. Celo reflektorje smo postavili, da je bila cerkev za praznike osvetljena. Danes reflektorjev ni več, menda so jih pobrali beli za razsvetljevanje svojih belih postojank. Le Čepulje takrat niso dobile elektrike. Niso se mogli odločiti. Vsaj deset let sem jih pregovarjal zanj, pa so kar odlašali. Šele po vojni so jo napeljali. Šmarjetna pa je dobila elektriko še pred Joštom, okrog leta 1935.

»Pa je majhna Majdičeva elektrarna zmogla vse to?«

»Kranjska industrija ji je dala toliko zaslužka, da so lahko pametno širili svoje naprave, ves zaslužek so vlagali v izboljšave. Voda Save ni stalna, vedno niha, zato so v letih 1937 in 1938 postavili stroje s pogonom na lesno oglje. Dve dobri stvari so s tem naredili: oglje je bilo poceni gorivo, okoliški kmetje pa so s pravno oglja imeli zanesljiv zaslužek.

»Vendar elektriko je bilo treba še vedno ponujati po hišah?«

»Predvojna leta je bilo že malo lažje, kajti gospodarska kriza ni bila več tako huda. Že se je cutila konjunktura. Pojavil pa se je nov problem: ljudje so imeli denar v hranilnicah, niso ga

pa mogli dvigniti. marsikdo je rekel, da bi vzela elektriko, pa da nima denarja. Dogovorili smo se tako, da smo vzeli njegovo hranilno knjižico, napeljali elektriko, potem pa so Majdičevi, ki so bili vplivni ljudje, cufali tisti denar iz Hranilnice katoliškega zavoda. Jaz sem potem knjižico nesel nazaj. Marsikdo je vsaj na ta način del denarja rešil pred propadom.

»Včasih verjetno niso tako prepredli vse hiše z električnimi žicami kot danes. Kje je največkrat svetila elektrika?«

»Najprej se je gospodar odločil za luč v hlevu. Tam je bil vir njegovega zaslužka, osnova gospodarstva. Druga luč je posvetila nad mizo, kjer se je pomenkoval s sosedi, sprejemal odločitve. Tretje je posvetila zunaj, pred hišo, da so videli jeseni obrezovati repo in korenje. Šele potem je prišla na vrsto kuhinja. Če je prišla, kajti kuhinja ni bila pomembna, zanj je bila še vedno dobra leščerba. Ampak navadno so tudi gospodinje pritrucale svoje. Gledale so, da so prodale dovolj štručk masla, na trg znošile kar največ češenj, borovnic, gob, kostanja, da je bilo tudi za njihovo luč. Vtičnico pa je navadno dobil le bogov kot, da je imel večno lučko. Tudi kje zunaj so jo tudi montirali, da je s prenosno svetilko gospodar lahko posvetil tudi na skedenj in še kam drugam. Toda to je bilo pri redkih, zares naprednih gospodarjih. Takrat se niso razmišljali o likalnikih, kugalnikih. Prodati likalnik je bil v tistih časih ogromen uspeh. Lažje si ga prodal pri delavski družini kot kmetu. Spominjam se, da smo pri Majdičevih v skladišču imeli 50 kugalnikov z odprtimi špiralami, pa smo jih 5 let prodajali!«

»Kakšna je bila pa cena elektrike takrat?«

»Industrija je plačevala elektriko malo, pod 1 dinarjem, dražja pa je bila za zasebnike: 4.10 din je stal kilovat. Za ta denar si včasih dobil 8 žemelj. No, danes je pa kilovat okrog 130 din, 1 žemlja pa 420 dinarjev.

»Kaj pa pravite k temu, da še danes najdemo kje v hribih hišo brez elektrike?«

»To je verjetno v večini primerov posledica nazadnjaškega mišljenja: če je moj oče vse življenje preživel ob leščerbi, bom pa še jaz. Niso je napeljali takrat, ko je bil čas in če pri hiši ni bilo nekoga, ki bi priganjal, se za to zavzemal, se je na hišo pozabilo. Saj še vrsto let po vojni ni bilo ponekod prave volje za elektrifikacijo. Še na Čepuljah ne, kaj še kje višje, v še bolj odročnih krajih.

Objoštarske vasi so tako dobile elektriko avgusta 1938, pred 50 leti. 10. septembra bo zato tu pravi mali krajevni praznik. Elektro Kranj ga bo organiziral. Pol stoletja elektrike, napeljane v pionirskih časih, le ni kar tako.

D. Dolenc

Mmm, ajdovčki... Končno so izbruhnile tudi »ta prave« gobe. Sreča se je na pobočjih Šmarjetne nasmehljala gobarju iz Kranja in mu nasula za pol košare jurčkov, med njimi tudi tehle pet skupaj zraščeni. Nič ne moremo, če bo že jutri Šmarjetna polna gobarjev. Na Pokljuki jih baje še ni... — Foto: L. M.

MARIJA PRIMC

Cesta na Klanec 3, Kranj (v bližini gostilne Blažun)

Vam nudi kvalitetno in hitro izdelavo vseh vrst očal

Se priporoča.

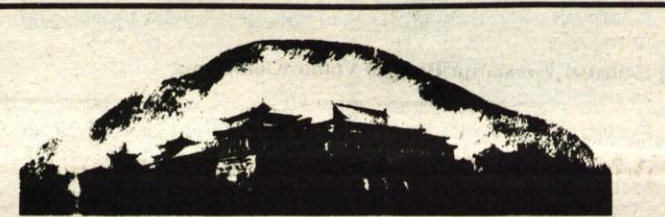

Stavbno in pohištveno inženjirstvo p.o. Radovljica, Šercerjeva 22 razpisuje prosta dela in naloge:

SNAŽILKE

za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom, polovični delovni čas (od 13. do 17. ure).

Razpis velja do zasedbe.

ANGLEŠKI ZGODOVINSKI SPEKTAKEL

ZADNI KITAJSKI CESAR fest '88

BOŽANSKA FRESKA KITAJSCHE ZGODOVINE IN NAJVEČJI USPEH REZISERJA BERNARDA BERTOLUCCIJA PRIHAJA V NAŠE KINEMATOGRAFE: KINO CENTER KRANJ (od 13. septembra), KINO ŽELEZAR JESENICE, KINO DOM KAMNIK, KINO TRŽIČ IN KINO DUPLICA.

FILM JE RAZKOŠNA PODOBA KITAJSCHE 20. STOLETJA, TESNO PREPLETEN Z OSEBNO DRAMO CESARJA, KI JE CELO SVOJE ŽIVLJENJE PREŽIVEL KOT UJETNIK — NAJPREJ CESARSKEGA DVORÄ, ZATEM JAPONCEV IN NAZADNJE KOMUNISTOV — IN KI NAPOSLED NAJDE SVOJ MIR IN SVOBODO V VSAKDANEM ŽIVLJENJU. PRISRČNO VAS VÄBIMO, DA V 160 MINUTAH SPOZNATE DEL KITAJSCHE ZGODOVINE!

13. – 17. ob 16. in 19. uri
18. ob 15. in 18. uri
19. – 20. ob 20. uri

DOBITNIK 9 OSKARJEV '88
DOBITNIK 4 ZLATIH GLOBUSOV '88
DOBITNIK CESARJA '88

OSNOVNA ŠOLA DAVORIN JENKO CERKLJE NA GORENJSKEM

Komisija za delovna razmerja oglašja prosta dela in naloge

HIŠNIKA za nedoločen čas

Pogoja: znanje iz lesne ali kovinske usmeritve in vozniški izpit B kategorije. Poskusno delo je 2 meseca. Nastop dela takoj.

razpisuje prosta dela in naloge:

VZGOJITELJICE

za določen čas od 17. decembra 1988 do 17. maja 1989.

Pogoji so zakonsko določeni.

Prijave z dokazili naj kandidati pošljejo v roku 8 dni po objavi.

O izbiri bodo obveščeni najpozneje v 30 dneh po končanem razpisnem roku.

OBČINA JESENICE SKLAD STAVBNIH ZEMLJIŠČ

objavlja na podlagi 52. člena Zakona o stavbnih zemljiščih (Ur. list SRS, št. 18/84)

JAVNI RAZPIS

za oddajo stavbnega zemljišča za gradnjo apartmajsko-gostinskega objekta in dveh počitniških objektov. Oddajamo naslednja zemljišča v k.o. Kranjska gora:

1. zemljišče s parc. št. 803/5, v izmeri 582 m². Na zemljišču je v skladu z izdelano lokacijsko dokumentacijo predvidena gradnja apartmajsko - gostinskega objekta gabarita 10.00 x 14.00 m in višine max. 10.50 m.

Cena zemljišča znaša (A + B + C):

A Osnovna vrednost zemljišča znaša din 15.709 din/m²

B Povečana vrednost glede na stroške priprave zemljišča znaša 10.271 din/m².

C Prispevek za razvoj komunalne infrastrukture in turistično opremljanje kraja znaša 20.784 din/m².

2. Zemljišče s parc. št. 803/46, v izmeri 327 m². Na zemljišču je v skladu z izdelano lokacijsko dokumentacijo predvidena gradnja počitniške hiše gabarita 6.00 x 7.00 m in višine 6.00 m.

Cena zemljišča znaša (A + B + C):

A Osnovna vrednost zemljišča znaša 15.709 din/m².

B Povečana vrednost glede na stroške priprave zemljišča znaša 16.575 din/m².

C Prispevek za razvoj komunalne infrastrukture in turistično opremljanje kraja znaša 25.827 din/m².

3. Zemljišče s parc. št. 803/49 v izmeri 239 m². Na zemljišču je v skladu z izdelano lokacijsko dokumentacijo predvidena gradnja počitniške hiše gabarita 6,00 x 7,00 m in višine 6,00 m.

Cena zemljišča znaša (A + B + C):

A Osnovna vrednost zemljišča znaša 15.709 din/m².

B Povečana vrednost glede na stroške priprave zemljišča znaša 14.401 din/m².

C Prispevek za razvoj komunalne infrastrukture in turistično opremljanje kraja znaša 24.088 din/m².

Zemljišča so delno komunalno urejena. V ceni priprave zemljišča ni vračunana cena priključkov na objekte.

Rok za plačilo cene stavbnega zemljišča in prispevke k stroškom urejanja zemljišča je 15 dni od veljavnosti pogodbe o oddaji stavbnega zemljišča.

Rok za sklenitev pogodbe iz prejšnjega odstavka je 30 dni po odločitvi Sklada stavbnih zemljišč o izboru najugodnejšega ponudnika.

Rok za pričetek gradnje je 10 mesecev, za zgraditev objektov do IV. gradbene faze pa največ 3 leta od sklenitve pogodbe.

Pogoji:

Interesenti pod št. 1. morajo ob ponudbi priložiti dokazilo, da lahko opravljajo obrtno dejavnost za gostinsko - turistične storitve in idejno zasnovano gostinsko turistične ponudbe, ki se bo v objektu vršila.

Interesenti pod št. 2. in 3. bodo izbrani na podlagi pisne ponudbe in sicer bosta izbrana najugodnejša ponudnika, ki bosta nudila največjo vrednost pod B in C cene zemljišča.

Interesenti morajo pisne ponudbe oddati v 15 dneh po objavi tega razpisa na naslov: Sklad stavbnih zemljišč občine Jesenice z oznako "za javni razpis".

Eventuelna dodatna pojasnila dobijo interesenti na Komiteju za urejanje prostora in varstvo okolja, soba št. 13, tel.: 81-040, int. 45.

Pravočasno prispelne ponudbe bo obravnaval Sklad stavbnih zemljišč, Komisija za oddajo stavbnih zemljišč.

Ta bo v 15 dneh po prejemu sklepa pisno obvestila vse ponudnike, ki so se prijavili na javni razpis o izbiri najugodnejšega ponudnika.

GORENJSKI GLAS VEČRNI ČASOPIS

MERCATOR KMETIJSKO ŽIVILSKI KOMBINAT GORENJSKE KRANJ, JLA 2

Delovna skupnost skupnih služb razpisuje imenovanje

VODJE SEKTORJA ZA EKONOMIKO IN ORGANIZACIJO za 4 leta

Za vodjo je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- visokošolska izobrazba družboslovne smeri
- 5 let delovnih izkušenj na odgovornih delih in nalogah
- znanje enega svetovnega jezika
- z dosedanjim delom izkazuje poslovno-organizacijske sposobnosti in vodstvene sposobnosti
- ustvarjalen odnos do samoupravljanja in ustrezne moralne vrline

Kandidati morajo poleg pisne prijave priložiti dokazilo o strokovni izobrazbi in življenjepis. Prijave sprejema Splošno kadrovskektor Mercator—Kmetijsko živilski kombinat Gorenjske, Kranj, JLA 2, z oznako "za razpisno komisijo DSSS" v 8 dneh po objavi.

LOŠKI MUZEJ ŠKOFJA LOKA

objavlja po sklepu zbora delavcev prosta dela in naloge:

RAVNATELJA

Pogoji:

- da ima visoko ali višjo izobrazbo s področja dejavnosti in štiri oziroma pet let delovnih izkušenj
- da ima organizacijske sposobnosti
- da izpolnjuje pogoje po družbenem dogovoru o kadrovski politiki v občini

Mandat traja štiri leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev zgoraj navedenih del in nalog in opisom dosedanega dela, naj kandidati pošljejo v zaprti ovojnici v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Loški muzej, Grajska pot 13, 64220 Škofja Loka s pripisom "za razpisno komisijo". O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

OSNOVNA ŠOLA J. IN S. MLAKAR ŠENCUR

Komisija za delovna razmerja razpisuje prosta dela in naloge:

- 1. UČITELJA SLOVENSKEGA IN SRBOHRVATSKEGA JEZIKA**
za nedoločen čas od 3. oktobra 1988 dalje
- 2. UČITELJA MATEMATIKE IN TEHNIČNEGA POUKA**
za določen čas od 30. januarja 1989 do vrnitve delavke na porodniškem dopustu

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, ki jih določa Zakon o osnovni šoli, imeti morajo višjo ali visoko izobrazbo pedagoške smeri.

Prijave z dokazili pošljite na komisijo v 8 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po končanem razpisu.

PODJETJE ZA PTT PROMET KRANJ, n.sol.o. Kranj, Mirka Vadnova 13

objavlja prosta dela in naloge:

- V delovni skupnosti skupnih služb: **ORGANIZIRANJE IN VODENJE DELA S PODROČJA NA-ROČNIŠKIH TK RAZMERIJ**

Pogoji:
— inženir elektrotehnike
— dve do tri leta delovnih izkušenj

- V TOZD za ptt promet Škofja Loka:

DOSTAVLJANJE PTT POŠILJK na območju pošte Škofja Loka na območju pošte Železniki

3 delavce
1 delavec

Pogoji:
— končana osemletka
— vozniki izpit A ali B kategorije

Delovno razmerje se sklenu za nedoločen čas s poskusno dobo treh mesecev.

Kandidati naj naslovijo prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev za točko 1 na komisijo za delovna razmerja DSSS, Podjetje za ptt promet Kranj, Poštna ul. 4, za točko 2 pa na komisijo za delovna razmerja TOZD pa ptt promet Škofja Loka, Titov trg 9. Komisiji sprejemata prijave 8 dni po objavi. Vsi prijavljeni kandidati bodo obveščeni o izidu izbire v 15 dneh po opravljeni izbiri.

Agrotehnika - gruda

PROIZVODNJA, NOTRANJA IN ZUNANJA TRGOVINA, SERVISI n.sol.o. Ljubljana, Titova 38 - 40

Komisija za delovna razmerja TOZD Agrotehnika — trgovina objavlja prosta dela in naloge v Gorenjski poslovalnici Kranj, Dražgoška c. 2

ČIŠČENJE POSLOVNIH PROSTOROV

Pogoja: končana osnovna šola in 1 leto delovnih izkušenj

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas.

Poseben pogoj je 30-dnevno poskusno delo.

Pisne vloge sprejema DSSS, kadrovska služba Ljubljana, Titova 38, 8 dni po objavi.

Kandidate bomo obvestili v 10 dneh po izbiri.

ZAVAROVALNA SKUPNOST TRIGLAV GORENJSKA OBMOČNA SKUPNOST n.sol.o. Kranj, Oldhamska 2

Odbor za medsebojna delovna razmerja objavlja naslednja prosta dela in naloge:

- 1. SKLEPANJE PREMOŽENJSKIH ZAVAROVANJ, ZBIRANJE PONUDB ZA SKLENITVE ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ IN INKASIRANJE PREMIJ V ZASTOPU — PREBAČEVO**
- 2. ČIŠČENJE POSLOVNIH PROSTOROV**

Delovno razmerje bo sklenjeno s polnim delovnim časom za nedoločen čas s poskusnim delom, pod 1. do 60 dni, pod 2. pa 30 dni.

Za opravljanje navedenih del in nalog mora delavec poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

pod 1.: srednja ali najmanj poklicna šola neopredeljene smeri, 1 leto delovnih izkušenj, starost najmanj 18 let, za (moške) odslužen vojaški rok, veselje do terenskega dela in do dela z ljudmi ter stanovanje v zastopu oziroma njegovi neposredni bližini

pod 2.: končana osnovna šola

Kandidati za opravljanje navedenih prostih del in nalog naj lastnoročno napisane prošnje pošljejo na naslov: Zavarovalna skupnost Triglav, Gorenjska območna skupnost Kranj, sektor za samoupravno organiziranost in kadre.

K prošnji je treba predložiti zadnje šolsko spričevalo oziroma diplomu, kratak življenjepis z navedbo dosedanje zaposlitve in druga dokazila, ki so potrebna za ugotavljanje izpolnjevanja zahtevanih posebnih pogojev.

Rok za oddajo prošnje poteče 8 dan po objavi. O izbiri bodo kandidati obveščeni v roku 30 dni po izteku objavnega roka.

CENTER SREDNJEGA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA JESENICE

Svet Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice razpisuje prosta dela in naloge

UČITELJA ZGODOVINE za določen delovni čas, s polnim delovnim časom, nadomeščanje delavke, ki je na porodniškem dopustu

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, ki jih predpisuje zakon o srednjem izobraževanju izpolnjevati še naslednje pogoje:

— visoka izobrazba pedagoške smeri — zgodovina

Nastop dela takoj.

Kandidati morajo prijave z dokazili o izobrazbi poslati v osmih dneh na naslov: Svet Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice, C. bratov Rupar 2.

bombažna predilnica in tkalnica | tržič

64290 TRŽIČ CESTA JLA 14 TELEFON (064) 80-871. TELEX 34807 YUTRBPT

objavlja

- javni razpis prostih del in nalog

VODENJE SEKTORJA KONTROLE KAKOVOSTI in

- oglas prostih del in nalog

IZDELOVANJE KONFEKCIJSKIH VZORCEV

Objavni pogoji:

pod 1.:

- visoka ali višja šolska izobrazba tekstilne smeri
- 4 leta /za VII. stopnjo SSI/ oziroma 5 let /za VI. stopnjo SSI/ delovnih izkušenj
- sposobnost za vodenje in organiziranje
- izpolnjevanje pogojev iz družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini Tržič

pod 2.:

- srednja tekstilna šola /V. stopnja SSI/ — konfekcijska smer
- dve leti in pol delovnih izkušenj
- pasivno znanje tujega jezika

Poskusno delo traja 60 dni.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovskega oddelka BPT Tržič 8 dni od dneva objave.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po roku za vložitev prijav.

DO GORENJSKA BOLNIŠNICA TOZD PSIHIATRIČNA BOLNICA BEGUNJE NA GORENJSKEM

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

KUHARICE za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Pogoji: končana poklicna šola gostinske usmeritve, zaželene delovne izkušnje in enomesečno poskusno delo

Kandidati naj vloge z dokazili naslovijo na naslov: Psihiatrična bolnica Begunje v 8 dneh po objavi.

Skofja Loka, Kidričeva 66, n.sol.o.

Kadrovska komisija TOZD Vzdrževanje objavlja prosta dela in naloge:

KURJAČ KOMPRESORIST za nedoločen čas

Pogoji: poklicna šola kovinske smeri z izpitom za kurjača ali strokovna usposobljenost IV. stopnje kovinske smeri, tečaj iz varstva pri delu in 1 leto prakse za kurjača

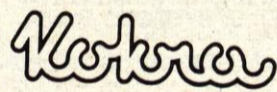
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovske socialna služba LTH 8 dni od dneva objave. Kandidati bodo o rezultatu obveščeni v 8 dneh po sklepu kadrovske komisije.

Za delo v Razvoju in tehnologiji še vedno vabimo k sodelovanju

DIPLOMIRANE INŽENIRJE INŽENIRJE ENERGETSKE ALI TEHNOLOŠKE SMERI

K sodelovanju vabimo tudi delavce z izkušnjami, kot tudi začelnike, ki želijo uveljaviti razvojne ambicije in osebno strokovno znanje.

Za strokovnjake velja objava do zasedbe del in nalog.

TRGOVSKA DO, n.sol.o. Kranj, Poštna ul. 1

objavlja

PRODAJO POSLOVNIH PROSTOROV V ŽIREH

Poslovalnica "Slon" in "Žirovka" velikosti 140 oziroma 80 m²

Interesentom za nakup so na voljo informacije pri: "Lokainvest" Škofja Loka, Titov trg 3/a, telefon: 064/61-781.

USLUGA podjetje obrtnih storitev p. o.

Kranj, Delavska c. 2/b

Razpisna komisija objavlja razpis za izbiro delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi za dela oziroma naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA DIREKTORJA OZD ni reelekcija

Kandidati morajo poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- višja izobrazba tehnične, pravne ali ekonomske smeri s 3-letnimi delovnimi izkušnjami pri opravljanju vodilnih ali vodstvenih del in nalog
- srednješolska izobrazba tehnične, pravne ali ekonomske smeri s 5-letnimi delovnimi izkušnjami pri opravljanju vodilnih ali vodstvenih del in opravil
- za razpisana dela oziroma naloge velja 4-letna mandatna doba

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev z opisom dosedanjih delovnih izkušenj sprejema 15 dni po objavi Uskuga Kranj, Delavska cesta 2/b, z oznako "za razpisno komisijo".

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po sprejemu dokončne odločitve delavskega sveta.

Trgovska in gostinska DO ZIVILA KRANJ, n.sol.o. Naklo, Cesta na Okroglo 3

DS Skupne službe po sklepu komisije za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

VODENJE INVESTICIJSKE SLUŽBE

Pogoji:

- VII. st. strokovne izobrazbe — gradbena smer, opravljen izpit za gradbeni nadzor, 2 leti delovnih izkušenj, trimesečno poskusno delo

Prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev sprejema kadrovska služba DO Zivila Kranj, Naklo, Cesta na Okroglo 3, 8 dni po objavi.

Vsi prijavljeni kandidati bodo pisno obveščeni o izidu izbirnih postopkov v 15 dneh po opravljeni izbiri.

VOJNA POŠTA 1098 64002 KRANJ

razpisuje prosta dela in naloge:

1. NAČELNIKA VOJAŠKEGA KLUBA v garnizonih

- Kranj
- Škofja Loka

1 delavec
1 delavec

2. PSIHOLOGA V GARNIZONU KRANJ

Splošni pogoji:

- da je državljan SFRJ
- da ima ustrezno izobrazbo
- da je zdrav in sposoben opravljati zahtevana dela in naloge, kar bo ugotovila ustrezna zdravstvena komisija
- da ni bil kaznovan in da ni v kazenskem postopku
- odslužen vojaški rok
- najmanj 3 leta delovnih izkušenj na podobnih delovnih mestih
- prednost imajo kandidati, ki so končali ŠRO, so rezervni vojaški starešine, mlajši od 40 let, ki imajo boljši učni uspeh in so pripravljeni občasnoma delati na terenu.

Posebni pogoji:

- pod 1.: — višja šola za kulturnega animatorja na PA ali druga ustrezna smer (FSPN, FF ipd.)
- da je pripravljen delati občasnoma preko rednega delovnega časa in ob praznikih
- da je oseba moškega spola
- pod 2.: — diplomiran psiholog
- občasnoma delo preko 8-urnega delovnika

K prošnji naj kandidati priložijo:

- kratak življenjepis
- dokaz o ustrezni izobrazbi
- potrdilo o odsluženem vojaškem roku
- potrdilo sodišča o nekaznovanosti
- morebitne ostale dokumente, ki potrjujejo kandidatovo ustreznost

Delo se sklenu za nedoločen čas z 12-mesečno poskusno dobo. Prošnjo naj kandidati oddajo na naslov: V. P. 1098 Kranj (za PKPr) najkasneje v 15 dneh od dneva objave razpisa. Nopolnih in nepravočasnih prijav ne bomo upoštevali.

ISKRA KIBERNETIKA KRANJ Industrija merilno regulacijske in stikalne tehnike Kranj, n.sol.o.

Delavski svet TOZD Inženiring razpisuje prosta dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili:

- 1. VODJE PROIZVODNEGA SEKTORJA**
- 2. VODJE PLSANSKEGA SEKTORJA**

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z Zakonom in pogojev, ki jih določa družbeni dogovor o oblikovanju kadrovske politike v občini Kranj, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pod 1.: visoka ali višja izobrazba elektrotehniške, strojne ali organizacijske stroke, 5 let ustreznih delovnih izkušenj in da obvladajo tuji jezik
- pod 2.: visoka ali višja izobrazba elektrotehniške, strojne ali ekonomske stroke, 5 let ustreznih delovnih izkušenj in da obvladajo tuji jezik; zaželeno je, da poznajo inženirsko dejavnost.

Mandat traja 4 leta.

Prijave z ustreznimi dokazili pošljite na naslov: Iskra Kibernetika Kranj, Kadrovska služba, Savska loka 4, 64000 Kranj v 8 dneh po objavi. Podrobnejše informacije lahko dobite v kadrovske službi osebno ali po telefonu 064/22-221, int. 35-49.

KTL — Industrija papirja in embalaže TOZD JELPLAST KAMNA GORICA

Po sklepu delavskega sveta TOZD JELPLAST Kamna Gorica z dne 31. avgusta 1988 objavljamo razpis za prosta dela in naloge:

1. ORODJAR

Pogoji: poklicna šola kovinske smeri, 2 leti delovnih izkušenj in enomesečno poskusno delo

2. VZDRŽEVALEC ORODIJ IN STROJEV

Pogoja: poklicna šola kovinske smeri ali ustrezne izkušnje in enomesečno poskusno delo

Delovno razmerje za navedena dela in naloge sklepamo za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. Prošnjo pošljite 15 dni po objavi razpisa na naslov: KTL — Industrija papirja in embalaže, TOZD Jelplast, Kamna Gorica.

MALI OGLASI

tel.: 27-960
testa JLA 16

APARATI STROJI

- Prodaj nov SORTIRNIK za prebiranje krompirja z elektromotorjem. Jože Bohinc, Zg. Brnik 60 13862
- Prodaj hladilno napravo za hlajenje mleka v vrših, kosilnico za traktor štajer tip 188, težjo avtomobilsko prikolico. Anton Likozar, Jezerška c. 71, Kranj 13863
- Prodaj odlično tranzistorizirano ČB televizijo iskra panorama. Šuceva 9, Kranj 13871
- Prodaj VILUČAR diesel 1,5 t, prodaj. Drašler, Cementni izdelki Kranj, St. Žagarja 52 13873
- Prodaj samohodni OBRAČALNIK re-form z mag motorjem, letnik 1972. Janez Fojkar, ožbolt 7, Škofja Loka 13884
- Prodaj OJAČEVALEC ONKYO in kasetofon tehnics. tel.: 24-362 13885
- Barvni TV JVC z ravnim ekranom 55 cm in daljinskim upravljanjem, prodaj. Kacin, Begunjska 15, Kranj, ogled od 18.-20. ure 13900
- VIDEOREKORDER fischer VHS z dokumentacijo, prodaj. Tel.: 28-820, Kranj 13910
- Ugodno prodaj CÍRKULAR (žaga in sepi) primeren za priložnostne zasluzke. Tel.: 45-564, od 16. do 17. ure 13914
- Prodaj malo rabljen STISKALNIČO in ročni mlin za mletje sadja. Tel.: 17-191 13919
- Prodaj 6 let star barvni TV na daljinsko upravljanje, cena ugodna. Tel.: 76-311 13922
- POMIVALNI stroj iskra, brezhiben in ŠIVALNI stroj ruža 5 elektronik ugodno prodaj. Tel.: 33-384 13945
- Prodaj enofazni ELEKTROMOTOR 1,5 kW, 1430 obratov, nov, še v garanciji. Tel.: 38-075 13949
- Ugodno prodaj pralni STROJ goranje zapakiran, z garancijo. Košir, Zg. Bitnje 126 13950
- Prodaj KOMBAIN za krompi. (Poljski), rotacijsko kosilnico SIP 165 in krompilnico Metalna RAU. Trilar, Okroglo 6, Naklo, tel.: 47-764 13955
- Prodaj šivalni STROJ ruža step. Tel.: 34-642 13963

GRADBENI MATERIAL

- Prodaj 150 kvad. m OPAŽA II. kvalitete in salonitne cevi. Draksler, Godešič 81 13865
- Prodaj rabljeno strešno OPEKO folic. Tel.: 35-184 13868
- ARMATURNÉ MREŽE 8/6, prodaj 30 odstotkov ceneje. Tel.: 21-317 13872
- Prodaj dva nova RADIATORJA Trika Celje z ventiloma, višina 110 cm, cena za kos 15 SM. Janez Kalan, Suha 4 13875
- Prodaj 22 KNIN GIPS PLOŠČ, 10 odstotkov ceneje. Ljudmila Prdan, Sr. vas 11, Šenčur 13894
- Strešna okna EKO VELENJE in bakrene PLOČEVINE, prodaj. Tel.: 27-043 13899
- Prodaj 60 m OPAŽA. Tel.: 33-778, po 20. uri 13951
- BAKER PLOŠČE 55 mm, TERVOL trdi 6cm, mehki 10 cm, PERLIT 12 cm in modularni blok, zelo ugodno prodaj. Tel.: 38-084 ali 42-584, popoldan 13969
- Prodaj rabljena garažna VRATA masosen, višina 1,8 in širina 1,9 m (svetloba). Tel.: 42-723 13976
- Prodaj lesen fasadni oder. Kržišnik, brulovka 43/b 13989

POSESTI

- 1000 kvad. m kmetijskega zemljišča v Bitnjah, prodaj. Šifra: NAVEDITE CENO 13888
- Prodaj kletno GARAŽO v Vrečkovi ulici, Pipanova 7, Šenčur, tel.: 41-000 13916
- GARAŽO na Župančičevi 37, Kranj, prodaj. Tel.: 26-977 13937
- Kupim kmečko POSLOPJE ali zemljo v bližnji okolici Kranja. Tel.: 33-384 13946
- GARAŽO v ul. Gorenjskega odreda prodaj. Tel.: 38-084, popoldan ali 42-584 13968
- Prodaj polovico starejše hiše v Kranju-60 kvad. m, močna mirna obrt. Tel.: 26-639, od 18. do 20. ure 13992

STANOVANJA

- V Kranju ali okolici najemem hišo ali stanovanje. Marko Polanc, Kajuhova 9, Kranj 13876
- Iščem enosobno STANOVANJE v Kranju. Šifra: PREDPLAČILO-SONJA 13882
- Malda družina z otrokom vzame v našem garsonjero v Kranju. Šifra: STU-DENTA REDNA PLAČNIKA 13986

STAN.OPREMA

- Prodaj štiridelno OMARO Galant in kavč ter dva fotelja (ročno delo). Tel.: 21-984, zvečer 13877
- Prodaj KUPPERSBUSCH, star tri letna. Tel.: 34-806 13879
- Prodaj dnevno OMARO. Tel.: 51-062 13917

- Prodaj skoraj nov dvosod-posteljo. Tel.: 48-171, zvečer 13928
- Prodaj nov 80-litrski električni bojler, cena po dogovoru. Jana Milnar, Gor. vas 48, Gorenja vas 13929
- Zamrzovalno SKRINJO 310 litrsko, ugodno prodaj. Smeh, Frankovo nas. 156, Škofja Loka, tel.: (061) 611-002, int. 232 popoldan 13931
- Prodaj nerabljeno litoželezno PEČ lokaterm. Tel.: 35-450, od 11. do 15. ure 13964
- Prodaj dva FOTELJA. Majda Dolinšek, Gorenjesavska 10, Kranj 13971
- Ugodno prodaj novo PEČ FERROT-HERM z bojlerjem za centralno ogrevanje 30.000 Kcal. Delavska c. 17, Kranj 13988
- Ugodno prodaj novo PEČ za etažno ogrevanje. Tel.: 70-156, popoldan 13990
- KUHINJO belo s štedilnikom prodaj za 120 SM. Tel.: 77-092 13993

RAZNO PRODAM

- Prodaj suha kostanja DRVA. Tel.: 46-010 13905
- Prodaj več bukovič DRV in hrastovih drva. Ludvik Omejc, Ožbolt 8, Škofja Loka 13897
- Prodaj silažno KORUZO. Tel.: 47-819, zvečer 13918
- Ugodno prodaj starejši OMARO in perzijske-MUCKE. Tel.: 23-157 13923
- Prodaj barvni TV in leva vrata za GOLFA. Tel.: 27-019 13939
- Prodaj nerabljeno dirkalno KOLO personal, 10 odstotkov ceneje. Blaznik, zg. Bitnje 95, Žabnica 13960
- Prodaj 0,75 kub. m 18mm, 1 kub. m 24 mm suhih smrekovih DESK in 10 kub. m DRV. Tel.: 89-155 13965
- Prodaj novo revijo 86/87. Naslov v oglasnem oddelku. 13991
- Prodaj kvalitetne DRVA. Tel.: 64-260 13995

ZAPOSILITVE

- Če želite denar postanite zastopnik za prodajo knjižnega programa. Imeti morate proste vikende in lasten prevoz. Tel.: 34-645 13815
- Knjigam, ki jih potrebujemo vsak dan, se ljudje težko odpovedo. Posel kot naročen za vas, ki imate prevoz in proste vikende. Tel.: 24-971, ob delavnikih do 10. ure 13886
- OBRTNIKI POZOR! za vas hitro in natančno opravljamo razna pisarniška opravila (tipkanje, knjigovodstvo, obračuni, evidenca). Šifra: HONORAR PO DOGOVORU 13903
- Komunikativnim osebam nudimo honorarno zaposlitev z odličnim zasluzkom. Tel.: 27-019 13940
- Honorarno zaposlim ŠOFERJA C kategorije. Šifra: MLAJŠI UPOKOJENEC 13941
- Vsem, ki bi radi zaslužili in imate proste vikende ter po možnosti lasten prevoz, nudimo prodajo knjig ENCIKLOPEDIJ, otroški program, priročnik. Oglasite se pod Šifra: DOBER HONORAR 13959
- Za prodajo izredno aktualnega artikla, nudimo plačilo takoj. Tel.: 39-580, po 16. uri 13979
- Pozor! Če nimate zaposlitve ali ste v finančnih težavah, imate pa voljo do dela, lasten prevoz in proste vikende. Oglasite se na tel.: (064) 83-616, po 18. uri razen vikendov 13985
- Sprejem vsa zidarsko-fasaderska dela. Tel.: 26-729 13997

ŽIVALI

- Prodaj KRAVO simentalko, tretje tele. Sajovic, Mlakarjeva 43, Šenčur 13889
- Prodaj 9 mesecev brejo JUNICO simentalko. Žabnica 12, tel.: 44-684 13893
- Prodaj KRAVO s teletom, odlično mlekarico. Jože Bešter, Gostiše 20, Podnart 13895
- Prodaj TELIČKO, staro 10 tedno, za nadaljno rejo. Sp. Besnica 137 13943
- Prodaj PUJSKE, težke 30 kg, za nadaljno rejo. Tel. 81-075 13961
- Prodaj BIKCA, starega 4 mesece za nadaljno rejo in bukova DRVA. Jelovčan, Dražgoše 27, Železniki 13994

VOZILA

- Prodaj RENAULT 5 LA CAR, letnik 1980. Guželj, Alpska 7, Bled, 4. nadstropje, Tel.: 78-902
- Prodaj WARTBURGA, letnik 1974, registriran do julija 1989. Zalag 99, Cerklje 13924
- Prodaj Z 101, letnik 1978, obnovljeno, registrirano do septembra 1989, za 3,2 Mio. Tel.: 68-426 13924
- Prodaj ATX 50, nov, prevoženih 730 km. Marjana Dobravec, Gradnikova 137, Radovljica 13925
- Prodaj FORD GRANADA, letnik 1978, nov TV sprejemnik paldium 67, VI-DEOREKORDER orion. Tel.: 89-151 13926

- ESCORT 1,4 april 1988, prodaj. Tel.: 81-239, od 14. do 18. ure 13619
- Prodaj R 12, letnik 1974. Tel.: 77-649 13864
- Prodaj Z 101, december 1974. Tel.: 75-467, od 17.-20. ure 13866
- KOMBI ZASTAVA 1300 TF 1200 kg, kason, prodaj. Tel.: 21-317 13874
- Prodaj AUDI 80 diesel, letnik 1985 in GOLF diesel, letnik 1988. Britof 127, Kranj 13878
- AUTOMATIC A2 KLS, izvojni model (žmigavci, lita platišča) v garanciji 6 mesecev prodaj. Tel.: 27-336 13880
- Ugodno, nujno prodaj R 4, 1980, registriran do avgusta 1989. Tel.: 33-133, zvečer 13881
- Prodaj Z 750, letnik 1981. Tel.: 65-054 13883
- Prodaj MOTOR 14 M, letnik 1985, cena ugodna. Tel.: 33-108 13892
- Prodaj Z 101, letnik 1977, za 2,5 Mio. Tel.: 23-727 13901
- DIANO, letnik 1979, prodaj. Marija Race, Zasp Sebenje 66, Bled 13904
- Prodaj R 4, letnik 1977, karamboliran. Tel.: 75-343 13905
- Prodaj OPEL OMEGO, letnik 1987. Tel.: 50-368 13908
- Prodaj GOLF, letnik 1979. Lavtar, tel.: 78-979 13909
- Prodaj Z 101, letnik 1977. Zoran Nikič, Kropa 3/b 13912
- Prodaj VW 1600, celega ali po delih. Jože Kuštrin, Mestni trg 33, Škofja Loka 13913
- Za Z 750 prodaj, obnovljeni motor in dobro ohranjen menjalnik. Škroba, Ješetova 26, Kranj 13915
- Prodaj športno ŠKODO, letnik 1979, registrirano do aprila. Vinko Korošec, Koprivnik 61, Boh. Bistrica 13920
- Prodaj LADO karavan 1300 novo, še neregistrirano. Tel.: 79-097 13927
- Ugodno prodaj Z 101, letnik 1979. Vidmar, Frankovo nas. 161, Škofja Loka 13930
- Prodaj JUGO 45/a julija 1986. Tel.: 74-651 13933
- Prodaj Z 750, starejši letnik, registrirana do avgusta 1989. Tel.: 50-909 13934
- Prodaj R 4 TL, v celoti ali po delih. Tel.: 45-044 13935
- APN 6, star eno leto, odlično ohranjen, zelo ugodno prodaj. Mežan, Zabrnica 53, Tel.: 80-571 13936
- Prodaj osebni avto DIANA 6, letnik 1977. Stanko Meglič, Forme 23, Žabnica 13938
- Prodaj Z 101, letnik 1976 in školjko za Z 101, staro 1 leto, poškodovana desna stran in VISO, letnik 1982, poškodovana leva stran. Tel.: 66-340 13944
- Prodaj karamboliran R 4. Plevel, Velesovo 9, Cerklje 13952
- GOLF JGL, letnik 1981, prodaj. Fojkar, Pševska 10/d, Stražišče Kranj 13953
- Prodaj VAUXHALL VIVO, 8/12 1976, lepo ohranjeno in registrirano do junija 1989 in SIMCO CHRYSLER 1307, letnik 1977, generalno obnovljeno. Tel.: 34-189 13954
- Prodaj Z 850 kombi, letnik 1979, registriran do junija 1989. Kuralt, Žabnica 45 13956
- Prodaj MOTOR BT 50. Tel.: 66-838 13958

- Ugodno prodaj APN 6. Tel.: 50-923 13966
- Prodaj GOLF diesel, letnik 1986. Tel.: 78-314, v večernih urah 13967
- GOLF marec 1982, 59.000 km, prodaj ter avtoradio z zvočniki pioner. Tel.: 74-224, popoldan 13970
- Ugodno prodaj Z 101, letnik 1979. Tel.: 25-861, int. 386 popoldan 13972
- Ugodno prodaj GOLF D, 12/82 ali menjam JX D 86, z doplačilom. Britof 356 13973
- Prodaj nov TOMOS AVTOMATIK 3. Tel.: 34-298 13974
- Prodaj VW, letnik 1973, karamboliran, celega ali po delih. Čarman, Forme 8, Žabnica, tel.: 60-771, int. 45 popoldan 13975
- Prodaj ŠKODO 105 L, letnik 1979, dobro ohranjeno ter dele za GOLF, letnik 1982 in DIANO. Stancar, tel.: 50-826 13977
- Prodaj dobro ohranjen 126 P, letnik 1981, 47.000 km, registriran do septembra 1989, gražiran. Škreblian, Zirovnica 43, popoldan 13978
- Prodaj Z 101 GTL 55, letnik 1986. Milan Mijuškovič, c. 4. julija 55, Tržič 13981
- Z 750, registrirano do maja 1989, ugodno prodaj. Tel.: 82-146 13983

- GOLF marec 1982, 59.000 km, prodaj. Tel.: 74-224, popoldan 13984
- MZ 250 ETZ ugodno prodaj. Tel.: 79-523 13996
- Prodaj dobro ohranjen MOPED TOMOS za 70 SM. Šlibar, Zgoša 15 13998

KUPIM

Kupim suh ali sveže POSEKAN LES za balkonske ograje dolžine 430 in 300 x 12 x 3 cm — ca. 200 tekočih metrov. Lahko so tudi plohi. Telefon 064/21-054 (po 19. uri zvečer).

Kupim strešno OPEKO špičak, šir. 34 cm. Tel.: 68-370 13942

IZGUBLJENO

Izgubil se je črni PUDELJ. Sliši in ime GEM. V levem ušesu ima vretovirano številko: 60809. Kdor kaj ve, naj sporoči na tel.: 70-209

OBVESTILA

VODOVODNO INSTALACIJO NA HISSI, kot tudi razne predelave, popravila, vam hitro in kvalitetno naredi obrtnik. Cene juleske, delamo z mašinami. Tel.: 28-427 12320

Popravljamo vse vrste gospodinjstev aparatov. Tel.: 85-413 13589

ROLETE, ŽALUZIJE montiram in popravljamo. Tel.: (061) 320-639, po 19. uri 13764

BAGAT TEČAJ KROJENJA IN ŠIVANJA v Kranju, obveščam, da začne začetni in nadaljevalni tečaj, 12. septembra, ob 15.30 uri in 15. septembra, ob 7.30 uri. Delavski vobod 6. Do začetka tečaja se lahko prijavite na novo tel. številko: 48-757 13772

Risbe z nazornim prikazom raznih naprav in izdelkov izdelujem za predstavitve, oglaševanja, navodila za uporabo in rokovanje. Tel.: 39-981 13987

Na Blejski Dobravi je odprt NOV SERVIS za popravilo vseh vrst TV sprejemnikov, HI-FI in akustičnih aparatov. Popravila opravim na vašem domu. naročila sprejemam na tel.: 82-455. Pripročna se Miran Jereb, Blejska Dobrava 144 13986

OSTALO

Prodaj govoje KOŽO, velikost 5 kvad. m., cena po dogovoru. Tel.: 25-461, int. 902, dopoldne 13948

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš sodelavec v pokoju iz tozda Gumenotehnični izdelki

JOŽE PELCL

roj. 1906

Od njega smo se poslovili v četrtek, 8. septembra 1988, ob 15. uri na kranjskem pokopališču.

SINDIKALNA ORGANIZACIJA
SAVA KRANJ

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega ata, brata, strica in tasta

JOŽETA BREGARJA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem ter Konfekciji Triglav Kranj in Gorenjskemu tisku Kranj za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Posebno zahvalo izrekamo zdravniškemu osebju bolnice Golnik, g. župniku za lepo opravljen cerkveni obred in pevcem za zapete žalostinke na njegovi zadnji poti.

ŽALUJOČI VSI NJEGOVI

Kranj, 30. avgusta 1988

ZAHVALA

Sprijazniti se bomo morali s kruto in bolečo resnico, da smo za vedno izgubili našega

VIKTORJA PLEVELA

iz Velesovega št. 9

Hvala vsem, ki ste bili dolge tedne v mislih z nami in z našim sinom, ko se je po težki nesreči bil boj za njegov življenje, hvala zdravstvenim delavcem UKC-CIT-a ki ste poskušali ohraniti njegovo mlado življenje. Globoko hvaležni smo vsem, ki ste prihajali k njegovi krsti, prinašali toliko lepega cvetja, sočustvovali z nami in nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali — sosede, prijatelji, sošolci, mladi fantje in dekleta z Velesovega, sodelavcem DO IBI Kranj in Inštituta Golnik, sovaščani, gasilci, pevci, godbeniki, č. župnik, ki ste opravili pogrebni obred, ter predstavniki gasilcev, KS in mladinské organizacije Velesovo ter DO IBI Kranj, ki ste izrekli ganljive besede slovesa. Hvala vsem, ki ste našega Viktorja v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, predvsem pa vsem, ki ste mu bili v življenju prijatelji, učitelji, ki ste ga imeli radi in boste ohranili lep spomin nanj.

Žalujoci: mama, ata, sestre Marta ter Milena in Darinka z družinama ter ostalo sorodstvo

Velesovo, 9. septembra 1988

Pritisnil me Bog na srce je, ko dete nedolžno in srečno, in prosil Boga sem prevroče, naj tam bi počival na večno.

(Gregorčič)

ZAHVALA

V bolečini nas je po nesreči mnogo prizgodaj zapustil naš dobri mož, oče, brat, stric in stari oče

FRANCE KOŠIR

Vrbančkov ata

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, dobrim sosedom in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali in sočustvovali z nami. Prisrčna hvala sovaščanu Ivanu Ruparju in njegovi ženi, Jožetu Jezeršku, zdravniškemu osebju, dr. Janezu Dolencu, oddelku postaje milice in pogrebniemu zavodu. Zahvaljujemo se tudi kmetom-zadružnikom za podarjen venec in izrečeno sožalje. Hvala tudi sodelavcem iz Gorenjske predilnice, sorodnikom in znancem za pomoč ter izrečeno sožalje. Zahvaljujemo se tudi pevcem za zapete žalostinke. Posebna hvala g. župniku Alfonzu Grojzdku, g. kanoniku Mihi Golobu, za lepo opravljen pogrebni obred. Hvala vsem, ki ste ga spremili v prani grob.

Žalujoci: žena Pavla, sinova Milan in Franci, hčerki Joži in Vida z družino, brat in sestre ter ostalo sorodstvo.

Škofja Loka, 2. septembra 1988

V SPOMIN

1. septembra je minilo žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustila naša najdražja

MARINKA MOLJ

Vsem, ki obiskujete njen prani grob, prinašate cvetje in prižigate sveče, iskrena hvala.

VSI NJENI

Voglje, september 1988

ZAHVALA

Ob nenadni smrti žene, mame in stare mame

IVANKE PAVLIN

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in vence. Posebno se zahvaljujemo za lepe in iskrene besede sosede Fanči ter g. kaplanu za lep pogrebni obred. Hvala DO Exoterm, KOGP in Telematike ter pevcem za zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: mož Jože, sin Bojan in hči Darinka z družinama

Kranj, 2. septembra 1988

40 let organizacije slepih in slabovidnih Kranj

Stiska je silila slepe v organiziranje

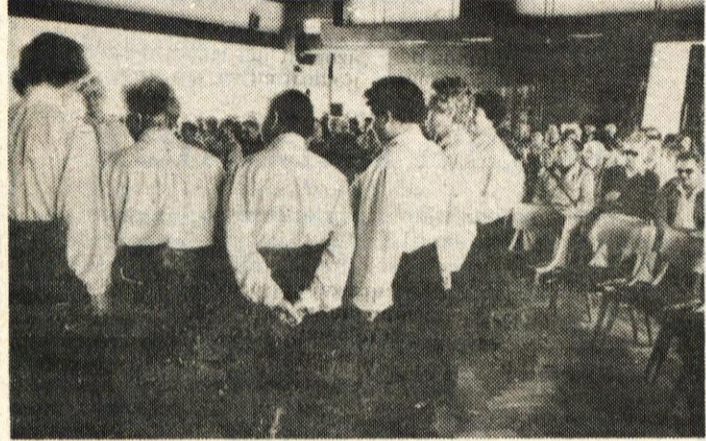
Kranj, 10. septembra — Slepim in slabovidnim Gorenjske so s slavnostno akademijo počastili jubilej svoje organizacije. Govornik Marjan Gantar, predsednik medobčinskega sveta SZDL za Gorenjsko, je spregovoril o aktualnih družbenih razmerah in organizaciji slepih pohvalil kot zgled učinkovitega organiziranja.

S težavami slepih so se začeli načrtovati ukvarjati leto dni po vojni, ko so ustanovili poverništvo za slepe v Škofji Loki, Kranju in na Jesenicah. Leta 1948 so se z ostalimi na Gorenjskem združili v enotno organizacijo, ki so se ji leta 1967 pridružili tudi slabovidni. Poleg razvijanja osnovnih interesnih dejavnosti, značilnih za tovrstna društva, so se slepi ubadali zlasti s socialnim položajem svojih članov. Spričo šolanja, rehabilitacije, zaposlovanja, iskanja stanovanj za slepe in skrbi za njihovo socialno varnost se je z leti spreminjal tudi odnos ljudi do slepih, saj se slednji, zahvaljujoč organizirani skrbi, večinoma sami preživljajo in skušajo samostojno živeti kot zdravi. Ob koncu minuloga leta je bilo v organizacijo vključenih 431 slepih in slabovidnih in med njimi ni bilo perečega socialnega problema. Res pa je, da zaradi gmotnih (ne)zmožnosti vse teže zadostijo vsem potrebam slepih. Tako je na primer domala nemogoče nakupiti vsem tehnične pripomočke, ki so vezani na uvoz in predragi.

Slavnostni govorec Marjan Gantar je spregovoril tudi o teh težavah, ko se je razgovoril o aktualnih družbenopolitičnih razmerah. Na koncu pa je poudaril, da je med petimi medobčinskimi društvi humanitarne narave, ki delujejo v Kranju, organizacija slepih najboljše organizirana. Stiske so brčkone gnale slepe, da so se učinkovito organizirali, danes pa žanjejo uspehe.

V slavnostnem programu, ki je sledil, so nastopile pevke noneta Tomo Zupan in glasbenik Rudi Marodini, program pa je povezovala igralka Nadja Strajnar. Ob jubileju pa so podelili tudi priznanja. Dobilo jih je kar 55 posameznikov. Veliko, pa vendar premalo za veliko truda, ki so ga številni ljudje vložili v delo organizacije, kot je poudaril predsednik organizacije Emil Muri. Priznanji sta dobila tudi Center slepih iz Škofje Loke in Občinska organizacija slepih iz Smederevske Palanke, ki z Gorenjsko že desetletje goji prijateljske odnose.

D. Z. Žlebir

Na akademiji ob 40-letnici Medobčinske organizacije slepih in slabovidnih je nastopil ženski nonet Tomo Zupan. Foto: G. Šinik

Kmečki praznik pod Storžičem

Kako so nekdanj delali mošt

Bašelj, 12. septembra — Turistično društvo Bela-Trstenik prireja ob koncu tedna na Celarci v Bašlju tradicionalni, že peti kmečki praznik pod Storžičem.

V soboto ob 18. uri bo Večer pod gorami, na katerem se bodo tri ekipe (domačini, »vikendaši« in Bašljani, ki so se izselili iz domačega kraja) pomerile v delovnih in zabavnih igrah. V nedeljo (začetek ob 14. uri) bo po kratkem kulturnem programu, v katerem se bo predstavila folklorna skupina iz Preddvora, prikaz starih kmečkih del in običajev. Letos bodo dali poudarek predelavi sadja. Spodnjebelski mošči bodo prikazali, kako so v teh krajih nekdanj »mečkali« sadje s kamnom, ki so ga valili po izdelbenem koritu iz ene na drugo stran, in stiskali mošt s staro, se leseno »prešo«. Na prireditvi pa bodo prikazali tudi sodobnejše načine predelave sadja, stiskanje z železno in s hidravlično »prešo« in kuhanje žganja. Mošt, ki ga bodo iztisnili, bo na pokašino, Slemcu s Spodnje Bele, ki redno sodeluje na prireditvi in pri predstavljanju starih kmečkih del in običajev, pa se je v enem letu tudi že nabralo precej iskrivih domislic. Program bo povezoval Rado Kokalj.

Oba dneva bo kegljanje za kostruna in srno, med jedmi, ki jih bodo ponudili Bašljani, bo tudi pečena ovčetina z domačim kruhom. Dobro bo poskrbljeno tudi za zabavo. V soboto bo igral ansambel Tretji človek iz Trčica, v nedeljo pa skupina Na Sončni strani Alp. Celarca, kjer bo prireditev (brez vstopnine), je resnično na sončni strani, na izjemni legi, odkoder je lep razgled v gore in proti Kranju. Če bo tokrat slabo vreme, bo kmečki praznik teden kasneje.

C. Z.

12.000 planincev na tromeji

Prijateljsko srečanje na tromeji

Rateče, 11. septembra — Tudi letos so pohodniki na tromejo krenili iz Selc pri Podkloštru, iz Rateč in iz Bele peč. Največ jih je bilo iz avstrijske Koroške, saj so organizatorji na srečanje povabili tudi turiste, ki bivajo ob koroških jezerih.

Minulo nedeljo so se že devetič zbrali planinci treh dežel na tromeji nad Ratečami, na prireditvi, ki so jo skupno organizirali Turistično društvo Rateče, Turistično društvo Kranjska gora, Turistično društvo Trbiž v Italiji in občine Podklošter.

Devetega srečanja na tromeji se je letos, tako kot lani, udeležilo rekordno število ljudi, saj se je v lepem sončnem vremenu nad dolinami sosednih dežel zbralo kar 12.000 ljudi. Največ jih je prišlo s sosednje Koroške, saj so avstrijski organizatorji povabili na tromejo tudi turiste, ki v tem mesecu letujejo ob številnih koroških jezerih. Tako so za pohod na tromejo organizirali kar dva vlaka iz avstrijske Štajerske in Tirolske.

Z avstrijske strani se je tako z žičnico povzpelo na tromejo največ ljudi, medtem ko so naši planinci prihajali na srečanje peš s Koroškega sedla ali iz Rateč. Na tromeji so na treh različnih mestih stregli z jedačo in pijačo, po enotnih cenah v dinarjih, avstrijskih šilingih in lirah, pač specialitete vsake dežele posebej. Razumljivo je, da so bile vsem obiskovalcem kljub vsemu še najbolj dostopne slovenske cene, zato je bila prav na jugoslovanski strani ves dan izredna gneča.

Za razvedrilo so igrali zabavni ansambli, koroška stran pa je pripravila tudi polurni kulturni nastop koroških pevcev. Ob 13. uri so se pri značilnem znamenju na vrhu tromeje zbrali predstavniki organizatorjev, se pozdravili in si zaleželi, da se na tem zanimivem srečanju prihodnje leto spet vidijo.

Ze po tradiciji je prireditev na tromeji vsako drugo nedeljo septembra, vendar za prihodnje razmišljajo, da bi jo pripravili ob koncu septembra. Na tromeji imajo namreč pašnike in zemljiška posestva kmetje z vseh treh strani meje, ki pa morajo prav zaradi prireditve prej odgnati živino v dolino.

Vsakoletno srečanje na tromeji združuje ljudi, ki prebivajo v treh sosednjih deželah in v treh različnih sistemih, srečujejo se znanci in prijatelji, sklepajo se nova poznanstva. Zato bi bilo prav, da se kljub problemu, ki se pri organizaciji tega srečanja pojavlja, srečanje obdrži in ohrani tudi v prihodnjih letih.

D. Sedej

Planinska učna ura na ledeniku

Kranj, 9. septembra — Analiza gorskih nesreč letošnjo zimo je pokazala, da je med vzroki zanje tudi nepravilna uporaba tehnične opreme na zimskih turah. Zato so se v Planinskem društvu Kranj odločili, da bodo v sodelovanju s člani svoje postaje Gorske reševalne službe in gorskim vodnikom pripravili na ledeniku pod Skuto učno uro v uporabi derez in cepina. Praktični prikaz z urjenjem v rokovanju s temi pripomočki bo v soboto in nedeljo, 17. in 18. septembra 1988, ob 10. in 15. uri. Udeleženci naj se zberejo vsaj pol ure prej v Kranjski koči na Ledinah, kamor bodo po potrebi vozili opremo obiskovalcev s tovrstno žičnico. Nekaj derez in cepinov bo imel na razpolago tudi organizator.

Pa še to! Izobraževanje, ki ga bodo izvedli ob vsakršnem vremenu, je brezplačno. V koči je dovolj prostora tudi za prenočitve planincev. Usposabljanje priporočajo vsem, ki si želijo v gore pozimi, a ne obvladajo tehnike varovanja v takšnih razmerah. Seveda jim bodo instruktorji ob tem radi odgovorili še na druga vprašanja.

S. Saje

Na izlet v Goriška brda

Vse upokoence in upokojenke vabimo na izlet, ki bo v četrtek, 15. septembra, na Primorsko. Odhod bo izpred kina Center v Kranju ob 7. uri, od koder se bodo izletniki podali čez Vrščic k izviru Soče in naprej v Goriška brda, do Nove Gorice, Vipavskega križa in slednjic nazaj proti Ljubljani. Prijave sprejema vsak ponedeljek, sredo in petek dopolne društvo upokoencev v svoji pisarni na Tomšičevi 4.

Gasilstvo od mladih nog do starosti

Kranj, 10. septembra — Gasilci morajo pri gašenju obvladati sleherni postopek do podrobnosti, da bi bilo njihovo delo uspešno in varno. Takšno pripravljenost dosega z rednim urjenjem na vajah in še zlasti z vsakoletnimi gasilskimi tekmovanji. Prav tekmovanja so najboljši prikaz usposobljenosti in množičnosti gasilskih organizacij.

Na letošnjem občinskem tekmovanju v Kranju, ki je potekalo konec tedna na mestnem stadionu, se je pomerilo kar 106 tekmovalnih enot iz 32 društev po krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah. Prek 950 tekmovalcem so se pridružili številni mentorji mladih gasilcev in sodniki.

Mlajši pionirji in pionirke so se preizkusili v štafetnem prenosu vedra z vodo in zbijanju tarče z vodnim curkom, njihovi starejši vrstniki pa v vaji z manjšo motorno brizgalno in raznoterostih. V slednji nalogi, ki jo sestavlja delo z gasilskim orodjem in hitro oblačenje obleke z opremo, so tekmovali tudi vsi starejši. Mladinke, članice in veterani so poleg tega tekmovali v vaji s hidrantnim nastavkom, mladincem in članom pa so točkovali še delo z večjo motorno brizgalno.

Nekaj udeležencev smo povprašali za mnenje o sodelovanju na takih prireditvah in v gasilstvu nasploh. Tole so povedali!

Tina Zorec, učenka 3. razreda s Kokrice: »Od lani sodelujemo v šolskem društvu Mladi gasilec. Za to me je navdušil bratec, ki mi je pravil o zanimivih vajah. Res smo se na njih naučili marsikaj o ravnanju z gasilskim orodjem. Tokrat sem prvič na tekmovanju. Je kar veselo, saj je zbranih bom še tekmovala.«

Dejan Mihovec iz Šutne pri Žabnici: »V prvem razredu sem postal pionir-gasilec. Že sedmo leto se vsak teden zbiramo v GD Žabnica, kjer nas seznanjajo s teorijo in praktičnim delom. To me zelo veseli, še posebej, ko imam mokre vaje. Tekmoval sem že večkrat in tudi tokrat smo kar dobro nastopa-

veliko mladih. Gotovo

li. Gasilstvo me privlači zaradi koristnega posla. Če se dobro naučim, bom lahko pomagal drugim ljudem.«

Irena Justin, srednješolka iz Trboja: »V našem kraju ni veliko dejavnih organizacij, ki so primerne za dekleta. Tako sem se pred tremi leti vključila v gasilsko društvo, kjer kar dobro delamo tudi mladinke. Lani smo zmagale na občinskem in področnem tekmovanju ter sodelovale na republiškem. Tudi z letošnjim nastopom smo zadovoljne, čeprav nismo dolgo vadile. Razen na tekmovanjih sodelujemo na družabnih srečanjih.«

Jože Mohorič, poveljnik GD Naklo: »Sam nisem tekmoval, vendar sem veliko pomagal vsem našim tekmovalcem v pripravih za nastop. Ker sodelujemo s pionirji, mladinci, člani in veterani, je bilo nekaj minulih tednov kar precej delovnih. Uspešne iz preteklosti, ko smo osvojili zlato tekmovalno značko, je težko ponoviti, saj je nujno ugrano delo vsega moštva. Nastop je vseeno koristen za osvežitev znanja.«

Anton Mihelič, kmet iz Podbrezja: »Z 81 leti sem najstarejši udeleženec tekmovanja. S tem dokazujem, da smo veterani zvesti gasilstvu. Lani je bila naša deseterina celo druga na občinskem tekmovanju. Gasilstvo zelo cenim, ker je nujno za pomoč ljudem v stiski. Sam sem gasilec že od 1930. leta. V podbreškem društvu sem bil 16 let poveljnik, imel sem predsedniško in blagajniško dolžnost, pa še danes se ne branim dela.«

Besedilo: S. Saje
Foto: Gorazd Šinik

Nedosegljivih 450.000 din

Še korak v uravnalovko?

Kranj — Verjetno ne bo nihče začuden, če bodo v Iskri Telematiki delavci že naslednji mesec znova zahtevali povišanje osebnih dohodkov, čeprav za to ne bo dejanskih možnosti. Nuja preživetja za slabo plačano delovno silo, pa seveda kar kliče po delitvi — vsem enako. Telematika pa ni edina organizacija s takimi težavami v Kranju, vendar pa jih drugje, kjer nimajo izgub, za spoznanje lažje rešujejo.

Kakor so sicer bile nedavne zahteve delavcev v Iskri Telematiki upravičene posebej glede najnižjih osebnih dohodkov, pa verjetno doseženo stanje ne more biti odsev razmerij v delitvi, kot bi si jih želeli. Po sprejeti regresivni lestevici bo poslej (vsaj en mesec) prejelo osebnih dohodek — najnižji — v višini 320.000 din okoli 600 delavcev Telematike. Dohodek do višine 400.000 din pa bo po tej lestevici prejelo še tisoč delavcev Telematike. Kaj več strokovni odbor ni mogel doseči, niti kaj več, po veljavem zakonu o sanaciji ni mogoče. Vsakomur pa je jasno, da v času, ko gre delavcem

z najnižjimi osebnimi dohodki za preživetje, ni prostora za kakšno drugačno razumevanje delitvenih razmerij. Kakšne pa bodo posledice tega solidarnostnega preživetja v tej ali pa še kateri drugi delovni organizaciji, bo pokazal čas; že zdaj pa se kaže v begu strokovnega kadra.

Sicer pa je v Kranju še nekaj delovnih organizacij, kjer najnižji osebni dohodki le malo presegajo najnižjega v Iskri Telematiki. V petih, šestih delovnih organizacijah z najnižjimi osebni dohodki v kranjski občini, za avgust najnižji izplačan OD ne bo presegel 350.000 din. To pa je daleč od višine najnižjega

osebnega dohodka, ki ga predlaga slovenski sindikat. Ne ta naslednji mesec, tako je povedal predsednik izvršnega sveta skupščine občine Kranj Henrik Peternej, v teh kranjskih delovnih organizacijah ne bodo mogli kaj bistveno povečati najnižjih prejemkov delavcev. Razen, če se ne bodo odločili za uravnalovko. Sicer pa bodo, kot pravijo v teh najslabše stoječih organizacijah, lahko takšno višino najnižjih prejemkov, kot jih predlagajo sindikati, dosegli šele v novembru. Seveda pa velja dodati — če se ne bo spremenila dosedanja zakonodaja. Za povečanje osebnih dohodkov v septembru so se odločili tudi v Tekstilindustriji su — za okoli 20 odstotkov, v Planiki za 18 in za 25 odstotkov za najnižje osebne dohodke, v Kokri okoli 10 odstotkov. Podobno pa razmišljajo še v nekaterih delovnih organizacijah z najnižjimi OD v občini.

NESREČE

Zasilni pristanek športnega letala

Brnik, 11. septembra — Kontrola letenja na brniškem letališču je ujela klic na pomoč iz ameriškega športnega letala, ki je vzletelo v Benetkah. Menda je avstrijskemu pilotu, ki je krnilil cesso tupa 182, zmanjkalo goriva. Letalec je zasilno pristal v Ihanu pri Domžalah, pristanek pa se je k sreči dobro iztekel.

Zabodel ga je v hrbet

Kranj, 10. septembra — Zaplet v ljubezenskem trikotniku, ki ga tvorijo 35-letni Franc G. iz Kranja in zakoniski par v ločitvenem postopku, se je skoraj tragično končal. Ljubimca sta se zvečer sestala v Francovem avtomobilu, pri tem pa ju je zalotil mož. Razvnete strasti so sprožile pretep in med rvanjem je Franc G. zabodel svojega tekmeča v hrbet. Ranjenega so odpeljali v Klinični center v Ljubljano.

Spregledal avto na prednostni cesti

Senčur, 10. septembra — V križišču cest Kranj-Brnik-Senčur-Voklo se je pripetila prometna nesreča, ker je voznik s stranske ceste izsilil prednost onemu na glavni. 58-letni Alojz Bobnar z Brega je namreč pripeljal iz Voklega na prednostno cesto, pri tem pa spregledal avto Rajmunda Debeljaka, starega 54 let, iz Kranja. V trčenju je bila huje ranjena sopotnica Ljudmila Bobnar, stara 52 let, z Brega.

Trčil v troje avtomobilov

Cegelnica, 9. septembra — Voznik osebnega avtomobila z avstrijsko registracijo Sašo Vokal je v Ljubljani, ki je peljal po hitri cesti od Kranja — Zahod proti Podtaboru, je med vožnjo zapeljal na nasprotni vozni pas. Nasproti je tedaj pripeljal 52-letni Drago Dokl z Jesenice in med avtomobiloma je prišlo do trčenja, ki je Doklov avto odbilo na odstavni pas, pri tem pa mu je

odpadla tudi pnevmatika. Vokala pa je trčil še v dva avtomobila nemške registracije, ki sta peljala nasproti, šele nato se je avtomobil vrnil na svoj vozni pas. V nesreči je bil hudo ranjen voznik Dokl, zveržene pločevine pa je bilo za 26 milijonov. Foto: G. Šinik

Umrla v bolnišnici

Ljubljana, 6. septembra — Posledicami prometne nesreče je v Kliničnem centru v Ljubljani umrla 37-letna Stanislava Grašič iz Prebačevega. Ponesrečena je bila pred časom v križišču v Čirčah, kjer je nenadoma zapeljala pred tovrstnjak.